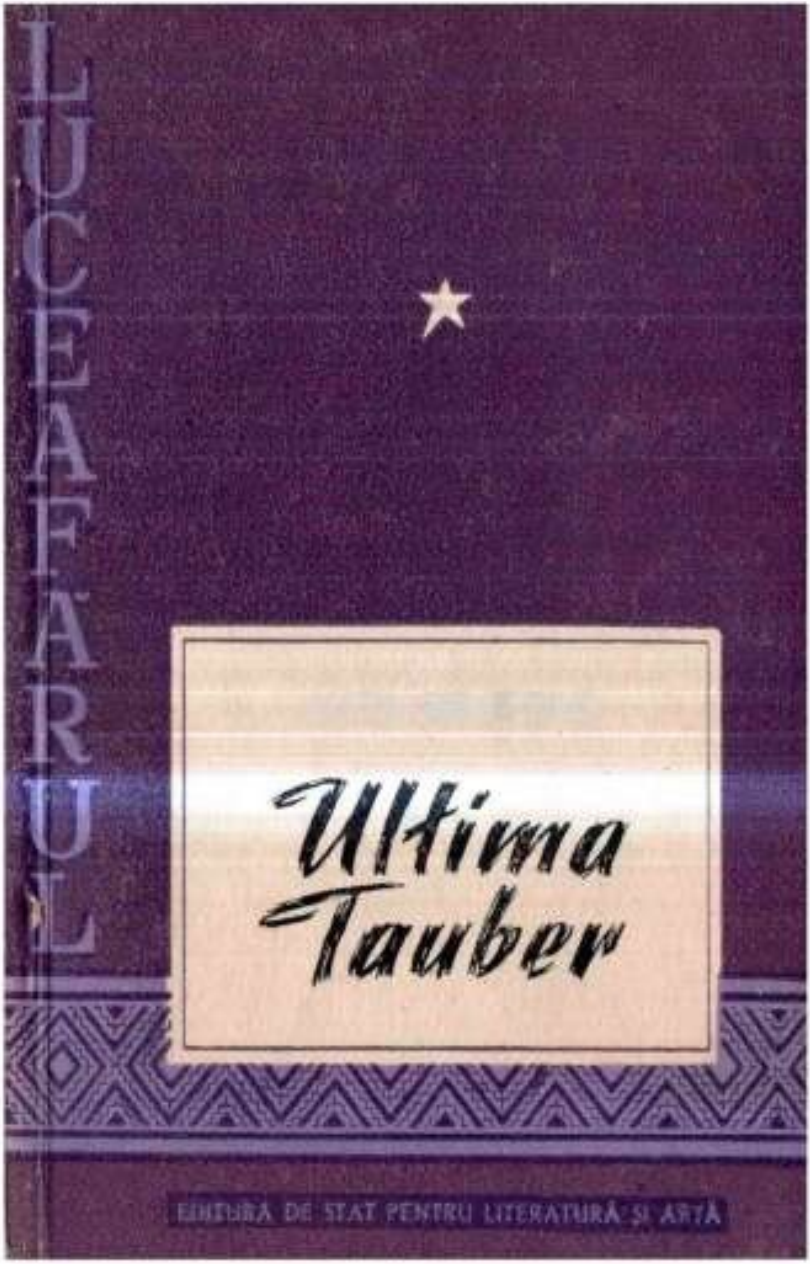

LUCIA DEMETRIUS
COLECŢIA LUCEAFĂRUL LUCIA DEMETRIUS

ULTIMA TAUBER

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ŞI ARTĂ

Când Egon Tauber isprăvise medicina la Viena şi se întorsese în ţară, taică-său, profesorul Wilhelm Tauber, nu mai avea absolut nicio rezervă. Toate economiile lui, un sfert din salariul fiecărei luni pus la o parte de nevastă, luaseră an după an calea Vienei, pentru ca băiatul să-şi poată încheia studiile liniştit, să nu S3 simtă stcâmtorat alături de alţi tineri care-şi puteau îngădui să schimbe de trei ori pe săptămână gulerele şi manşetele tari, să nu simtă că banii daţi la spălătorie îi stânjenesc mesele la restaurantul studenţesc, să poată chefui câteodată cu colegii (rar, se înţelege, şi cu măsură) şi, dacă are o drăguţă, să-i poată dărui la sărbători un fleac, ca să nu fie socotit de tot provincial şi venit dintr-o casă proastă.

Profesorul îşi aducea aminte bine de anii lui de studenţie, de duelurile care din păcate nu mai înfrumuseţau acum cu un praf de eroism galant viaţa studenţilor, de nevoile lui de atunci, şi dacă taică-său, ceasornicar mic (dar coborâtor din breasla giuvaergiilor), îl putuse ţine pe el trei ani la Viena, cu atât mai mult el însuşi, profesor, se cuvenea să-şi poată întreţine feciorul. În mintea lui toate se petreceau încă şi acum ca în Heidelbergul de altădată, pe care nici el nu-l trăise în întregime, dar pe care începuse să-l confunde acum cu propriile lui amintiri.

Când Egon se întoarse în casa părintească, şi casa şi oraşul i se părură grozav de mici, de lipite pământului parcă, şi-l speriase liniştea târgului şi a căminului în care se născuse. Până şi cetatea care prelungea şi înălţa oraşul spre cer în faţa copilăriei şi adolescenţei lui, cu străduţele ei şerpuite pe deal, cu bisericile şi turnurile ei, cetatea înconjurată cu ziduri,

pe care odinioară o vedea ca pe o arătare de basm, i se păru acum scundă ca o căciulă aşezată pe pământ, pe care se urcaseră furnicile. În fundul privirilor lui albastre, catifelate, a ochilor lui mari ca două pansele întunecate, rămăseseră imaginile măreţe ale palatelor vieneze, silueta zveltă a Schonbrunului, umbra monumentelor, îmbulzeala bulevardelor.

Aici, la şapte, la opt seara, murea şi bruma de zgomot care însufleţise puţin, peste zi, străduţele înguste, afcât de înguste încât abia la amiază mijlocul lor primea o rază de soare, iar pe străzile mai largi, mai noi, mărginite de copaci, tăiate între vilele bogate din grădinile bogătaşilor, tăcerea era parcă şi mai profundă, ca să nu tulbure tihna proprietarilor.

În oraş erau numai patru trăsuri: a prefectului, a primarului, a familiei Hugo Walter, care ţinea bine minte că descinde din Walterii care fuseseră din tată în fiu căpeteniile breslei croitorilor, şi a marelui fabricant Richter, cel care, în lipsa lui, deschisese marele magazin universal din piaţă şi care ştia, cum ştia tot oraşul, că strămunii lui, meşteri în breasla funarilor, apăraseră în toate luptele cetăţii turnul funarilor.

Carele cu fân, venite din satele înconjurătoare, treceau şi acum pe strada principală; carele cu zarzavat, cu ’lemne, cu păsări, stăteau şi acum joia în piaţa din mijlocul târgului, nestingherite, după ce-şi plătiseră vama la podul de lemn dacă erau ţărăneşti, după ce nu plătiseră nimic dacă erau grofeşti. Seara, după plecarea lor, gospodinele grăbite ieşeau cu mătura şi făraşul, din casele din centru chiar, şi adunau murdăria lăsată de vite pentru grădinile lor de zarzavat din fundul gangurilor lungi şi pentru păsările pe care le creşteau. Veresz, birjarul, avea tot cele cinci cupeuri pe care le închiriau bogătanii oraşului la

nunţi, la botezuri şi la petreceri, şi, în vremea liberă, mult mai lungă decât cea în care îşi îmbrăca surtucul birjăresc, făcea tot negustorie cu lemne. Ceilalţi oameni avuţi ai oraşului nu-şi cumpăraseră nimic şi nu vânduseră mai nimic din ce aveau. Din când în când se mai deschidea câte o fabrică mică, de nasturi, de postav, de porţelan, care încet, pe nesimţite, creştea. Toţi oamenii cu dare de mână adunau ca să deschidă ateliere mari, fabrici la început modeste, şi iniei o casă nouă nu se mai ridicase pe dealul cu vile, care înfloriseră atât de frumos lâ sfârşitul veacului trecut.

În casa părintească, în care Egon cunoscuse totdeauna cumpătare, modestie, acum părea că miroase a sărăcie. Hainele profesorului erau foarte bine, foarte amănunţit ciripite, cămăşile lui purtau petice mari în părţile ascunse sub surtuc şi pe masă erau la toate prânzurile şi cinele cartofi fierţi, găluşti de cartofi şi supă de cartofi.

Maică-sa, cu ochelarii pe nas, cu şorţuri decolorate, în papuci făcuţi de ea, cârpea în fiecare seară şi-l mustra blajin pe bătrân că rupe ciorapii cu dinţii parcă.

Egon ştiuse că părinţii lui se restrâng ca să-l ţină pe el la studii, dar îşi închipuise totdeauna că economiile lor, după douăzeci de ani de căsnicie şi trai smerit, sunt mai mari şi că unchiul Peter, fratele tatii, îi ajută mai mult pentru învăţătura lui la Viena. Unchiul Peter urmase tradiţia păstrată din tată în fiu în familia părintelui lui şi avea un mare atelier şi un mare maazin de ceasornice. În atelier” făcea reparaţii, ar în magazin avea ceasornicele mai scumpe duse din străinătate, avea bijuterii şi obiecte cţe anticărie şi deşi târgul era mic, unchiul Peter, singurul bijutier al lui, făcea afaceri frumoase, mari, şi alimenta cu ceasornice şi giuvaeruri şi alte oraşe din împrejurimi.

Pesemne însă că dărnicia lui fusese, măsurată cu fiul lui Wilhelm. Acum Egon avea remuşcări pentru toate ceasurile în care îşi mustrase în gând pe părinţii lui că îl lasă de-a rundul să jinduiască la veşmintele scumpe* ale colegilor 'lui bogaţi; avea remuşcări pentru toată berea băută duminica la Prater cu prietenii, chiar pentru medalionul mic, de argint, cu trei peruzele, atârnat pe o panglică de catifea, pe care îl pusese la gâtul lui Mitzi la plecare, când ea plângea cu hohote, îl punea să jure că are să se întoarcă şi că până atunci are să-i scrie refulat.

Spatele profesorului i se părea acum mult mai adus decit se cuvenea la cei cincizeci şi cinci de ani ai lui, ochii maică-sii prea slabi pentru multul cârpit şi multele socoteli pe care le făcea seara, şi toate astea îi păreau vina lui. II aştepta o răspundere mare, le era dator, nu se cuvenea să-i dezamăgească.

Taică-său socotea că primul lucru pe., care-l avea de făcut Egon era să se însoare, pentru că un doctor sărac nu putea face nicio treabă în târgul ăsta. La un doctor sărac aveau să vină săracii. La un doctor bogat, negustorii, fabricanţii, moşierii din împrejurimi, care aveau să-l îmbogăţească şi mai mult. ' *j*

Egon ştia că bătrânul are dreptate. De altfel, profesorul îi alesese o nevastă de când era înca la Viena. Lui Egon nu-i rămânea decât s-o ceară, şi cum era înalt, frumos, învăţat, fiu de cărturar, nimeni din familia Tauber cea săracă nu se îndoia că Herminne Sommer, fiica unui fost arendaş pe moşia grofilor de la Sombatfalva, n-are să vrea să-l ia. Sommer, cu care profesorul se întâlnise de câteva ori în casa lui Peter Tauber, fratele lui, la care Şomer intra oricând pentru că îi slujea de intermediar în unele afaceri, îi vorbise cu mare respect despre Egon care învăţa atâta carte şi despre fiica lui, Minna, căreia îi dăduse o educaţie

aleasă. Păcat că fiul lui, Oskar, nu avea gust pentru învăţătură; el se mărginise să intre în afaceri, ca taică-său. Lucra acum pe undeva, pe la Cluj.

Doctorul Egon Tauber, fără să crâcnească nici măcar înăuntrul lui, îmbrăcase haina neagră ca să se ducă la o mică petrecere dată de Peter Tauber, unde avea s-o cunoască pe Minna, şi se purtase ca un tânăr încântător, amabil, cult şi galant, atât cât îi îngăduise greutatea titlului său de medic şi vechimea familiei lui.

Lucrurile merseseră mai repede decât era obiceiul în târg. Egon nu-i făcuse curte mai întâi Herminnei, nu-i culesese flori în lungi plimbări cu alţi tineri pe colinele din jurul oraşului şi nu-i spusese în etape, aşa cum ar fi dorit ea, că se simte din ce în ce mai legat de făptura ei delicată. Doctorul n-avea vreme, lui i se părea că un lucru hotărât de mult ca această căsătorie, acceptat dintru început de el şi dorit de mult de Minna, nu merita osteneala unei prefăcătorii care lui îi repugna, şi o dată ce ştia că trebuie s-o ceară, că ea îl va primi, că va lua o dată cu ea o zestre care îi va îngădui să-şi deschidă un cabinet cum nu mai era altul în oraş, nu pricepea de ce trebuie să mai întârzie.

De altfel, Minna, aşa cum o văzuse la acea petrecere, nu-i displăcuse. Era mică, blondă, grăsuţă, avea ochii albaştri ca două floricele de câmp puţin decolorate de soare, vorbea puţin, zâmbea mult, şi când cineva se aşezase la pian şi ea cântase din gură, Egon fusese fermecat. Avea un glas puternic, clar, un glas care nu părea că purcede din făptura ei mică şi rotundă, un glas ca o apă mare, năvalnică, limpede până în fund. Egon se gândise în clipa aceea că o femeie cu asemenea glas, cu o asemenea ştiinţă a cântecului, trebuie să aibă calităţi sufleteşti profunde,

o mare personalitate poate, şi că această căsnicie pe care o accepta fără să clipească, ca pe una dintre datoriile cele mai sfinte ale unui fiu, avea să-i aducă poate linişte, fericire. Dacă nevasta lui era delicată şi înţeleaptă, aşa cum părea după zâmbet, după sfiala ei măsurată, după glasul acela îngeresc, avea şi el să fie pentru ea un bărbat desăvârşit, fără prea multă greutate. Se întrebase cu oarecare scrupul, nu dacă el va fi fericit când se dusese s-o cunoască pe

Minna, pentru că acest lucru nu putea sta în balanţa datoriilor acumulate de el faţă de părinţi, ci dacă va putea fi un soţ mulţumitor pentru fata pe care n-o văzuse încă. Acum i se părea că da, şi voia s-o ceară cu inima liniştită.

înainte de a porni la această vizită plină de răspundere şi gravitate, profesorul Wilhelm Tauber îl chemase pe fiul său în odaia care îi slujea de birou şi salon, şi acolo, aşezat într-un jilţ de catifea cam roasă, în umbra draperiilor de catifea roase şi decolorate şi ele, lângă hârdaiele cu palmieri artificiali, îl invitase pe Egon să ia loc ipe un scaun în faţa lui şi-i vorbise stăpânit, serios':

— Fiule, ai văzut fata despre care ţi-am vorbit şi spre care sş îndreaptă toate nădejdile noastre. Eşti acum un om cult, un medic, ai fost totdeauna înţelept' şi cuminte, ai privit viaţa cu seriozitate chiar de când erai un copil, îţi cer acum să te gândeşti bine înainte de.a-mi răspunde. Crezi că e o fată potrivită pentru tine? Că veţi fi fericiţi? O căsătorie se încheie o dată în viaţă şi nu se mai desface niciodată. Nevasta ta rămâne a ta, aşa cum nu-ţi poţi schimba părinţii pe care ţi i-a dat dumnezeu.

Egon tăcu o clipă pentru că aşa i se ceruse, se uită la mâna profesorului, care tremura pe ochelari, la ghetele lui cu şireturi, cam mari la bot, la barba lui

mare, căruntă, care parcă tremura şi ea uşor pe piept, îşi mută privirea clară în ochii lui, şi rosti fără greutate hotărârea pe care o luase din primul ceas.

— Da, tată, ştiu tot ce comportă ca răspundere o căsătorie. Vreau s-o iau pe domnişoara Sommer şi te asigur că (vru să spună:,,nu-mi displace", dar rosti fără şovăire), că o apreciez şi voi fi mulţumit cu ea, că ea va fi fericită cu mine.

— Eu şi mama ta ne-am înţeles totdeauna bine. Tu, fiul meu unic, cunoşti armonia din casa noastră.

Fiul privi iar limpede în ochii tatălui:

— îţi făgăduiesc, tată, să-ţi urmez pilda!

Tatăl îşi puse mâna pe capul fiului şi convorbirea luă sfârşit.

A doua zi cei doi Tauber se îndreptară în haine negre spre casa Solmmer, la braţ, Egon trudindu-se să acopere cu cotul mâneea niţel roasă a tatălui său. Doctorul -îşi formulă solemn cererea, ascultă fără să clipească predica bătrânului Sommer, se înclină sub biniecuvântarea lui părintească şi îndreptă spre logodnică cel mai strălucitor, cel mai luminos zâmbet al lui. Se hotărî cia în primele timpuri după căsătorie, tâinăra pereche să locuiască la familia Sommer, la etajul care se libera anume pentru ea.

Egon plănuia să ridice din primul an, din primele luni, o vilă cu banii Minnei în livada uriaşă, moştenită de ea. Sommer se temea puţin, dar gravitatea, siguranţa, liniştea hotarâtă a viitorului lui ginere îi impunea. Egon visa, fără să spună nimănui, să-şi mobileze casa cu mobile somptuoase şi grele, aşa cum văzuse la profesorul lui de la Viena, să le aducă de la Viena chiar, să iasă cât mai curând din odăile îmbâcsite de covoare, perne, şerveţele, tablouri brodate de Minna şi bibelouri ieftine, ale lui Sommer.

Nunta fu bogată, cu invitaţi* mulţi, de toate

categoriile, prieteni de-ai unchiului Peter, de-ai profesorului Wilhelm Tauber şi de-ai familiei Sommer, care nu se potriveau între ei. Cum se întoarseră de la catedrala din deal, acasă, grupurile se separară cu fereala pe care o aveau şi în oraş castele între ele. Nu fu veselie, nu fu chef. Mirele era grav, solemn, zâmbea scurt, cia din datorie, prietenilor miresei şi păstră tot timpul mesei o atitudine de ceremonie, de parcă şi aici s-ar fi aflat în faţa altarului, în sunetele orgii. Nu voia să-şi creeze prieteni personali care să-i devină pe urmă pacienţi gratuiţi şi nici să facă legături la întâmplare.

Oaspeţii plecară degrabă acasă, dar mirii se suiră în odăile lor şi mai curând. Egon ieşi o clipă în balconul care dădea în grădină, ca să-şi lase" mireasa să se dezbrace fără sfială, şi atunci, acolo, fu singura clipă când se gândi la Mitzi, căreia nu-i scrisese niciodată, ale cărei scrisori i le oprise maieă-sa, şi de care n-avusese vreme să-şi aducă aminte. Numai atunci, pe balcon, aprinse una din rarele ţigări pe care le fuma când era tulburat şi revăzu în minte ochii negri, sclipitori, ai iubitei lui de la Viena, părul blond închis, buclat, care cădea în ochii modistei, vioiciunea trapului ei subţire, năltuţ. în auz i se năzăriră hohotele ei de râs amestecate cu sfârâitul cartofilor din tigaie când venea să facă gospodărie în odăiţa lui, sâmbăta dup'ă-masă când îi dădea el voi|e, ciripitul ei fără rost, zgomotul tocurilor pantofilor ei mici pe scândura 'fără covor, zornăitul multelor ei mărgele când se apleca peste ligheanul în care îi spăla ciorapii, şi lacrămile ei de la despărţire, şi căldura braţelor ei.

Apoi a'zvârii ţigara, se uită lung în iarbă cum se stingea cărbunele, se scutură de răcoarea nopţii şi intră în odaia cu mobile multe, cu tablouri cu maci şi albăstrele, brodate de fata care îl aştepta eu faţa

cufundată în pernă, niţel ruşinată şi niţel dezamăgită că mirele ei nu se grăbise să vină.

A doua zi de dimineaţă Egon se deşteptă cel dintâi, se uită o clipă la femeia albă-, plină, care dormea alături de el. Se visase la Viena, dând un examen greu şi parcă în acelaşi timp supraveghind o clădire mare, şi trebui să se dezmeticească ca să-şi aducă aminte cine era femeia, ce căuta lângă el, seara trecută a nunţii, în care în camerele de jos fusese un aer atât de neprielnic, cu fum mult, miros de mâncare, de parfumuri felurite şi de băutură.

Nu ştia dacă trebuie să se scoale sau s-o aştepte şi pe ea. Dacă se scula singur, ce avea să facă în casa asta străină? Din fericire, Minna deschise ochii, îi zâmbi, plecă puţin pleoapele ca şi cum s-ar fi ruşinat, apoi îi întoarse obrazul s-o sărute.

Pe urmă Minna începu, ca orice gospodină, să scuture cu energie pernele pe marginea ferestrei, să şteargă praful de pe mobile, să se agite prin odaie, importantă, mahmură aproape.

O fetiţă cu faţa rotundă şi mirată, cu un zâmbet întins până la urechi, cu codiţele lăsate pe spate şi împletite cu panglici colorate, cu fustă roşie înfoiată, intră cu cafeaua cu lapte în odaie şi făcu frumos un *kniks*.

— Domnişoară, după ce beţi…

— Doamnă doctor! o întrerupse Minna, şi glasul ei nu suna a glumă.

După cafea, Egon ieşi în oraş să-şi cumpere ziarele.

În zilele care urmară începu pentru Egon o perioadă de activitate febrilă. Se ocupă, împreună cu arhitectul, de construcţia vilei lui. Era primăvară şi el o voia gata până în toamnă. Cum ştia pracis ce voia, cum fiecare amănunt era parcă desenat de mult în

mintea lui, casa creştea solidă şi graţioasă. Doctorul comandă la Viena mobile schiţate de el, pentru birou, pentru cabinet, pentru salon, dormitor şi sufragerie. Nu prevăzu nici în clădire, nici în mobilier, odaia copiilor care aveau să vină, şi Minna se ruşina să-i.aducă aminte. Egon se vedea proiectat pe viitor numai pe sine, şi ca o umbră a lui, în salor>, în dormitor, în sufragerie, locurile unde era potrivită şi avea acces, pe Minna cu câteva lucruri specifice ocupaţiilor ei: un coş de lucru cum văzuse unul la nevasta profesorului lui, o masă de toaletă graţioasă şi cochetă, o bucătărie din care n-avea să lipsească nimic.

În octombrie casa fu gata. Era o vilă cu două caturi, vopsită în roz, cu terase largi la etaj, în mijlocul grădinii din care parcă nu fusese tăiat niciun copac şi în care un grădinar priceput croise poteci şerpuite, mărginite cu trandafiri sădiţi în toamnă.

Către iarnă, doctorul începu să-şi primească mobilele. Veneau închise în lăzi mari care uluiau târgul. Nimeni nu cuteza să spună că averea lui Sommer nu fusese bine plasată. Acum mai rămânea să se vadă şi ce fel de medic era Egon Tauber. Doctorul Tauber puse pe poartă o tăbliţă neagră cu litere de aur, şi-şi aşteptă pacienţii. Trei zile după ce cabinetul fusese deschis şi tăbliţa afişată, îşi făcu apariţia o doamnă tânără, soţia primului procuror de la tribunal, care fusese pe vremuri prietenă cu Minna şi care ardea de curiozitate să ştie dacă nevasta' doctorului ena mai bine aranjată decât ea.

Tauberii nu făcuseră încă nicio primire şi târgul fierbea. Doamna procuror suferea de o boală pe care ceilalţi medici, nici cei de la Cluj chiar, nu i-o dibuiseră.

Doctorul Tauber îi puse un diagnostic după o

cercetare amănunţită, începu pe loc un tratament, şi chiar de a doua zi nevasta procurorului spuse tuturor că se simţea mai bine şi că doctorul Tauber era extraordinar.

Calea către el fusese deschisă.

La început lumea cu bani a târgului veni ca nevasta procurorului, din curiozitate, să vadă instalaţia medicală minunată a doctorului, luxul sobru.din vila roz, parcul cu brazi şi bănci de piatră. Apoi veni pentru că se crease o modă să vii la doctorul Tauber: era scump, nu-şi putea permite oricine să-şi caute bolile la el.

Adevărul era că Egon Tauber era un medic bun. Vindecase un caz, două, trei, din cele grave, cu care medicii oraşului îşi bătuseră capul câtăva vreme, şi faima sa crescuse ca aluatul, mai repede şi mai bine decât ar fi crescut faima unui medic modest, cu preţuri mici.

Apoi începu să opereze în spitalul oraşului pacienţii lui particulari. Avea o mână fermecată, avea noroc, înregistra succes după succes.

Sommer triumfa, bătrânul Tauber îşi mai îndreptase puţin spinarea îndoită de griji şi bătrâneţi. Se temuse la început grozav când îşi văzuse feciorul băgându-şi mâinile până în coate în zestrea nevestei, se temuse de ruşinea pe care ar fi atras-o asupra familiei Tauber neizbânda doctorului, se temuse de gurile din târg care îl bârfeau cu jumătate de glas pe Egon că risipea banii adunaţi de Sommer. Nimeni în familia Tauber nu profitase aşa, în văzul lumii, fără măsură, de averea altuia, fie ea şi luată de zestre. Feciorul lui însă începuse să-l intimideze şi pe el, şi tăcuse, eu frica în sân, cu ochii plecaţi în faţa cunoştinţelor. Acum putea să ridice fruntea şi să privească oamenii în faţă, cu mândrie.

Egon se dovedea un fiu bun. De când începuse să câştige el însuşi cu medicina, şi nu înainte, Ie vărsa părinţilor lui o pensie care creştea, pe măsură ce clientela i se mărea.

Raporturile dintre soţi însă erau ciudate. Medicul era corect cu nevasta lui. Minna încercase la început să se răsfeţe, să se vrea dezmierdată, dar bărbatul răspundea distrat, cu economie, la răsfăţul ei, ocupat şi grăbit cum era. Se părea că tandreţea e un lucru cu desăvârşire străin de firea lui.

Făceau vizitele de rigoare împreună, străbătând oraşul la braţ, serioşi şi demni, se duceau duminică la masă când la unii din părinţi, când la ceilalţi sau îi pofteau la masa lor. Egon era totdeauna cordial eu nevasta, ea era mai bine îmbrăcată decât fusese la bogatul ei tată, dar când erau singuri acasă, dacă nu vorbeau despre gospodăria lor şi despre ce le mai lipsea, nu mai aveau oe-şi spune. Doctorul se ducea în biroul lui unde citea ultimele cărţi de medicină venite din străinătate şi Minna se plictisea în salonul frumos, în care pe perete era un singur tablou mare, de un pictor la modă, cumpărat de la Budapesta printr-un fost coleg al doctorului, stabilit acolo.

Adevărul era că Minna n-avea nici gânduri, nici preocupări, nici curiozităţi. Nu-i plăcea să citească, n-o interesau succesele bărbatului ei decât în măsura în care gloria se răsfrângea asupra menajului lor. De câte ori încercase să-i vorbească despre operaţii, boli, oameni, suferinţe, vindecări, se scuturase de neplăcere, de groază şi dezgust:

— Să vii acasă cu asemenea poveşti! Ce idee!

— Dar e foarte interesant, Minna! stăruise el. Un asemenea ulcer se găseşte foarte rar. Operaţia era

atât de dificilă încât a durat o oră şi bolnavul a stat sub anestezie...

— Şi curgea sânge? se înfiora Minna.

— Vasele erau prinse, dar avusese o hemoragie internă. Cum inima era slabă, am trecut prin clipe grele...

— Taci, taci! ţipa Minma. Ce idee! Te rog să nu-mi mai povesteşti decât lucruri frumoase. Stai că voiam să-ţr”"Spun să-mi comanzi o poliţă de bucătărie pentru vase ca la doamna Glück, atât de latră!

Alteori doctorul se avânta în planuri, visător, zâmbitor:

— Să căutăm un pietrar bun care să ne cioplească un faun mic pentru parc. Am văzut o dată un faun admirabil la muzeul din Viena, era adus din Grecia. Să ne facă un faun tânăr, din piatră albă, în mijlocul peluzei de lângă bolta pe câre are să se ridice tecoma.

Minna se frământa puţin, neliniştită, privindu-l tandru cu ochii ei ca nişte flori puţin pălite:

— Nu s-au făcut destule cheltuieli, Egon? Ce să facem cu un faun în grădină? Sunt destui sfinţi la catedrală.

Doctorul tăcea, îi pierea pofta de a visa cu voce tare. De la o vreme nu mai povestea nimic. Când încerca să-i istorisească ea despre o cunoştinţă care îşi cumpărase o rochie, despre cum se gătea la prietenii ei peştele sau de ce se certase familia Gross cu familia Schwartz, Egon nu părea că ascultă, şi chiar lua ziarul. Numai când cânta, când glasul ei se desfăşura limpede, puternic, fierbinte, deasupra frunţii lui preocupate, Egon lăsa cartea sau gazeta, asculta cu ochii închişi, cu un fel de nădejde iar înviată, că acest glas pornea dintr-o sensibilitate oarecare, dezvăluia brusc un suflet pătimaş, o viaţă

lăuntrică pe care nu o descoperise încă. Nu ştia dacă ar fi avut timp pentru această viaţă sperată, dacă descoperind-o nu şi-ar fi vândut liniştea, dacă n-ar fi fost o greutate în viaţa lui care începuse să se desfăşoare atât de lin şi de simplu. Dar o dorea totuşi, aşa cum îşi dorise casa lui frumoasă, tabloul frumos din salon, grădina frumoasă, aşa cum dorea eâteodată să înfăţişeze înaintea cuiva, cu sinceritatea cu care îşi vorbea sieşi, planurile lui de viitor care încă nu luaseră sfârşi't, amestecate, împletite cu planurile lui medicale, cu curiozităţile lui ştiinţifice nepotolite. Dar după ce pianul se închidea, nevasta lui scundă şi rotundă îl privea cu aceiaşi ochi de un albastru lăptos, spălăcit, şi dacă nu se îndrepta spre dormitor, începea o conversaţie sălcie despre legumele care s-au scumpit sau cizmarul care n-a adus pantofii. Egon o urma tăcut în dormitor sau lua o carte şi deschidea paginile, la semnul lăsat, cu degetele lui lungi, agere, curate, de chirurg.

Trecură ani. În jurul vilei roz grădina despletea acum sălcii mari peste poteci, trandafirii se urcaseră pe bolţi, salcâmii numiţi „goldenregen" ocroteau băncile de piatră, brazii argintii fereau dinspre drum parcul de privirile trecătorilor, după stânjenei înfloreau bujorii, după bujori, micsandrele, apoi guraleului, crizantemele şi brazdele nesfârşite de tufănele.

Minna se ocupa de grădină conştiincios, metodic, aşa cum se ocupa de bucătărie lângă bucătăreasă şi de casă lângă fetişcana pe care o aduseseră de la ţară. Nu vădea pentru niciuna dintre ele o dragoste deosebită. Trandafirii agăţători şi tăiţeii erau pentru ea la fel de importanţi. Spunea: „Sunt frumoşi" sau: „Sunt buni", cu acelaşi ton egal, măsurat, satisfăcut. Punea flori în glastrele din casă, compoturi la cămară, bani la casa de economie – din ceea ce economisea din

gospodărie – blănurile la naftalină şi tacâmurile de argint greu pe masă în zilele de sărbătoare, cu chipul unui funcţionar de la poştă, care pune ştampila pe plicuri.

Primea de două ori pe lună musafirii ei personali, soţiile oamenilor cu vază din oraş, şi le trata eu cafea cu lapte cu frişca şi prăjituri (niciodată destul de dulci când era vorba de oaspeţii ei) şi din când în când, după dorinţa lui Egon, dădea mese mari, la care veneau oamenii de frunte ai oraşului. Când pregătea o asemenea masă, Minna era încruntată câteva zile înainte şi după ea, pentru că totul trebuia să fie îmbelşugat, vinul mult, scump, de câteva soiuri, prăjiturile dulci şi mâncările grase, cu mirodenii, cu gusturi felurite, precise, aşa cum nu făceau acasă la părinţii ei ci cum îi spunea Egon că se fac la marile restaurante de la Viena. În acele zile, bucătăreasa care servise înainte la Budapesta punea stăpânire pe bucătărie şi Minna îi disputa cu fiecare gest," cu fiecare cuvânt, domnia. La petrecerile astea, Egon era vesel, zâmbitor, cald cu oaspeţii lui, şi Minna, care căpătase în ultimii ani un chip încruntat, posac, îşi regăsea zâmbetul de altădată. Atunci şi cânta, lucru care nu i se mai întâmpla niciodată când erau numai ei doi. Apoi, după plecarea oaspeţilor, număra îndelung argintăria, inventaria resturile pe care le încuia în cămară, bombănea femeile de serviciu, le întreba ce bacşişuri căpătaseră, gândindu-se în mintea ei că ea cheltuise şi ele câştigaseră, în vreme ce invitaţii, în drum spre casele lor, socoteau că familia Tauber e fericită, trăieşte în armonie şi e păcat numai că n-are copii.

Doctorul, când vfenea acasă de la spital, avea puţine lucruri de vorbit eu nevasta. Ea îl primea cu o mutră burzuluită şi începea să-l cicălească încet, oe

îndelete, stăruitor: „Ai călcat în noroi! Vezi că, murdăreşti covorul! De ce nu mănânci supă de legume? E lucrul cel mai sănătos pentru stomac. Uite, eu am stomacul sănătos pentru că mănânc supă de legume. Ce idee, să nu mănânci supă!”

Doctorul tăcea. Minna se înverşuna:

— într-o zi ai să te îmbolnăveşti. Un unchi al meu a suferit de stomac la patruzeci de ani. Legumele sunt prescrise de orice medie. Mă mir de tine că eşti medic şi nu te îngrijeşti singur.

Egon tăcea.

— Am făcut-o eu, nu Bertha asta” care pune prea multă sare. Hai, să-ţi pun un polonic? Numai unul! Face bine.

Şi în sfârşit, într-o zi, doctorul izbucni:

— Destul, Minna! Ajunge, că mă ridic de la masă!

Tunetul glasului lui înalt, limpede, violenţa tonului,, o încremenf pe Minna. Se sperie, tăcu. Furia asta îi făcu parcă şi plăcere într-un fel. Până seara tăcu satisfăcută.

Nu-şi dădea seama de ce, dar din clipa în care strigase, Egon Tauber, doctorul Tauber, soţul ei, crescu nemăsurat în ochii ei, mai mult decât după toate victoriile lui medicale care cuceriseră oraşul.

Nu-şi putea aduce aminte şi nu făcea o legătură conştientă, dar în subconştientul’ei asociaţia se făcuse. Când era copil şi locuia cu familia ei la moşia grofului, pe vremea când maică-sa trăia încă, se afla o dată în grădină şi se uita în curte, unde se adunaseră clăcaşii. Ea stătea pe un scaun înalt, în faţa unei farfurii de mâncare. Taică-său se învârtea călare în mijlocul oamenilor desculţi care spuneau ceva toţi într-un glas, nemulţumiţi, şi deodată Somniei începuse să răcnească, să răcnească grozav, aşa cum nu-l mai auzise niciodată pe el, care vorbea totdeauna măsurat,

să răcnească şi să se învârtească cu calul printre oameni, să-şi repeadă biciuşca peste capetele lor şi să-i îndfemne undeva, spre poartă. Ei alergau cu ’picioarele goale, speriaţi, pe când el îşi plesnea cizmele lucioase cu biciuşca şi continua să ţiipe.

Minna avusese atunci un sentiment amestecat de bucurie că tata e mare, e mai puternic decât toţi, decât toţi bărbaţii şi femeile care fugeau din calea lui, stă sus pe cal şi rage ca un taur, de un fel de teamă, ca şi cum şi pe ea o putea nimeri biciuşca, şi la ea putea ţipa aşa, şi de măre mândrie că e fiica acelui stăpân spăimântător. începuse să plângă şi să râdă în acelaşi timp, pe scaunul ei înalt, murdărindu-se cu linguriţa de pure de cartofi până sub ochi, pentru că nu-şi nimerea gura.

Apoi, mai târziu, când Sommer ridicase glasul împotriva ei, simţise aceeaşi mândrie,’ aceeaşi voluptate senzuală parcă, aceeaşi admiraţie şi aceeaşi frică împletită cu plăcere. Tata era tare, era un stăpân.

Aşa îi apăruse în clipa asta şi Egon.

A doua zi începu iar să-l cicălească, începu în fiecare zi din nou, şi dacă bărbatul ei, preocupat, nu izbucnea, cicăleala ţinea o zi, două, la ceasul mesei, la ora somnului, până când izbutea să provoace o nouă. ameninţare scurtă, strigată, după care se potolea, mulţumită, chiar o zi întreagă.

Nu regreta că n-are copii. Ar fi fost o osteneală şi o cheltuială mai mult. îşi cumpăra pentru ea lucrurile cele mai bune, cele mai solide, mânca suplimentar la zece şi la cinci dupâmasă, primea la ziua ei, de la Egon, un dar pe gustul ei: o bucată de catifea, o dantelă de Bruxelles, un evantai de fildeş, şi aduna lucrurile vechi, pe care nu le mai purta, într-o ladă din pod, cu grijă, la naftalină.

N-avea nicio prietenă intimă, avea cunoştinţe, şi era mulţumită când le arăta darurile primite, stofele cumpărate, proviziile din cămară, când le învăţa, doctoral, o reţetă nouă. În zilele ei de primire le povestea cucoanelor adunate la cafea cu lapte despre vindecările minunate obţinute de Egon, lucruri pe care le prinsese-cu urechea lăutăreşte, fără să le asculte vreodată atent, şi atunci avea un aer de suficienţă, de orgoliu, care o făcea să pară şi mai grasă decât devenise în ultima vreme. Cucoanele scoteau concluzia că îşi iubeşte bărbatul de care e atât de mândră.

Uneori, duminica, făceau excursii cu prietenii şi atunci Minna ştia să alcătuiască coşuleţe cu mâncare frumos aşezată între şerveţele albe şi brodate, să ia tot ce trebuie la o masă şi chiar să admire peisajul în cor cu ceilalţi, cu un ton pe care ar fi putut spune: „Mi-am cumpărat pantofi comozi!”

în vremea asta, faima doctorului crescuse. Veneau acum să-l caute bolnavi din alte oraşe ale Ardealului, moşieri cu latifundii îndepărtate. începuse să-i devină incomod să opereze în sala spitalului, cu instrumente vechi, rar primenite. Era momentul să-şi clădească sanatoriul lui propriu, aşa cum plănuise din primul ceas, de când îşi luase doctoratul. Profesa în oraş de zece ani numai, avea trezeci şi opt de ani şi pusese deoparte atât cât să-i îngăduie să-şi împlinească visul.

Atunci începu pentru soţii Tauber o perioadă chinuită, în care doctorul, pentru prima oară de când se însurase, ar fi vrut să asculte şi părerea altcuiva, entuziasmul altcuiva, alături de al lui, pentru a porni la drum.

Taică-său era prea bătrân pentru ca să se poată mărturisi lui. Se ferea de prudenţa şi de temerile

bătrâneţii. Construcţia sanatoriului era un lucru riscat, scump, avea să înghită toată agoniseala doctorului, şi Egon ceru pentru întâia oară părerea nevestei; voia s-o simtă plină de elan pentru el. Maturitatea crescuse însă nemăsurat avariţia Minnei. Se împotrivi cu toată dârzenia, şi când nu mai fu luată părtaşă, când doctorul porni singur la treabă, ea începu o cicăleală lungă, amănunţită, stăruitoare, zilnică.

Planurile noului" sanatoriu erau pe birou, la îndemâna ei. Nu le deschisese să le privească niciodată. Arhitecţi, antreprenori veneau şi plecau de la Egon cât era ziua de lungă. Minna ieşea din odaie când intrau ei. Doctorul îşi petrecea insomniile singur în birou, pe terasă, pe când nevastă-sa dormea sau se prefăcea că doarme. Minna se mira în fiecare zi de proporţiile pe care le lua clădirea, ofta la masă des şi repetat, clătinând tăcut din cap, de parcă ar fi avut sub acoperiş pe cineva care trăgea să moară, şi repetă solemn: „Ce idee, ce idee!"

Doctorul însă venea acasă strălucitor, ars de soare de cât stătea pe schele, atât de absorbit de gândurile lui încât nu mai ridica niciodată glasul şi Minna se plictisea cumplit.

Masa pe care o dădu doctorul Tauber pentru inaugurarea sanatoriului lui fu cea mai strălucită din câte dăduse vreodată. Minna cântă, păru că e foarte fericită de realizarea bărbatului ei, primi felicitările cunoştinţelor cu aerul unui om care şi-a atins în sfârşit ţelul şi vorbi despre munca şi oboseala lui Egon cu multă admiraţie şi căldură.

Zilele care urmară însă, avu grijă să facă economii la masa zilnică, să concedieze chiar pentru o vreme fata_ din casă sub pretext că furase o linguriţă de' argint, ca să se despăgubească de cheltuielile

ospăţului.

Războiul ameninţa, când sanatoriul doctorului Tauber îşi înălţa trupul mare, pătrat, cu etaj şi mansardele ridicate triunghiular peste cornişa catului, clădită în stil de vilă elveţiană, cu bârne de lemn aparente care întretăiau zidăria lui viu colorată, cu obloane verzi, cu perdele albe, cu acoperiş de olane. Marea sală de operaţii de la etaj avea ferestre uriaşe, era înzestrată cu aparate moderne, cu lămpi enorme.

Pentru Minna totul reintrase în normal; acum investiţia trebuia să aducă; bărbatul ei lipsea mai toată ziua de acasă, venea obosit, preocupat, nu mai făcea planuri, nu se mai întâmpla nimic deosebit.

Doctorul îşi mărginea parcă toată tfiaţa la sanatoriul lui. Nu voia să se gândească la nimic altceva. Nu-şi spunea nici în ceasurile de destindere că viaţa lui de familie e seacă, searbădă, că n-are prieteni adevăraţi, că în sufletul lui încă tânăr nu clocoteşte nicio patimă omenească. O singură dată, demult, când clădea încă sanatoriul, într-o noapte de insomnie pe terasă, când socotelile arhitectului lui păreau că presupun un supliment pe care nu ştia de unde să-l ia şi pe care Minna ar fi putut să-l găsească dacă ar fi vândut un loc bun pe care îl avea lângă târgul de vite (el nu i-o ceruse, dar ea se putea gândi), Egon. cugetase: „Ea sau Bertha, bucătăreasa, simt tot atâta răspundere faţă de viaţa mea. Şi nici nu face Minna, în menajul nostru, luoruri mai importante decât Bertha”. Apoi avusese remuşcări. Un bărbat nu trebuie să gândească aşa despre nevasta lui. Nici taieă-său, nici unchiul Peter, niciun om respectabil din târgul ăsta n-a gândit vreodată aşa despre respectabila lui nevastă. Deci nici el n-avea voie s-o facă. Şi trăsese parcă un oblon în faţa gândurilor, le încuiase, le pecetluise, îşi îndreptase toată fiinţa spre

altceva.

Acum, când totul era gata, avea o grijă mult mai mare: începuse războiul între puterile centrale şi Antantă. Problema principală pentru el era să obţină de la stăpânire ca sanatoriul lui nou, curat, perfect, să nu fie schimbat în spital de război. Şi după oarecare trudă, datorită relaţiilor lui cu prefectul, cu primarul, cu toate autorităţile, datorită operaţiilor izbutite pe care le făcuse neamurilor celor cu trecere, datorită gravităţii lui, zâmbetului lui fermecător, căldurii pe care ştia s-o pună în glas, motivelor puternice pe care ştiuse să le aducă (ce se vor face civilii bolnavi în timpul războiului?), izbutise.

Fusese şi el mobilizat pe loc, lucra jumătate de zi în spitalul oraşului şi jumătate în sanatoriul lui. Pentru că era datoria lui, pentru că era numele lui în joc. opera acolo tot atât de bine ca în clinica lui proprie şi preda numaidecât bolnavii în grija altor medici, ca să nu-i mai ia timp.

Minna nu prea simţise greutăţile războiului. Stătea la ferestrele din salon, cu picioarele ei puţin umflate urcate pe un taburet cu franjuri şi ciucuri, cu o broderie pe genunchi, şi privea spre sanatoriul aşezat la capătul parcului lor, la poarta sanatoriului, să vadă. trăsurile cu bolnavii care veneau. Nu-i plăceau cei care veneau pe jos, încet, aduşi de braţ de câte un neam: n-avuseseră destule parale ca să ia un cupeu de la Veresz şl pesemne nicio boală prea grea care cere internare îndelungată.

Când Egon se întorcea acasă, Minna începea obişnuita ei cicăleală, şi dacă doctorul nu ridica o dată glasul până când adormea, se trezea în aceeaşi cicăleală monotonă, perseverentă.

În primii ani după război se petrecură câteva lucruri însemnate pentru familia Tauber.

Părinţii lui Egon muriră unul după altul, către sfârşitul războiului. Mur^ă în tihnă, fericiţi de gloria fiului lor, în îndestulare. Maică-sa nu avu vreme să-şi cheme fiul înainte de a muri, pentru că o trăsni o congestie cerebrală, dar bătrânul profesor, care refuză vreme de un an să se mute la Egon, „ca să nu tulbure fericirea tinerilor”, îşi vesti feciorul în ultimul ceas şi mai avu putere să-i spună câteva cuvinte înţelepte, părinteşti.

Ţinându-l de mâna lui aproape rece şi osoasă, cu ochii cufundaţi în ochii fiului iubit, Wilhelm Tauber rosti:

— Fiul meu, ai împlinit toate aşteptările părinţilor. Eu te binecuvântez 1 Să porţi mai departe cu cinste numele strămoşilor noştri şi să fii fericit cu vrednica ta soţie, ca şi până acuml Egon plecă fruntea, bătrânul îi puse mâna pe creştet şi după câteva clipe fiul simţi cum mâna aceea se strângea convulsiv ea o gheară în părul lui buclat. Ridică ochii, profesorul murea. Wilhelm Tauber, ca şi răposata lui nevastă, avu parte de o înmormântare frumoasă şi de’ un loc vecin cu al ei, în inima cimitirului, între cele mai bogate monumente.

Apoi muri şi bătrânul Sornmer. Nu mai avea aproape nimic. Fiul lui, Oskar, cel care lucra la Cluj la o fabrică de porţelan ca subdirector şi deţinea multe acţiuni în aceeaşi fabrică pierduse în război tot ce avusese şi mâncase şi tot oe-i mai rămăsese bătrânului.

Acum Oskar venise în târgul lor şi-i făcea vizite dese, stăruitoare, Minnei în lipsa bărbatului ei.

În sftrşit, într-o zi, Oskar se hotărî să-i vorbească lui Egon, asistat de Minna care stătea dreaptă şi severă lângă el, ca un judecător întunecat. Oskar îi ceru doctorului un împrumut mare, important, ca să

deschidă în oraş o fabrică, mică la început, de tăbăcărie. Taică-său îl nedreptăţise, spunea el; împărţise averea inegal între cei doi copii ai lui, profitase de lipsa lui din oraş ca să-i dea întreaga livadă Minnei, când de fapt ar fi trebuit să moştenească şi el jumătate, aşa că dacă doctorul aVea acum un sanatoriu frumos şi rodnic, putea să considere că-l avea pe parcela cumnatului lui. Banii avea să-i restituie în rate, plătea şi dobânda legală dacă Egon i-o pretindea, numai să-l sprijine cumnatul lui în clipa asta de nevoie. Minna mărturisea şi ea că, în adevăr, marea livadă ar fi trebuit să fie pe drept împărţită în două.

Tauber nu mai avea bani mulţi,' construcţia sanatoriului, utilarea lui îl costară toate economiile. În timpul războiului nu mai pusese la loc chiar atât cât avusese înainte, deşi modă apendicitei, care începuse prin 1918, îi aducea un venit frumos. Dar i se păru că Oskar nu minţea, că în adevăr Minna primise cam mult de la taică-său în paguba lui, că el, Egon Tauber, nu putea face un lucru incorect, pentru că era el, pentru că se stima, pentru că nu voia să înceteze să se respecte şi să fie respectat. Oskar ar fi putut vorbi, umple târgul! Doctorul Tauber începuse să numească „conştiinţa lui" marele orgoliu care creştea în el, grija pentru faima lui, teama de opinia publică. Această „conştiinţă" îi umplea tot, ţinea locul pasiunilor omeneşti care, după părerea lui, urâţeau alţi oameni, îi mobila singurătatea voită, îi dădea o şi mai înaltă idee despre el.

Îi dădu cumnatului lui ca împrumut fără dobândă toţi banii lichizi de care dispunea şi semnătura lui, drept garanţie la banca de la care Oskar se împrumută cu restul de care avea nevoie. Dar îi rămase în suflet un fel de dâră cenuşie, un gust amar,

nelămurit. Nevasta lui spusese poate adevărul, însă luase de la început un aer de defensivă, ca şi cum, dacă el, Egon, s-ar fi împotrivit şi ar fi tăgăduit, ea era gata de război ca să-şi apere fratele împotriva lui. N-ar fi vrut s-o vadă pe Minna făcând un lucru incorect ca să-i ţină partea. Era doar nevasta lui, trebuia să fie corectă ca şi el pentru bunul lui nume, dar şi detaşarea ei de el, această obiectivitate care pentru Oskar era părtinire, îi strecurase parcă un fior rece în suflet. încercă să-l uite, să nu se mai gândească nici la el. Minna era nevasta lui în ochii lumii, ai lui dumnezeu, ai ei şi ai lui chiar, poate că era mai bine că fusese dreaptă.

Fruntea doctorului se înnoră o vreme, nu mai era deprins de când se însurase să trăiască din venitul zilnic, fără rezerve, fără siguranţa unei economii solide, puse deoparte.

Glasul lui se ridica acum mai des, mai tare, împotriva Minnei şi ea, îmbătată de aceste răcnete scurte şi puternice, în care niciun cuvânt nu era insultător, se anţtrena în şi mai îmbelşugate, şi mai nărăvaşe cicăleli.

Într-o zi Egon se întoarse pământiu de la sanatoriu.

— Sunt furat! spuse el scurt.

De obicei nu spunea nimic când intra pe uşă. Minna încremeni, cu mâinile pe genunchi. Era mai mult decât putea cuprinde mintea ei.

Cum? Cine?

— Economul, Schuller. Am descoperit falsuri în caietul în care se trec socotelile pentru bucătărie.

Doctorului îi sălta nervos o sprinceană, ochii lui albaştri se făcuseră aproape negri de furie.

— Cum ai descoperit? Eşti sigur? Mai căută Minna o salvare de la groaznica veste.

— Mi-a arătat nfegru pe alb o soră de la secţia maternitate. Şefa surorilor de la maternitate. Ea a băgat de seamă şi mi-a arătat preţurile pieţei şi cele înscrise la cheltuieli. Schuller e un bandit, s-a smintit pesemne după război. Toţi oamenii ăştia de după război sunt smintiţi şi pungaşi. Toţi fac afaceri.

— Şi ce-ai să faci? Chemi poliţia?

Egon ridică din umeri.

— r II dau afară. Şi poliţia s-a smintit de cârfticu…

Ar fi vrut să spună: „De când cu stăpânirea nouă în Ardeal”, dar se ferea să rostească tare un asemenea lucru chiar şi când era singur în odaie, pentru că avea raporturi bune cu românii din primul ceas de după război, şi dacă acum protipendada începea să fie românească, sanatoriul Tauber nu se putea lipsi de clientela asta. Doctorul ştia bine că nu-i e prielnic să aibă gânduri şovine, şi le întorcea spatele aşa cum întorcea tuturor gândurilor neplăcute în legătură cu viaţa lui de familie bunăoară, care îl dureau câteodată.

Descumpănită, Minna tăcâi o clipă. Ea avea un dispreţ suveran pentru tot ce nu era sas, şi, printre primele merite ale ei, socotea că se află norocul de a se fi născut Sommer.

— Şi pe cine ai să iei în locul lui Schuller?

— Chiar pe fata asta care mi l-a semnalat. Ea singură s-a propus. Pare foarte energică.

Minna ciuli urechea. O femeie econoamă? Şi dacă avea să fure şi mai mult, ca să se îmbrace, ca să-şi facă zestre? Ce-i venise să se ofere singură, când avea o meserie mult mai potrivită cu o femeie simplă, care trebuia să-şi câştige pâinea? Ce interes avea?

În bucătărie Bertha, uluită că stăpâna nu sunase îndată ce doctorul intrase pe uşă, aşa cum făcea de nouă ani, de când era în slujba lor, se frământa

tulburată. Să intre singură cu supa de legume? Să pună urechea la uşă? Trebuie să se fi întâmplat ceva nemaipomenit!

Pendula mare, cu bătaia ei gravă, o trezi pe Minna din gânduri. Ridică ochii: era două! Intârziase masa eu o jumătate de ceas! Fata aceea putea să aibă orice fel de intenţii, avea să se mai gândească ea după somnul de dupămasă, acum trebuia să mănânce! Numai masa regulată garantează sănătatea stomacului.

3 – Ultima Tauber

Cu toate bănuielile nevestei, Egon o trecu ^totuşi pe Anna Weber în postul de econoamă a sanatoriului. Fata asta îi inspira încredere. Anna Weber era înaltă, voinică, avea vreo treizeci de ani, părul şaten închis, ochii căprui, era lipsită de frumuseţe, dar pe chipul ei puternic, deschis, doctorul citea o linişte, un echilibru, o sinceritate care îi plăceau.

Minna se grăbi din primele zile s-o vadă pe această domnişoară Weber, ca să-şi facă o părere proprie.

Se duse la sanatoriu cu pretextul unei întrebări importante pe care trebuia s-o pună doctorului: „Dacă în ziua aceea prefera gulii sau varză creaţă”, dădu o raită prin culoare şi văzu acea femeie pe care n-o cunoştea, cum nu cunoştea mare parte din personalul instituţiei, pentru că n-o interesase. Era’o femeie urâtă, după părerea ei, coaptă, mare ca un birjar îmbrăcat în fustă şi bluză, părea energică şi alerga la cămară ca un cal în cunsă.

Nevasta doctorului fu mulţumită şi plecă cu un zârnbet liniştit şi dispreţuitor.

Anna era repede, energică şi pricepută. Lucrurile merseră mult mai bine decât înainte. Doctorul simţea

că una dintre griji – aprovizionarea, hrana bolnavilor şi a personalului – fusese complet ridicată de pe umerii lui.

Minna se-mai interesă de vreo două ori despre activitatea domnişoarei Weber şi, mulţumită că nu se ivea nicio pagubă, uită de ea. îşi urma viaţa ei obşnuită, monotonă şi satisfăcută.

Se ducea în fiecare duminică la biserică, se ducea în fiecare sâmbătă după-masă la cimitir unde punea pe mormintele soţilor Tauber şi al bătrânului Sommer câteva flori luate din grădină, stropea mormintele cu stropitoarea adusă de acasă, aşa cum făceau toate doamnele sărace sau bogate din târg şi, mulţumită că-şi împlinise datoria, mânca paşnic un sandviş pe banca de lingă crucea de marmură, cu gândul la conservele care mai trebuiau făcute pentru iarnă.

Câteodată, duminica, n-ar fi avut chef să se ducă la biserică sau, sâmbăta, la cimitir, dar se gândea la ce va spune lumea dacă n-o va vedea la locul ei din catedrală sau nu va vedea flori pe mormântul părinţilor. S-ar putea crede că doamna Tauber a uitat tradiţiile, nu e o persoană cuvioasă, că se ia după cucoanele astea ale îmbogăţiţilor de război, care îşi taie părul, fumează şi se duc la restaurante cu bărbaţii lor!

De două ori pe lună doctorul revedea socotelile pe care le vizase o dată administratorul, dar pe oare Anina Weber i le prezenta şi lui pentru ultima viză. Le cerceta în grabă, seara, la lumina lămpii de pe biroul lui directorial, şi le întindea econoamei, zâmbindu-i larg şi învelind-o ca încheiere într-o privire prietenoasă. Apoi n-o mai vedea iar două săptămâni.

35

Venise primăvara. Anna Weber împlinise un an de

când era econoama spitalului. În seara aceea intră tulburată în biroul directorului. Ca-

3*

ietul de socoteli îi tremura în mâna puternică, mare. Tăcea.

Doctorul ridică ochii de pe fişele pe care le nota şi văzu întâi trupul robust al Annei profilat pe cerul îmbujorat al amurgului, în dreptul geamului deschis. Apoi şi-i opri pe faţa ei şi-i văzu tulburarea.

— Cum merge, domnişoară Weber? Ce mai faci?

Niciodată n-o întrebase ce face. Glasul lui răsună limpede în liniştea serii. Chipul Annei Weber se tulbură şi mai tare, dar altfel parcă. Ceva din crisparea de adineauri se topi, ca să lase loc unui soi de emoţie.

— Domnule doctor, vreau să-mi dau demisia! spuse eă scurt.

Asta era o veste rea, foarte rea.

Tauber se ridică în picioare.

— .De ce?

— Aş prefera să nu spun.

— Şi eu te rog Să spui. Te rog mult! Te-a supărat cineva? stărui el.

Anna se hotărî, în felul ei brusc.

— Acolo unde nu sunt privită cu încredere, nu am ce căuta.

Doctorul ocoli masa, veni lângă ea, în dreptul ferestrei.

— Cine nu te priveşte cu încredere? Pe duninea-ta?!

În glasul lui răsună atâta sinceră mirare şi revoltă, încât Anna se îmbujoră de plăcere.

— Domnul Katz.

— Administratorul meu? Trebuie să-şi ceară scuze imediat, dacă te-a jignit.

— Grav.

— Mâine are să-şi ceară scuze neîntârziat. Voi lămuri eu treaba asta. Diar el, domnişoară Weber, el e un om' corect?' Nu l-ai surprins niciodată cu nimic?

Domnişoara Weber îl privi mirată, cu ochii ei căprui, larg deschişi.

— Dacă l-aş fi surprins, nu v-aş fi spus dumneavoastră?

În adevăr, doctorul pricepea că lui i-ar fi spus.

— Şi n-ai să pleci, nu-i aşa? Ce-am să mă fac eu fără dumneata?

Femeia plecă ochii.

— Rămâi pentru mine, nu-i aşa?

Doctorul îşi auzi glasul şi se miră cât sunase de ademenitor, de cald.

— Rămân, pentru dumneavoastră! răspunse domnişoara Weber privindu-l în ochi cu sinceritate, cu un soi de devotament aprins.

Tauber se zăpăci o secundă şi găsi repede ceva de spus, ca să nu lase tăcerea să se prelungească. Puse mâna lui mare pe umărul ei şi-o întoarse spre fereastră prieteneşte:

— Uită-te, domnişoară Weber, ce frumoasă e cetatea astă-seară. Tocmai acum, când vine primăvara, să ne despărţim?

îşi auzi cuvintele şi le corectă:

— Acum, primăvara, lucrul e mai frumos şi mai spornic.

Domnişoara Weber răspunse un „da" înăbuşit, privi o clipă pe fereastră, apoi îşi luă repede caietul de pe birou şi ieşi,, uitând că doctorul nu-l văzuse încă.

Doctorul Tauber se uită din nou pe geam. Da, în adevăr, era frumoasă cetatea de pe deal, aşa cum i se desprindea acum conturul pe cerul clar, era frumoasă cu turnurile, zidurile, grădinile ei. N-o mai privise de

mult, nu mai avusese vreme s-o privească, nu-şi mai dăduse seama de frumuseţea ei, de limpezimea cerului, de mirosul salcâmilor, parcă de multă vreme, de ani întregi. „Am fost prea ocupat”, se gândi el şi îşi frecă încet palmele una de alta. În palma stângă parcă simţea încă umărul puternic, rotund, cald, al femeii care ieşise.

„Ciudată femeie, se gândi el. Ce devotată mi-e şi mie, şi sanatoriului.” Ştia în clipa aceea că e ipocrit, dar voia să fie.

Seara, în biroul lui, lăsă de două ori din mână revista medicală pe care o citea, ca să se gândească la lumina amurgului pe care îl privise cu câteva ceasuri înainte şi la flacăra sumbră din ochii econoamei sanatoriului, apoi se apucă repede, înfrigurat, de citit.

A doua zi de dimineaţă, când se rădea, se privi lung în oglindă, îşi descoperi creţuri pe care nu le cunoştea la ochi, îşi cercetă părul care nu se rărise, ochii care aveau aceleaşi ape albastre ca albastrul închis al panselelor.

Pe domnişoara Weber n-o mai văzu decât peste două săptămâni când veni cu socotelile, gravă, grăbită, cu pleoapele mereu plecate, de p’arcă s-ar fi temut să-şi arate privirea.

Egon îşi suţprinse un gând: ar fi vrut parcă să-l prindă pe Katz cu o greşeală, cu o incorectitudine, ca să fie silit să-l concedieze şi s-o ridice în postul lui pe Anna Weber. „Sigur, cu ea sanatoriul ar merge şi mai bine, priceută cum e, şi o fată ca ea merită un post mare, de răspundere, cu un salariu mai mare”, îşi explica el dorinţa asta neaşteptată. Apoi stăruia: de două ori Katz intervenise pentru rude de ale lui, sărace, spunea el, care fuseseră ţinute şi operate gratis în spital; lui Tauber îi plăcea să fie corect, dar nu putea să sufere gratuităţile, hatârurile, darurile

nemotivate. O masă, o primire, se înţelege, asta reprezenta o investiţie, dar reduceri de preţuri, generozităţi, astea erau o crimă împotriva bunei orânduieli a lucrurilor. Nu lua nimic pe gratis şi nu dădea nimic; asta numea el corectitudine. Exista un spital în oraş, oamenii care nu-şi puteau permite cură în sanatoriu şi chirurg mare, să se îndrepte într-acolo.

Diferenţele de salariu, şomajul care creştea nu-l priveau pe el. El nu şoma şi nu era nici ministru în ţara asta ca să aranjeze chestiunile economice.

Oskar da, Oskar, în adevăr, era hărţuit în această perioadă. Venea des la Minna şi ecourile supărărilor lui ajungeau şi la doctorul Tauber.

Oskar trebuise în ultima vreme să concedieze un lot de muncitori, pentru că şi câştigurile lui ameninţau să scadă, apoi micşorase salariul celor pe care îi păstrase. Ei făcuseră grevă, protestaseră, poliţia operase oarecare arestări şi unul dintre lucrători, după ce ieşise de la puşcărie unde fusese torturat grozav după insistenţele lui Oskar, mersese atât de departe, încât îl ameninţase pe Oskar pe stradă, într-o zi, când se ducea acasă şi scoasese din buzunar un revolver încărcat. Fusese arestat din nou, condamnat de data asta la câţiva ani, dar bietul Oskar se îmbolnăvise de gălbinare şi zăcuse o lună în sanatoriul Tauber. În primele zile avusese chiar febră, şi frica lui de Hugo Drucker era atât de mare, încât în delir vorbea numai cu acest Drucker şi nu voia să priceapă că acum era bine şi pentru multă vreme închis.

Nevasta lui Drucker, care lucra şi ea la fabrica lui Oskar, fusese dată afară, şi se plângea pe toate drumurile că moare de foame cu copilaşul ei din pricina lui Oskar Sommer, fără să-şi dea seama, inconştientă, ofta Oskar, că trăgea ponoasele nebuniei bărbatului ei. Venise o dată chiar la Minna cu băieţelul

de mână, jerpelit şi cu ochii rătăciţi, amândoi să-i ceară să intervină, să ameninţe sau să ceară ceva poate, Minna nu ştia, pentru că nu-i primise. Se uitase numai în urma lor prin fereastra salonului, dezgustată de basmaua ruptă a femeii şi de hăinuţele zdrenţuite ale băiatului care călca cu picioarele lui slăbuţe marginea răzoarelor de flori, ca un netot.

Egon Tauber însă nu avea asemenea supărări... Bolnavii bogaţi continuau să vină la el.

Moşierii, fabricanţii, negustorii, toţi cei care îşi deschiseseră prăvălii noi pe strada principală, toţi cei care se îmbogăţeau ipe negândite în oraşele apropiate, se năpusteau spre Sanatoriul Tauber la orice suferinţă fizică.

Câteodată, rar, când trecea din întâmplare, grăbit, prin mahalalele târgului lui, îl întrista pentru o clipă sărăcia şi 'insalubritatea pe care o vedea acolo. Ar fi vrut ca oamenii să trăiască mai bine, o! cum să nu! ar fi vrut, dar asta nu depindea de el şi fiecare trebuia să-şi vadă de treburile lui. „De fapt, se gândea el, oamenii ăştia ar duce-o mult mai bine dacă nu s-ar duce la circiumă." Şi i se părea că singură, circiuma e cauza tuturor mizeriilor muncitorimii, Va să zică.vina e a lor!

În general, doctorul Tauber era foarte sever faţă de morala tuturor. Dispreţuia profund oamenii care beau, femeile care-şi înşelau bărbaţii, menajurile care şchiopătau, pacienţii care-i povesteau intimităţi.

Toată lumea asta de după război i se părea ciudată, nelalocul ei. Câte bune obiceiuri dispăruseră! Cât dezmăţ se ivise începând cu dansul în marile restaurante, cu îmbrăcămintea care-şi pierduse ştaiful, cu tinerele care veneau noaptea singure de la slujbe, cu jocul de cărţi în familii! Exigenţa lui se zbârlea şi în faţa unor lucruri mai mărunte chiar: a

înlocuirii gulerelor tari cu gulere moi, a dispariţiei bastonului, a obiceiului de a i se spune de către regăţeni: „Dragă doctore” în loc de: „Domnule doctor”.

Ce oameni, ce oameni! Nu ţin parcă să-şi cinstească numele curate, lăsate de părinţi!, În sfârşit, spre toamnă, Katz, aşa cum dorea doctorul, fără să şi-o mărturisească, se mută la spitalul de stat. Pesemne că nu putea, să facă niciun fel de afacere sub ochii mereu aţintiţi asupra lui ai Annei Weber, şi spera că la spital va putea să-şi aranjeze câştiguri suplimentare, aşa cum se auzea că fac mulţi angajaţi ai statului. Unele instituţii deveniseră mine de aur pentru funcţionarii administrativi. În oraş se iviseră încă vreo şase trăsuri particulare, şi chiar două automobile.

Anna Weber era tocmai în concediu. Tauber îi trimise o telegramă: „Vino urgent! Dr. Tauber”, şi ea veni a doua zi, tulburată, grăbită, nedumerită. Când află despre ce era vorba, respiră uşurată, dar pe chipul ei nu se citi nimic altceva decât o mare gravitate. Răspunderea ei se mărea, trebuia să-şi îndoiască hotărârea, atenţia.

După ce luă totul în primire, avu o lungă convorbire cu doctorul, în care îşi expuse unele puncte de vedere proprii, câteva schimbări pe care voia să le introducă în organizaţia sanatoriului, câteva concedieri pe care le propunea şi câteva economii pe care le întrevedea. Totul era bine gândit, totul era înavantajul bunului mers al lucrurilor. Tauber era mulţumit. La plecare abia, Anna îl îmbrăcă încă o dată în acea privire fierbinte în care ardea admiraţie, devotament şi încă ceva, ceva matern parcă, ocrotitor, duios.

Acum medicul’ şi administratoarea aveau zilnic treabă unul cu celălalt. De cele mai multe ori

convorbirile lor erau scurte, repezi, seci, convorbiri de serviciu. Rar, doctorul glumea. Anna avea oarecare umor, era deşteaptă, promptă, ascuţită la minte. Pe măsură ce trecea vremea, doctorul îşi dădea seama că poate să se ocupe numai de medicină, că treburile celelalte ale sanatoriului nu-l mai privesc, că nu are la sfârşitul lunii deoât să-şi încaseze venitul, să-l ducă Minnei, care îl lua repede în mâinile ei grăsuţe, cu degete scurte, aşeza hârtiile pe categorii şi le închidea în caseta de fier din dulapul de rufărie, încuiat şi el la rândul lui de două ori.

Odată, după o operaţie grea, Tauber simţi o grozavă durere de cap. Se întinse pe canapeaua din biroul lui de director şi sună. Nu veni o soră, veni domnişoara Weber. Ti făcu repede un masaj pe tâmple şi la ceafă cu mâinile ei mari, repezi şi pricepute, lăsă storul ca să nu-l supere lumina, îi puse o pernă sub cap, îl acoperi cu un pled şi oând se aplecă să-i potrivească pledul, llui Tauber i se păru că îi simte buzele repede, uşor, pe rnâna lui. Nu făcu nicio mişcare, nesigur că fusese aşa, temându-se să observe lucrul, şi rămase cu pleoapele închise. Dar inima îi bătea ciudat.

În zilele următoare, Anna Weber îi ocoli privirea. El însă începu să-i urmărească mişcările, să-i aştepte vizitele în birou, s-o pândească pe culoare, să spere s-o întâlnească da fiecare colţ.

Se întreba cum de nu văzuse de la început că are o gură frumoasă, cu dinţi mari, albi, sănătoşi, că are picioare lungi, puternice, glas adânc şi poruncitor, dar şi fierbinte. încerca să-şi aducă aminte cum îi simţise, atunci, demult, umărul în palmă, şi se ruşina de el însuşi. Şi într-o zi, când ridică ochii de pe un buletin de analiză şi o văzu în faţa lui pe neaşteptate, fără s-o fi auzit intrând, rosti limpede înăuntrul lui, ca într-o

străfulgerare, cu tot sângele adunat în inimă şi în gâtlej: „O iubesc! o iubesc! o iubesc!” înseşi cuvintele erau noi pentru el. Niciodată, iniei pentruz Mitzi, nici pentru Minna, nu simţise aşa ceva, niciodată nu formulase asemenea gând.

Cu picioare şovăitoare dădu ocol biroului, se apropie de Anna Weber care îl privea cu ochii aceia sinceri, aprinşi, îşi petrecu braţele în jurul umerilor ei largi, îşi apropie faţa de a ei, şi uită o secundă, prima dată în viaţa lui, că el e doctorul Egon Tauber, un om stimat, respectabil, un om deosebit şi corect.

La început nimeni nu băgă de seamă nimic în sanatoriu. Era firesc ca domnişoara Weber să stea seara un ceas, două în birouil directorului, aşa cum stătuse Katz înaintea ei. Administratorul are doar de aranjat atâtea treburi cu stăpânul întreprinderii.

Abia peste câteva luni, o soră mică, urâtă, cu nasul turtit şi picioare prea scurte, care citea multe romane sentimentale şi vedea toate filmele care veneau în oraş, care era chinuită de gândul că n-o iubeşte nimeni şi urmărea cu ochii ei mici şi ageri toate femeile din sanatoriu, internate sau angajate, în nădejdea să descopere ceva care să le compromită, începu să răspândească zvonul că e ceva între doctorul Tauber şi Anna Weber. O vreme n-o crezu nimeni. Apoi curiozităţile deşteptate văzură că în adevăr Egon Tauber are un zâmbet nou, luminos, emoţionat, pe care nu i-l cunoscuse nimeni până atunci, când se întâilneşte cu domnişoara Weber, că seara convorbirile lor de serviciu se prelungesc cam mult în birou, că domnişoara Weber are voie să intre chiar şi în sala de operaţii când operează şeful, dacă vrea să-i aducă ceva la cunoştinţă, lucru nemaipomenit până atunci.

întreg personalul o înconjură pe Anna Weber cu o

nouă stimă, fu respectată îndoit, invidiată, bârfită, linguşită.

Fiecare soră, fiecare medic din cei trei care fuseseră angajaţi în etape, pe măsură ce sanatoriul lua avânt, fiecare femeie de serviciu află şi povesti mai departe, cunoştinţelor din oraş. Minnei, în nădejdea că va afla şi stăpâna, dar Sora cu picioarele scurte şi cu nasul turtit o puse chiar la curent şi pe Bertha, bucătăreasa Bertha o mustră sever că crede şi răspândeşte asemenea bârfeli, că poate să murdărească numele domnului doctor, care era un om cult, serios şi moral.

Nu-i spuse nimic Minnei, deoarece speră în fundul sufletului ei că sora nu minţi se, că doctorul se îndrăgostise în adevăr, şi că stăpâna ei cea cicălitoare, zgârcită şi îngheţată avea s-o pată, să sufere puţin.

Egon Tauber căpătase o strălucire, o tinereţe pe care n-o avusese nici la douăzeci de ani. Dacă acasă era tot tăcut şi cu personalul sanatoriului tot egal şi corect, cu pacienţii era mult mai cald, mai prietenos. Nevasta unui avocat din localitate, operată de el de apendicită, se îndrăgosti de chipul lui nou şi doctorul se purtă cu ea cu multă delicateţe şi dibăcie, până când o văzu plecată din sanatoriu. În schimb, o soră tânără, o unguroaică zvăpăiată şi frumoasă, care văzând că doctorul nu e inaccesibil de vreme ce domnişoara Weber îl cucerise, voia să-şi încerce norocul şi-i făcu un fel de curte aprinsă şi făţişă, o păţi rău. Tauber o repezi aspru în faţa tuturor, şi peste o săptămână domnişoara Weber o concedie sub motiv de incapacitate în serviciu. Respectul pentru Anna Weber crescu şi mai mult în sanatoriu, nimeni nu cuteza să iasă din cuvântul ei.

Egon Tauber nu mai făcea acum nimic altceva deoât medicină: punea diagnostice şi opera.

Tratamentele chiar, aplicate de cei trei medici ai lui, le controla rar, când era vorba de un mare personaj internat. Când venea cineva la el să vorbească despre internare, să ceară o reducere de preţ, să trateze partea bănească a unei operaţii, doctorul ridica din umeri glumeţ şi răspundea binevoitor, blajin: „Adresaţi-vă, vă. rog, domnişoarei directoare administrative. Eu sunt complet străin de aceste chestiuni. Va vedea ea ce poate face”.

Şi domnişoara Weber vedea, în „adevăr, ceea ce se putea face ca sanatoriul să nu păgubească decât atunci când era vorba de un interes major, de relaţiile doctorului care îi.puteau fi folositoare într-o chestiune de aprovizionare, de raporturi cu Ministerul Sănătăţii.

Când erau numai ei doi, Egon şi Anna, se lăsau cuprinşi de o mare bucurie clocotitoare. Doctorul strângea la piept cu patimă trupul ei voinic, se lăsa cuprins de braţele ei aproape tot atât de viguroase ca afle lui, se cufunda în privirea ei în care citea adoraţie, respect, duioşie. Câteodată se simţea mic lângă ea, se simţea întors la copilărie, dezmierdat, ocrotit, ferit. El, puternicul, care n-avusese şi nu ceruse niciodată ajutorul nimănui, nici sfatul măcar, gusta acum voluptatea slăbiciunii, destinderii, răsfăţului, se simţea un fel de prunc în braţele ei, dar un prunc divinizat, temut.

La început vorbeau aproape în fiecare seară despre afacerile curente ale sanatoriului. Apoi Egon renunţă să le mai affle, să le mai gândească. Anna ajungea pentru ele, Anna se pricepea, Anna le apăra mai bine decât el chiar.

Cu capul în poala ei vastă, cu mâinile ei în părul buclat şi des care începuse să încărunţească, Egon vorbea ceasuri întregi despre operaţiile pe care le făcuse, despre cele pe care trebuia să le mai facă,

despre cazuri ciudate citite în reviste, despre ultimele descoperiri ale ştiinţei, şi Anna.îl asculta cu răbdare, cu atenţie, cu interes. Tot ce spunea doctorul era minunat, era interesant pentru ea. Uneori Anna glumea, povestea lucruri de haz sau îl stârnea pe doctor la glumă. Câteodată, brusc, la o glumă a lui nu mai hazlie decât altele, ea izbucnea într-un hohot de râs puternic, sănătos, tânăr, care umplea biroul rece al doctorului. Imediat ce şi-l auzea, Anna ducea la gură mâna ei mare şi-l privea speriată că fusese auzită de cei din spital. Era singurul ei gest copilăresc şi doctorul avea o slăbiciune pentru el. Când era obosit sau îngrijorat, căuta anume, pe negândite, s-o facă să râdă, şi râsul ăsta îl odihnea, îl înviora. Acasă la el nimeni, niciodată, nu râsese aşa.

Nu izbutise niciodată s-o facă să-i spună pe nume. Rămăsese pentru ea „domnule doctor”, şi în ceasurile de cea mai desăvârşită contopire trupească şi sufletească o auzea murmurând încet, cu patimă: „*Meiti Engel*!”[1]

Cu toată prudenţa, cu toată măsura lui, Tauber făcu totuşi două imprudenţe: când fu chemat, de două ori pe rând, într-unui din oraşele de la nord să facă două operaţii urgente unor bolnavi a căror deplasare era cu neputinţă, în loc să ia cu el, ca de obicei, sora de la sala de operaţii, o luă pe domnişoara Weber, sub pretext că îi descurcă mai bine toate celelalte chestiuni c^e ordin practic care pot surveni la drum şi-i poate da şi ajutorul medical cuvenit, de vreme ce nu-şi uitase prima ei meserie.

Aceste călătorii aveau să fie ţinute minte până la bătrâneţe de cei doi îndrăgostiţi. Într-una din ele, doctorul putuse, în hotelul acela străin, să doarmă toată noaptea în braţele iubitei lui, şi în a doua îşi

1 În nemţeşte : îngerul meu!

amânaseră întoarcerea cu o zi şi hoinăriseră din zori şi până seara în pădurea care îmbracă dealurile din jurul oraşului, cântând cântece din copilărie, scăldându-se în izvoare, culegând fragi, râzând cu hohot.

Dar peste foarte puţin timp doctorul Tauber plătise scump aceste imprudenţe care îi aduseseră atâta fericire. Oskar Sommer, care auzise şi el de mult, ca toţi oamenii târgului, despre dragostea cumnatului lui şi nu voise să dea crezare zvonurilor pentru că asta i-ar fi tulburat implicit şi lui Viaţa şi aşa destul de agitată de goana după câştiguri mari, de frământarea muncitorilor mereu nemulţumiţi, de apropiata ieşire din închisoare a lui Hugo Drucker de care îi rămăsese în suflet o fricã bolnăvicioasă, Oskar Sommer, când află şi despre cele două călătorii ale doctorului în tovărăşia Annei Weber, socoti că e de datoria lui să-şi anunţe sora, pentru că familia Sommer începea să fie compromisă în ochii oraşului.

Minna cârpea tocmai o batistă a bărbatului ei, pe care el o agăţase din greşeală de o clanţă a biroului şi o sfâşiase. Egon sigur că n-avea s-o mai poarte, dar Minna avea de gând s-o pună aşa, cârpiită, în lada cu lucruri vechi, pe care nu le mai întrebuinţau. Oskar n-avea vreme multă; îi ¡spuse simplu şi direct, în cuvinte cuviincioase şi demne, ceea ce avea de spus:

— Se pare... lumea vorbeşte... tu trebuie să a' exigentă şi demnă, aşa cum au fost părinţii noştri,

— E sigur? întrebă Minna cu faţa crispată de furie.

— Sigur? Cine poate fi sigur? Numai ei doi pot fi siguri de adevărul lucrurilor sau de contrariu. Se spune, şi e destul ca onoarea familiei să fie pătată.

Minna, ca şi cum abia în clipa aceea ar fi priceput bine ce i se spusese până atunci, sări în

picioare, aruncă batista la pământ, o călcă furios, mărunt, cu pantofiorii ei mici şi laţi, ocărî tare cu cuvinte pe care Oskar nu credea că sora lui le cunoaşte, pomeni de draeu şi de bărbatul ei mârşav, o numi pe domnişoara Weber căţea bătrână şi ţărancă pocită, apoi se aşează plângând, istovită, în acelaşi fotoliu.

Oskar plecă trist, dar ce putea face? Trebuia să plece, îl aşteptau treburile şi nici nu i-ar fi plăcut să dea ochii în clipa aceea cu doctorul, pentru care avea un fel de respect amestecat cu teamă.

Când Egon veni acasă, îşi găsi nevasta în acelaşi fotoliu, cu ochii roşii, suspinând încet, cruntă şi cu o expresie rea, cârpind batista pe care în furia ei de adineauri o rupsese în şi mai multe locuri.

— Ce ai, Minna? se sperie el. Un cuţit îi trecu prin inimă. „A aflat!” Dar se cuvenea s-o întrebe, nu se putea să n-o întrebe, cu teacma că ştie tot şi cu nădejdea că e poate vorba de cu totul altceva.

— Nimic! răspunse ea cu dinţii strânşi.

— Ai plâns?

— Eu? Nu!

Doctorul se întrebă dacă trebuie să stăruie sau nu, şi preferă să intre în biroul lui. Peste o clipă vocea Minnei sună aspră şi seacă, ca în fiecare seară, la ora mesei:

— Egon! La cină 1

Era doar ceasul cinei!

— Ce e cu tine? o mai întrebă o dată doctorul, peste farfuria cu supă. Minna avea acum un aer de martir, care parcă totuşi nu s-a resemnat de tot.

— O femeie poate să aibă suferinţe adânci câteodată, răspunse ea fără culoare.

— Şi bărbatul ei nu trebuie să le ştie?

Minna ridică din umeri şi zâmbi ironic.

Egon nu stărui. Erasigur acum că Minna aflase, că Minna ştia. îşi simţea sângele îngheţat în trup, picioarele ca de plumb sub masă, ca ţintuite de duşumea, capul gol de gânduri şi totuşi greu şi el, de plumb şi el.

Tot timpul mesei nu mai rostiră niciun cuvânt. Apoi doctorul puse şervetul pe masă, cu mişcarea obişnuită, se ridică fără zgomot şi intră iar în biroul lui. Mijina plecă în dormitor.

Ce avea să facă acum? În adevăr, ce avea să facă? De trei ani, de când începuse legătura lui cu Anna Weber, nu se gândise niciodată ce s-ar întâmpla dacă ar afla Minna. întorsese spatele acestui gând, ca atâtor altora în legătură cu ea, în timpul căsniciei lor care împlinea acum douăzeci de ani. Se gândise la început că poate nu e destul de corect faţă de Anna ca el, om însurat, să-i strice viaţa, cu toate că Anna trecuse de treizeci de ani şi era nemăritată când începuse dragostea lor, dar îşi răspunsese că Anna ştiuse de la început că doctorul e legat prin căsnicie de altă femeie şi ea singură, deliberat, fără reticenţe, îl iubise şi aşa, şi nu şovăia să i se dăruie. De fapt, se gândise el atunci mai departe, el şi Anna erau vinovaţi faţă de Minna, nu ea faţă de ei. Dar de vreme ce Minna nu ştia nimic, nu suferea. Dacă n-o făcea să sufere, cu ce o păgubea? Şi aşa se încheiaseră atunci problemele lui de conştiinţă.

Acum însă lucrul era grav. Minna ştia, suferea. Cu ea îl însurase acum douăzeci de ani tatăl lui, şi făcuse bine, făcuse un lucru înţelept. Averea de azi a doctorului se clădise pe temelia zestrei nevestei. Acuim nu mai avea nicio scăpare, acum, dacă Minna suferea, trebuia să se despartă de Anna Weber. Tot ce aflase, tot ce dobândise în ultimii ani, acea fericire plină, sentimentul că e înţeles, ajutat, zeificat, că e

tânăr încă, că e frumos, că e perfect, că şi el poate cheltui, că are un suflet din care cheltuieşte darnic, aveau să piară o dată cu Anna. Cu tâmplele strânse în pumni, cu coatele sprijinite de masa de scris, în care se înfigea ca pe nişte cuie, cu ochii închişi ca din pricina unei grozave dureri de cap, Egon simţea că trăieşte cel ¡mai greu ceas din viaţa lui. În tinereţe nu avusese asemenea încercări şi acum, după patruzeci de ani, destul de aproape de cincizeci, descoperea că e. vulnerabil, că are un suflet care i se zbătea în piept ca într-o închisoare, că abia acum e gata săia cea mai grea hotărâre din.viaţa lui, şi o va lua, cu preţul întregii şi târziei lui bucurii. Voia să-şi aducă aminte că e un om curajos, că fusese totdeauna curajos şi hotărât, că nu se cuvenea să se dezică acum, că acceptase cu ochii închişi căsătoria pe care i-o hărăzise taică-său, că era dator să fie consecvent cu faptele lui, dar îşi aducea aminte în acelaşi timp că atunci când se_hotărâse la viaţa asta, nu avusese revelaţia alteia, nu ştia, că se poate trăi, se poate simţi altfel.

Se întreba în acelaşi timp, silindu-se să ocolească acest gând, ce va deveni sanatoriul fără domnişoara Weber, cum se va descurca el singur acum, după ce se deprinsese atât de bine şi nu se mai ocupa decât de medicină, să fie sigur că nimeni nu-l fură, nimeni nu-şi neglijează treaba, nimeni nu doarme la postul lui. Pe cine va angaja? Cum va ţine oamenii în mână, pentru că, de fapt, Anna Weber fusese dintru început angajata lui şi chiar când el nu ştia încă, ea veghea asupra tuturor, ea doar îl descoperise pe Schuller. Intrase tânără de tot în slujba lui, intrase când avea douăzeci de ani şi toată tinereţea ei, întâi neştiută de el, nebăgată în seamă îl servise, îl iubise.

Dar se desprindea de gândurile astea, luat de

valul altora, de amintirea ceasurilor în care Anna îl asculta dezghiocându-şi gândurile cele mai intime, problemele profesionale pe care nu avusese până atunci cui să le mărturisească, cele pe care le păstra avar şi nu le încredinţa medicilor cu care lucra, cele pentru care Minna nu avusese niciodată urechi. Se vedea culcat cu capul pe genunchii ei puternici şi se gândea că n-are să mai stea niciodată aşa.

Dar soluţie nu era, soluţie nu putea găsi. Minna aflase.

Târziu, la ceasul la care altă dată dormea, cineva sună şi în acelaşi timp bătu grăbit, puternic, la uşa de la intrare. Cu ochii împăienjeniţi, cu capul năuc, cu picioare împleticite, doctorul se duse să deschidă. I se întâmpla foarte rar să fie deţanjat noaptea. De obicei, domnişoara Weber, chemată cea dintâi de la ea de acasă, căuta să soluţioneze accidentele care se puteau ivi după ora nouă seara cu medicul de serviciu, ca să-l cruţe pe şef.

Era sora de gardă care, speriată, îl chema pe doctorul Tauber pentru o operaţie urgentă: o femeie fusese adusă aproape în comă, cu o sarcină anormală.

Tauber ieşi din casă ca un somnambul. Străbătu aleile umede ale parcului, nu simţi mirosul puternic al teiului înflorit, nu văzu chipurile desperate ale soţului şi mamei pacientei, trecu pe culoarele cunoscute lovindu-se de hârdaiele

Hi mari cu plante de la coturile lor, şi intră în sala de operaţii în care luminile cele mari erau aprinse şi instrumentele fierbeau. Se spălă pe mâini, îşi puse mănuşile, şi faţa lui păstra expresia tulbure pe care o avusese când ieşise din casă.

Pacienta, o femeie tânără, frumoasă poate până în ceasul acela, avea un chip vânăt-pământiu iar pieptul îi sălta inegal sub narcoză.

Tauber se uită lung la sora care îl ajuta, ca şi cum nu o cunoştea bine, ca şi cum se întreba unde. mai văzuse el vreodată faţa asta, şi stătu cu mâna ridicată, gata să taie, stătu aşa, încremenit.

— Haide! începe! auzi un glas şuierat în spatele lui, şi tresări tot când recunoscu glasul domnişoarei Weber.

Aplecă faţa acoperită de.mască şi tăie.

— Ce faci? răsună încă o dată glasul ei, de data aceasta poruncitor, aşa cum răsuna zilnic pe culoare, în camera de gardă, la cancelarie şi în bucătărie, aşa cum nu se ridicase niciodată pentru el.

Se opri şi-şi aplecă faţa şi mai tare. Tăiase greşit. Sângele gâlgâia în bazinul femeii.

O clipă doctorul simţi că ameţeşte, i se păru că se prăbuşeşte, apoi se dezmetici, prinse vasele, îşi continuă lucrul, isprăvi. Se simţea muiat tot, din cap până în picioare, de o sudoare rece.

Bolnava fu scoasă pe o targă şi dusă în odaie. Starea ei era mai gravă decât înainte de operaţie. Copilul era şi el sufocat, i se făcea respiraţie artificială într-un colţ al sălii.

Bâjbâind, ca orb, doctorul ajunse în biroul lui. Domnişoara Weber îl urmă.

— Ce e de făcut acum? şopti el ca în vis.

— Transfuzie! răspunse ea scurt.

— Adevărat.

Uitase. Anna Weber ieşi pe vârfuri, se duse să transmită porunca, să trimită acasă rudele bolnavei, minţindu-le că totul merge bine, ca să-l cruţe pe doctor de întâlnirea cu ele, şi se întoarse tot în vârful picioarelor.

înveli spatele plecat al medicului cu şalul ei, îi frecă mâinile îngheţate, îi dădu să bea o poţiune calmantă, îi netezi uşor, repede, tâmplele reci. Tăcea,

nu întreba nimic. Din sfert în sfert de ceas se ducea să aducă noutăţi de la patul bolnavei.

Peste vreo oră, doctorul se ridică drept, grav, calmat parcă, şi se duse şi el la patul pacientei. Cu liniştea lui obişnuită, cu glasul clar şi precis pe care i-l cunoştea toată lumea, ceru, dădu ordine scurte, luă măsură după măsură, făcu tot ce era cu putinţă, tot ce nu încercase încă niciodată, tot ce putea trece ca un fulger prin mintea unui medic care cutează. Din când în când numai, ridica privirea albastră şi şi-o cufunda în ochii domnişoarei Weber, aţintiţi asupra lui necurmat, ca şi cum ar fi sorbit putere din ei.

Niciodată Egon Tauber nu ucisese un pacient. În seara asta fusese gata s-o facă, dacă Anna Weber nu l-ar fi oprit la timp.

Către ziuă, bolnava îşi recăpătă pulsul. Picioarele ei vinete şi îngheţate începură să se încălzească. Inima bătea aproape regulat.

Tauber îi mai făcu o transfuzie, se uită la pruncul roşu şi cu piele creaţă, care mieuna slab în leagănul lui, şi ieşi din odaie. Anna Weber îl urmă. Intrară din nou amândoi în biroul în care lampa rămasă aprinsă părea palidă pe lângă lumina albăstruie a zorilor. Se îndreptă spre fereastră şi-şi trecu braţul pe după umerii Annei. Simţea trupul ei mare, de cal care trage la ham fără să obosească, lipit de el. Priviră aşa, tăcând, dimineaţa ce destrăma ceaţa grădinii şi desluşea turnurile negre ale cetăţii

Târziu, Anna Weber întrebă încet, cu glasul ei obişnuit:

— E necesar să plec, să-mi caut altă slujbă, nu-i aşa?

— Tu?. Niciodată! răspunse tot atât de încet doctorul, cu o ardoare nemărginită, şi-i strânse capul la piept. Hotărârea lui era luată.

O singură dată îi vorbi Minna deschis despre Anna Weber bărbatului ei. După săptămâni de suspine, de tăceri bosumflate, de bodogăneli neînţelese, de aluzii ascuţite, îl întrebă într-o seară, în odaia de dormit:

— Această Anna Weber, acest cal cu picioare lungi, e îndrăgostită de tine? Doctorul o privi aspru:

— Mă respectă şi aduce servicii mari sanatoriului.

Minna rânji amar: ’ – Dar tu, tu o respecţi?

— Fără îndoială.

— Oamenii spun că între voi ar fi…

Dar nu apucă să isprăvească. Bărbatul ei se ridică în picioare, negru, ameninţător. Niciodată nu i se păruse că e atât de înalt.

— Minna, niciodată, auzi, niciodată să nu mai repeţi cuvintele astea ale oamenilor. Domnişoara Weber e o femeie minunată, o funcţionară admirabilă, merită stima ta şi a oraşului întreg. Fără ea, sanatoriul nostru s-ar ruina. Colaborez cu ea perfect şi nu vreau să aud despre colaborarea asta niciun cuvânt urât. Lumea bârfeşte pentru că ne merge bine, pentru că ştie că datorită ei ne merge bine. Ai înţeles?

Nu spusese niciun cuvânt greu, dar fiecare frază a lui sunase ca o măciucă peste capul Minnei. Aşteptase de mult convorbirea asta, era pregătit pentru ea, era înarmat, se hotărâse doar din noaptea operaţiei aceleia, şi asta era hotărârea lui.

În clipa aceea Minna îl crezu. II crezu încă o bucată de vreme, apoi îndoielile începură s-o cutreiere iar. Chiar dacă Anna Weber nu era iubita bărbatului ei, el se înţelegea bine cu ea, şi asta nu putea suferi nevasta. De ce să aibă bărbatul ei ceasuri bune în afara casei lor, când ea, Minna, nu avea decât această casă, cu cămara ei, cu caseta de bani din dulap, cu

cutia

HHHHIH de bijuterii din ladă, cu mâncarea de la prtnz şi seara, şi frişca de pe cafeaua cu lapte? Să se mărginească şi el la aceste bucurii ale casei şi la ceasurile de imuncă de la sanatoriu, în care un bărbat serios trebuie să fie sever, uscat, rece, cuim e orice om care face o treabă. Apoi oraşul vorbea, chiar dacă nu era adevărat, lumea socotea că este, şi tot orgoliul ei se răzvrătea.

Doctorul Tauber deveni mult mai atent cu nevasta lui. Asta făcea parte din planul întreg cu care îşi liniştea conştiinţa. Îi cumpăra mai des stofe şi mătăsuri scumpe, o ducea în fiecare duminică, cu regularitate, în vizite, străbătând oraşul cu ea la braţ, o lua peste vară la băi, la Herculane, să-şi îngrijească picioarele bolnave şi voise să-i cumpere o trăsură, lucru pe care ea îl refuzase cu tărie. Nu-i mai trebuiau şi doi cai şi un vizitiu de hrănit; viaţa era şi aşa destul> de scumpă.

În schimb, Minna îl cicălea cu mult mai multă pasiune şi venin decât înainte. Foarte des, în bodogănelile ei zilnice, se amestecau aluzii străvezii la „ţăranii care miros a pământ deşi au venit la oraş de douăzeci-treizeci de ani”, la „oamenii care ştiau să-ţi intre sub piele, pentru că sunt neam de slugă”, la „femeile cu picioare lungi şi groase ca stâlpii de telegraf”; dar Egon se făcea că nu le aude, că nu ştie la adresa cui sunt aruncate, că nici nu bănuieşte că domnişoara Weber ar avea o legătură cu aluziile nevestei lui.

Anna Weber nu avea nici blănuri, nici’ bijuterii, nici bani la.păstrare, nici rochii elegante.

Doctorul nu se gândea niciodată să-i iacă vreun dar, şi oraşul, văzând-o mereu în hainele ei simple şi lipsite de frumuseţe, încetase să creadă că e iubita

unui om bogat, ca doctorul Tauber, a cărui nevastă era atât de răsfăţată. Era mai verosimilă presupunerea că e o foarte bună funcţionară şi, cel mult, că are ea un soi de adoraţie neîmpărtăşită faţă de şeful ei. Cel puţin Bârfelile târgului nu mai alimentau atât de des bănuielile nevestei.

Din când în când Minna venea pe neaşteptate la sanatoriu, cu un pretext oarecare, şi intra brusc în biroul bărbatului ei. II găsea cufundat în fişe, în registre, în consult cu ceilalţi medici. Stăpânindu-şi tresărirea de neplăcere, el îi vorbea politicos, rece, ca un om întrerupt din treburi însemnate. Odată îl găsise singur cu domnişoara Weber, aşezaţi de o parte şi de alta a mesei, discutând aprins despre o serie de medicamente care trebuiau comandate. Minna simţi că se face linişte înăuntrul ei, dar păstră o faţă încruntată şi ostilă, şi se purtă cu domnişoara Weber ca întotdeauna când o întâlnea în curte sau pe stradă, cu un dispreţ superior de patroană.

Pe Egon îl enervau şi-l speriau ca o ameninţare vizitele astea. Nu-i spuse Minnei nimic după ziua în care îl găsise cu Anna Weber, aşteptă să-l mai deranjeze de două ori, o dată la căpătâiul unui bolnav şi altă dată în sala de consultaţii, ca, acasă, să-i facă unul dintre acele scandaluri rare, în care nu.rostea insulte, dar îşi dezlănţuia glasul cu atâta putere şi dovedea o atât de clocotitoare furie, încât Minna tăcea pe urmă ca un şoarece două săptămâni. Nevasta lui n-avea ce căuta în sanatoriu, nevasta lui avea domnie deplină asupra casei lor, asupra vieţii lor de familie şi dacă pătrundea în viaţa lui de medic, nu putea decât să-i păgubească, să-l întrerupă de la datorii şi să atragă asupra lor batjocura oraşului, care avea să considere că Minna Tauber îşi controla bărbatul, şi menajul Tauber era nefericit.

Ultimul argument era convingător pentru Minna. Părerea lumiio costa mai mult decât orice altceva. Tocmai acum, când doctorul o răsfăţa mai mult decât în tinereţe, când toată lumea o invidia pentru bogăţia, pentru tihna în care trăia, pentru darurile pe care i le făcea Egon, când tot oraşul socotea că sunt o familie atât de unită, atât de onorabilă! Părinţii ei doar trăiseră respectaţi de tot târgul şi familia profesorului Tauber fusese şi ea stimată.

Minna încetase de a se mai duce la sanatoriu. Urmărea prin 'fereastra salonului geamurile, uşile spre curte ale clădirii cu bolnavi, bombănea încet pentru sine: „Cine ştie! cine ştie!" şi încerca să se îngrijească mai mult, mai bine, ca să n-o slăbească, să n-o îmbătrânească supărările astea. începuse să gătească pentru ea, suplimentar, mâncări mai grase şi mai dulci, să mănânce mult mai substanţial la zece şi la cinci, să stea mai mult în pat dimineaţa, să-şi cumpere chiar o cremă pentru obraz, ca să nu se zbârcească. Toate lucrurile astea îi făceau plăcere, îi dădeau un sentiment de stăpânire, de importanţă. îşi spunea: „Eu sunt soţia respectată, eu mă scald în huzur, şi dacă nenorocita aia cât un cal îşi dă sufletul şi toate puterile pentru că îl adoră, treaba ei; trăieşte cu o leafă potrivită, se istoveşte „şi îmbătrâneşte muncind, rămâne nemăritată, nu e poftită în niciuna din casele mari din oraş şi mâine-poimâine o s-o picnească oboseala sau vreo boală şi are să se retragă din lucru fără pensie..Câţi ani să aibă acum? Vreo patruzeci. Eu la cei cincizeci de ani ai mei arăt mai bine, sunt mai frumoasă şi mult mai elegantă".

Singura frică a Minnei rămăsese ca domnişoara Weber să nu fure sanatoriul, dar nimeni nu-i adusese la ureche vestea că pusese bani la bancă sau că îşi cumpărase casă. Nu, neghioaba asta n-avea niciun fel

de prudenţă, nici măcar nu-şi cumpărase un palton nou de când o cunoştea. Poate că trimitea acasă, la ţară, cine ştie! Dar Minna auzise că părinţii Annei muriseră demult şi că ea nu mai avea rude apropiate acolo. Pesemne că Anna nu-şi făcea parte din banii lui Egon, din banii ei, ai Minnei şi ai lui Egon. Dar îi făcea plăcere s-o bănuie mai departe, s-o învinuiască, s-o urâţească, ca s-o poată urî mai mult, ca s-o poată dispreţui întemeiat, ca s-o poată bârfi pe ocolite, când vorbea cu Egon.

Domnişoara Weber însă nu avea asemenea preocupări. Ea ardea de grija bunului mers al sanatoriului şi trăia cu ochii aţintiţi asupra doctorului Tauber; aştepta să-l vadă zâmbind, prevenea orice încruntare a sprâncenelor lui, încerca să-l cruţe de oboseli şi să-i aducă un venit din ce în ce mai mare. Despre nevasta lui nu avea o părere bună. O dispreţuia în fundul sufletului ei pentru viaţa de animal pe care o ducea, pentru indiferenţa pe care o avea faţă de bărbatul ei, un om extraordinar care merita devotament şi jertfe. Câteodată, în gândul ei, când o vedea ieşind la plimbare, scurtă şi grasă, legănându-se pe picioarele ei mici, bine îmbrăcată şi cu mutra ei satisfăcută şi importantă, îşi spunea: „Uite ploşniţa 1” Dar faţă de medic nu pomenea niciodată nimic de soţia lui, ca şi cum ea n-ar fi existat. Când o întâlnea, era foarte politicoasă, îi spunea „onorată doamnă”, şi-i răspundea ca un funcţionar corect unui şef.

Pricepea foarte bine de ce doctorul o luiase de nevastă, avusese doar avere, şi el trebuia să-şi înceapă cariera cu bani. Păcat numai că n-avusese noroc de o nevastă mai iubitoare, mai aproape de el care era atât de sus.

O singură dată se ivise un nor peste seninul

dragostei dintre.ea şi doctorul Tauber.

Un vecin al Annei, un funcţionar la poştă, văduv de câţiva ani, cântărise hărnicia, seriozitatea domnişoarei Weber, nu dăduse nicio crezare bârfelilor târgului pentru că nu văzuse pe nimeni intrând niciodată la ea, şi se gândise că s-ar potrivi de minune cu femeia asta gospodină care aducea acasă şi o leafă. îşi mărturisise pesemne năzuinţa şi altora, şi cineva îi scrisese doctorului Tauber o anonimă, în care îl vestea că domnişoara Weber se mărită cu domnul Hauptmann.

Doctorului îi îngheţase inima. Nu credea o iotă, era sigur că Anna lui îl adoră, îl prefefă universului întreg, lui dumnezeu chiar, că nu poate trăi fără el cum n-ar putea trăi fără aer, dar simţea nevoia, ca orice om car,e iubeşte, să i-o mai spună şi ea, să i-o jure, să i-o repete 1

Cu scrisoarea infamă tremurând puţin în degetele lui lungi, o întrebase râzând, privind în lături, fără niciun fel de introducere:

— Te măriţi cu domnul Hauptmann”?

Anna înlemnise întâi, apoi se înfuriase straşnic:

— Eu? Eu să mă mărit? Poţi s-o crezi? Poţi să mă întrebi, domnule doctor?

El râsese iar, ca de o glumă:

— E ceva adevărat din toate astea? Te-a cerut?

— Da, m-a cerut de două ori, dar l-am refuzat.

— E un am cumsecade, bun? Are o carieră?

— E şi bun şi cumsecade, are şi o slujbă frumoasă, dar nici nu mi-a trecut prin gând. Îţi jur că nu mi-a trecut prin gând! Cum mă poţi întreba aşa ceva? Când... când te iubesc pe dumneata! Poate vreun om din lumea asta să se asemene cu dumneata, *mein Engel*? Când sunt atât de fericită lângă. dumneata!

, – Ar fi fost o cumplită decepţie pentru mine, Anna! îşi deschise sufletul Tauber.

Apoi dădu foc scrisorii ticăloase şi o ţinu aprinsă deasupra scrumierei. Era satisfăcut, era liniştit pe deplin. Îi dăruia atâta Annei!

în seara aceea, doctorul Tauber se răsfăţă cu un sfert de ceas mai mult decât de obicei cu capul pe genunchii ei.

Dar seara, lingă Minna, se gândi serios că dacă acel anonim îi scrisese lui scrisoarea infamă, înseamnă că erau oameni în oraş care se încăpăţânau să-l creadă legat de Anna, şi că era nevoie de mai multă prudenţă, de o prudenţă nemărginită.

Fu şi mai rece cu ea în public.

Altă dată, lui Egon Tauber, i se întâmplase ceva ciudat şi neliniştitor. Avea în sanatoriu un bolnav vorbăreţ, indiscret, supărător de comunicativ, un om din alt oraş, care nu cunoştea lumea de aici, se informa despre toate, se mira bucuros de tot ce afla şi, în zilele în care n-avea febră, îşi târa pântecul bandajat dintr-o odaie în alta, ca să comenteze ziarul, să mai afle ceva, să-şi mai bage nasul în vreo poveste străină cu oase frânte, cu apendice purulente, cu anestezii dificile.

Tauber îşi făcea, contravizita de după-masă în sanatoriul liniştit. Era toamnă afară, ploua. Bolnavii dormitau amorţiţi. Medicul intră în odaia vorbăreţului, cu zâmbetul profesional pe chip, cu mânecile suflecate peste mâinile lui mari şi frumoase, cu pas sigur şi uşof, urmat de medicul de serviciu şi de două surori.

65

Pacientul avea febră, era mai vorbăreţ decât oricând.

S – Ultima Tauber

— Ce spui, domnule doctor, a venit toamna, a

venit de tot? Nu? O să mai avem zile cu soare? Eu abia le aştept, să mă plimb în raiul ăsta al dumitale, în parcul ăsta minunat, de care n-am avut parte când am venit, bolnav.

Tauber, cu acelaşi zâimbet convenţional, îi luă pulsul, tăcut. Pacientul nu-şi găsea liniştea.

— Mâine vine nevasta mea să mă vadă. Am primit ieri o telegramă.

Tauber, amabil, avu aerul că se bucură:

— Da, vine doamna? îmi pare foarte bine. Asta are să-ţi ridice tofiusul vital.

încurajat, bucuros, bolnavul se însufleţi şi mai tare. Din fundul febrei lui răsări, încurcată, amintirea unor zvonuri pe care le „auzise în ajun şi nu le pricepuse bine. Cu un aer de tristeţe îngrijorată rosti:

— Dar dumneata, domnule doctor, ce aim auzit? Divorţezi? îmi pare foarte rău, foarte rău!

Medicul de serviciu nu-şi putu opri un zâmbet pe chipul lui tânăr, proaspăt, şi cele două surori plecară ochii. Tauber, cu faţa nemişcată, numai cu apele albastre ale ochilor dintr-o dată negre, răspunse sec:

— Eu? Nu! E o eroare! Cine semnează analiza asta? Să se mai facă o dată!

Şi ieşi demn din odaie.

Mai târziu, în biroul lui, rezemat de canatul ferestrei, cum stătea de câte ori îl răscoleau gânduri neplăcute, se întreba de unde putuse porni zvonul acela din gura neplăcutului personaj. Se aştepta oare lumea ca el să se despartă de

Minna, să se căsătorească cu Anna Weber? Dar el nu se gândise niciodată la aşa ceva. Cum era cu putinţă? Ce om serios, aşezat, cu nume bun, divorţase vreodată în oraşul acesta? Dar ar fi fost un scandal, ar fi fost o grozăvie, ar fi pierdut încrederea clientelei lui băştinaşe! Taică-său s-ar fi întors în morimânt pe

partea cealaltă. Şi pe urmă încurcăturile, zestrea Minnei care ar fi trebuit să fie restituită, gaura uriaşă pe care ar fi făcut-o în bugetul lui defalcarea asta. Şi Minna ar fi acceptat parcă? Ar fi început un proces nesfârşit, cu înfăţişări la tribunal, cu amânări, cu darea pe faţă a motivului adevărat al divorţului: patima lui nelegală, cu proteste din partea Minnei, cu datoria de a-i plăti o pensie alimentară cine ştie cât de mare. Şi Oskar, oare era inferior lui şi ca situaţie, şi ca trecut, şi ca fire, ar fi avut tot dreptul să-l umilească, să-i reproşeze pe toate drumurile că-i nenorocise sora, că Minna, ca femeie divorţată, n-avea să mai fie primită în casele în care de drept avea acces.

Nu, nu_se gândise niciodată la divorţ, nici măcar în noaptea aceea grozavă când era să ucidă la operaţie o femeie, şi nici n-avea să se gândească vreodată. Un om serios, un sas corect, un descendent dintr-o familie veche şi onorabilă, nu-şi lasă nevasta, nu divorţează. Asta pot să Facă numai oamenii ăştia de acum, lipsiţi de simţul moralei şi al răspunderii.

El îşi împărţea conştiincios viaţa între sanatoriul în care erau operaţiile şi Anna, şi casa lui, în care îşi avea tabieturile, biblioteca, patul conjugal mare şi comod, baia cu tot dichisul, Minna care veghea la bunul mers al gospodăriei. Şi una şi cealaltă erau ale lui; Anna şi Minna erau proprietăţile lui, bunurile lui, pe el îl slujeau, şi casa şi sanatoriul erau averea lui, în niciuna nu concepea că poate să intervină vreo schimbare care să le deranjeze aşezarea, rânduiala.

Ar fi putut viaţa lui să fie mai fericită, mai plină? Nu se întreba. Bucuriile lui, cântărite cu gramul, cumpărate cu eforturi mari, trebuiau să dureze cât timp va dura şi el, să nu se isprăvească înainte de sfârşitul vieţii lui. Trebuia să fie conform cu el însuşi, cu părinţii lui, cu morala târgului, cC propria lui faimă

de om corect, sclavul ei nefericit. Şi nu gândea, nu gândise, nu întrevedea nici acum nimic din toate astea, nicio imagine din viaţa lui, aşa cum ar fi putut fi ea dacă ar fi avut curajul să fie mai puţin „corect”, corect în ipocrizie, în toată acea falsă construcţie în care dragostea îl adâncise şi mai tare.

Pe aleea plină de băltoace tulburi, cafenii, săltau broscuţe mici, verzi, şi se cufundau cu voluptate în ochiurile de apă murdară. La capătul aleii, lângă casa lui, Bertha, cu un şal pe cap, se căznea să adune raţele care îi scăpaseră din coteţ pesemne şi se răspândeau printre tufişuri. Frunzele sălciei celei mari şi despletite atârnau ca nişte petice vechi, murdare, sau cădeau fără curaj, încet, şovăind, în aerul ud. Toate îi păreau urâte lui Egon, urâte şi grav de triste. La ce bun să fi făcut un parc atât de mare şi frumos, să ai o casă atât de roz şi cu multe terase, să ai raţe şi dumnezeu imai ştie ce, toate lucruri pentru care mintea lui se încorda de dimineaţă până seara, la ce bun să stea veşnic alături de Minna şi departe de Anna, toate nopţile, toate prânzurile, toate duminicile şi vacanţele vieţii lui, să facă atâtea eforturi ca Minna să se creadă fericită, ca lumea să-i socoată fericiţi, dacă aceeaşi lume, pentru care făcea atâtea sacrificii, continua să-l bănuie, să-l ştie, să-l judece, să râdă poate de el? Tauber nu distingea aici nicio urmă din propria lui vină, nu vedea nicio ieşire, ci acuza universul întreg că îi făcea zadarnice eforturile de a minţi bine.

De ce nu-l credeau, când totul era atât de bine ticluit? Până şi atitudinea lui faţă de domnişoara Weber se schimbase de mult. În clipele când erau oameni de faţă, nu-i mai zâmbea atât de deschis şi nu se mai agăţa de privirea ei când nu erau singuri, şi ea pricepuse, acceptase tacit această schimbare, o găsise

dreaptă.

Ce nu făcea el pentru Minna, nevasta lui? Făcuse vreodată ceva pentru Anna Weber? Şi gândul acesta nou îl izbi cu o cruziime deosebită. Anna se mărginea la leafa ei de atâţia ani, nu-i făcuse niciodată niciun dar, era poate strâmtorată, ştia că trimite lunar unui nepot care urma la liceu ceva din leafa ei, ştia, deşi nu fusese niciodată la ea acasă, tot ca să nu dea de vorbit nimănui, că nu are o locuinţă bună şi plăteşte o chirie mare, dar era atât de deprins să primească de la ea, s-o vadă fericită numai când îşi rezema tâmpla de umărul ei, încât nu se gândise niciodată să afle nici măcar când e ziua ei de naştere. La Crăciun numai îi dăruise, de două ori în ultimii ani, câte o carte pe care Anna o primise ca pe un dar de preţ. Nu, lumea era urâtă, urâtă şi murdară, ca peisajul ăsta ploios şi noroios care se întindea acum în fata lui. Şi deodată, peste liniştea încremenită din jurul lui, din fundul ei parcă, din subsolul sanatoriului, de la bucătărie sau de la cămară poate, izbucni râsul puternic, sănătos, al Annei Weber, clocoti, răsună. Doctorul respiră adânc. Numai ea ştia să râdă aşa! Zâmbi şi el, cucerit de hohotul ei, şi se scutură de gânduri. O idee nouă, atât de nouă, că doctorului îi păru că nu poate răsări din el, îl fulgeră.

De ce n-ar face acum un act de curaj, un act mare, de vreme ce lumea tot cârtea pe socoteala lui? Voia de mult să ridice în fundul grădinii, în partea în care se cultivau acum cartofi, o casă mică pe care s-o închirieze. Să clădească casa aceea, s-o închirieze Annei Weber şi s-o determine, fără s-o jignească, să primească chiria de la el, pe ascuns. Imediat în mintea lui începură să se croiască alte planuri. Cum avea să facă totuşi ca lumea să ştie că Anna Weber plăteşte chirie? Fără îndoială, avea să răspândească părerea că

Anna locuia prea departe de sanatoriu şi pentru bunul mers al lucrurilor eraj mai practic să stea la un pas. Era şi inuman ca femeia asta să fie sculată noaptea, iarna şi vara, şi adusă la clinică, dacă era nevoie de ea, şi doar toată lumea ştia eă doctorul Tauber e un doctor umărţ. Despre asta puteau vorbi toţi pacienţii lui bogaţi, pe care îi opera cu atâta grijă.

Cum avea să facă totuşi cu chiria? Să dăruiască Minnei căsuţa asta, ca Anna şă vină să-i aducă chiria chiar ei, în fiecare lună? Nu, era mai bine ca Anna să ducă aceşti bani primiţi pe ascuns de la el, la Banca Moser, unde doctorul avea cont, şi să-i depună pe numele lui. Aşa avea să afle tot târgul. Actul lui de curaj se schimba într-un act de prudenţă în plus, cu dovada asta nouă, publică, că între el şi administratoarea spitalului sunt raporturi negustoreşti precise şi corecte, şi opinia publică avea să se clatine.

De ani de zile, de când începuseră legăturile lui Tauber cu domnişoara Weber, Oskar Sommer nu avusese niciodată o discuţie cu el în această privinţă. Oskar era încântat că e invitat la mesele din ce în ce mai rare date de doctor, că face acolo cunoştinţe importante, era încântat că cumnatul lui, poate cu intenţie, nu-l grăbeşte cu datoria făcută cândva pentru construcţia primei lui fabrici (acum mai avea una în oraşul învecinat), datorie din care nu plătise până acum decât jumătate şi pe care avea, fireşte, s-o achite în întregime, când avea să sfârşească cu toate investiţiile. Mulţumea în gând lui dumnezeu că purtarea doctorului cu nevasta lui devenise mult mai caldă, că ea părea o femeie răsfăţată în ochii întregului oraş, că, concret, pimeni nu putea găsi un cusur purtării doctorului Tauber. Asta îl ajuta să păstreze/bunele raporturi cu el.

Oskar mai avea o bucurie: Drvicker, muncitorul

care se revoltase pe vremi/ri, în fabrică, murise în închisoare înainte de a ieşi, de trai prost, de tuberculoză – se spunea. După curbele de sacrificiu, după impozitele noi şi grozave care se puseseră în cârca lefegiilor, după şomajul care se ivi în urma închiderii câtorva fabrici, el putuse angaja mână de lucru la un preţ scăzut. Se operaseră în ţară şi în oraş chiar arestări, şi după o răbufnire de revoltă, oamenii lui lucrau acum aşa cum îi plăcea lui – ore nenumărate. Angajase şi copii pe un preţ de nimic şi-i pusese la secţia de curăţat piei, unde aveau destul spor.

Aflase că nevasta lui Drucker căpătase un post la gară, dar ştia de mult că şeful gării îi e inamic politic. Oskar făcea politică, şi şeful gării făcea parte din partidul vrăjmaş. Nemernicul ăsta de şef, după ce avea doi copii ai lui, avusese gustul ciudat să plătească taxele de liceu şi copilului afurisitei ăsteia; Oskar bănuia că şeful trebuie să fi avut anumite legături cu femeia aceea rea de gură, slabă, cu ochi enormi. Îi mergea bine lui Oskar, n-avea de ce să se plângă, şi, deşi nevasta îi murise într-un accident de automobil la lacul Bâlâton, deşi copiii creşteau departe de el, într-un internat, el se îngrăşa, arăta bine şi fălos, ca un fabricant important ce începea să fie.

De altfel, întregii familii îi mergea bine.

Minna, deşi îl sâcâia necurmat pe Egon, deşi scotea şi întindea în jurul ei aproape o dată pe lună amintirile familiei, documente şi obiecte vechi din care se vedea bine că străbunii iei fuseseră breslaşi cu vază în oraş şi numai datorită unui accident tatăl ei ajunsese administrator de moşie (ceea ce făcuse bine şi cu spor, dovadă averea lui), Minna şi ea era de fapt mulţumită şi prosperă. Picioarele ei mici, gleznele a

căror carne se revărsa peste pantofii laţi, abia o mai duceau şi drumul la cimitirul din oraş, sâmbăta, 1 se părea o tortură, dar o tortură cuvioasă, respectabilă. Acum av,ea de pus flori şi *pe mormântul nevestei lui Oskar, al cărei cadavru fabricantul îl adusese în cimitirul cu mormintele străbunilor. Erau doar o familie unită, în care tradiţiile nu pieriseră 1

Egon începuse să îmbătrânească. Se ţinea tot drept, tot falnic, părul nu i se rărise, vocea îi rămăsese clară şi sonoră, dar mergea mai încet, mai greu, seara citea mai puţin, cuprins de somn, şi la operaţii purta ochelari peste frumoşii lui ochi albaştri şi catifelaţi. Opera însă cu aceeaşi mână sigură, perfectă.

În ţară crescuse o mişcare politică nouă. Foarte mulţi saşi aderaseră la ea şi alcătuiseră un grup aparte, Grupul etnic german. Fusese şi el poftit să facă parte din acest grup, se depuseseră chiar insistenţe, orgoliul lui nemţesc fusese flatat, dar prudenţa lui firească îl ţinea pe loc. Deşi Hitler ameninţa să pună stăpânire pe lume, Tauber, care nu făcuse niciodată politică, se temea să facă acum, la bătrâneţe. Lucrurile puteau într-o zi, târziu, să se întoarcă, sau chiar dacă nu s-ar mai fi întors niciodată, dacă Hitler ar fi rămas stăpân pe situaţie în războiul pe care evident îl pregătea, de ce trebuia el să-şi piardă o parte din clientelă, cea care, poate, înăuntrul ei nu era de aceeaşi părere? Politica cere bani, timp. Tauber nu avea de risipit niciuna, nici alta. Respinse propunerea cu blândeţe, cu scuze abile, pretextând oboseala, ocupaţiile, vârsta lui înaintată. Nu se cuvenea să piardă nici clientela acestor politicieni violenţi şi mândri, şi ştiu să le vorbească cu căldură şi respect pentru părerile lor. De fapt, mândria că e sas era la el aproape acoperită de mândria că e el însuşi, aşa că privea cu bunăvoinţă şi cu neparticipare

mişcarea.

Minna, căreia îi rămâneau mai puţine merite personale de a se stima, care, atunci când şi le căuta, rătăcea vag între „sunt de familie bună”, „sunt soţia doctorului Tauber”, „sunt o femeie plină de demnitate”, şi „sunt germană”, ar fi vrut bucuros să ia parte la adunările Grupului etnic, dar n-o lăsau picioarele ei umflate şi guta care începuse să-i strâmbe oasele.

Domnişoara Weber nu avea altceva de făcut decât să copieze întocmai atitudinea doctorului Tauber. Şi ea avea treabă, nici ea n-avea vreme, tot sanatoriul stătea pe umerii ei. Domnişoara Weber locuia acum în căsuţa galbenă-aurie, fără etaj, din fundul parcului. Doctorul privise cu o bucurie de copil, de la ferestrele cabinetului lui de acasă, mobilele pe care le mutase ea aici, fericit că erau bune, frumoase, că Anna lui nu trăise şi n-avea să trăiască în mizerie.

Patima care îi legase în primii ani se prefăcuse într-o înţelegere adâncă, armonioasă, solidă. Doctorul stătea încă cu capul pe genunchii, acum foarte osoşi, de cal bătrân, ai domnişoarei Weber şi tăcea ceasuri îndelungate sau povestea, acum mai rar, operaţiile făcute şi descoperirile citite. Anna Weber îi ţinea şi acum capul pe pieptul ei larg şi îi spunea în şoaptă „*mein Engel*”, îi dezmierda degetele lungi şi curate, pe care pielea începuse să se veştejească.

Lui i se părea că picioarele ei enorme şi osoase erau mult mai frumoase decât picioarele scurte şi grase ale Minnei, că e anult mai plăcut să ai varice decât gută, să slăbeşti decât să te îngraşi, să ţi se răărească părul decât să-ţi albească, să fii o femeie mare, deşirată, ciolănoasă, decât una măruntă, sufocată de grăsime, să ai un chip grav, sever, bărbătesc, decât un cap ca un măr, fără zbârcituri şi

strâmbat de un veşnic dezgust, să ţipi tare, ca un căpitan de corabie, ca un zbir, decât să bodogăneşti egal, necurmat, clempănitor, ca o ciocănitoare răguşită.

Nu mai avea putere să plece în vacanţă la băi cu nevastă-sa şi să se despartă pentru o lună de domnişoara Weber. O trimitea pe Minna singură, încărcată de bani şi provizii, şi-şi petrecea vacanţa în sanatoriu, lucrând, ca să nu dea de bănuit nimănui, întorcându-se la ora mesei acasă, ca de obicei, ca să nu-l bârfească slugile, trăindu-şi viaţa absolut ca în lunile când Minna era acasă, bucuros că în orele de lucru era aproape de Anna Weber. În vacanţele astea ale Minnei, seara, la ceasul în care stătea totdeauna cu Anna în biroul lui din sanatoriu, simţea o fericire deosebită ca şi cum ar fi fost singuri pe lume, singuri, liberi şi tineri.

Teama lui de opinia publică devenise un Iei de manie, de act reflex. Nu călca niciodată regulile pe care şi le stabilise la început. În locuinţa nouă a Annei Weber intrase o singură dată, când administratoarea sărbătorise inaugurarea casei şi poftise personalul superior al sanatoriului. Atunci doctorul Tauber venise grav, cu nevasta la braţ. Ea era îmbrăcată de ceremonie, îşi pusese pălărie pe cap, stătea ţeapănă ca o gâscă îadopată, păstra pe faţă un zâmbet care voia să fie politicos dar care era uşor înveninat, şi-i adusese Annei doi trandafiri culeşi din grădină: „Pentru serviciile excepţionale aduse sanatoriului mai bine de douăzeci de ani”. Plecaseră după douăzeci de minute, tot gravi şi ţepeni.

O dată, o singură dată, Anna Weber fusese bolnavă. Căzuse ca un mal, doborâtă de tifos. Tauber o internase într-o rezervă şi o îngrijise ca pe cei mai preţioşi bolnavi ai lui. Cât zăcuse în sanatoriu, sub

ochii lui, acolo unde era firesc să se ocupe de ea, totul mersese bine. Dar când Anna intră în convalescenţă şi plecă în căsuţa ei din fundul grădinii, doctorul începu să sufere cumplit de grijă, de nelinişte, de dor. Abia acum era înfricoşat de boala grea prin care trecuse Anna, abia acum se temea de complicaţii nemaipomenite şi privea lucrurile cu o spaimă de om nedeprins cu boala, nu de medic.

În adevăr, Anna avu o întoarcere a bolii. Medicul secund, însărcinat s-o viziteze de două ori pe zi, îi aducea regulat buletinul ei. Tauber îl primea cu expresia cu care privea orice buletin din sanatoriu, cu acel zâmbet optimist profesional care îi păcălea atât de bine pe bolnavi şi care medicilor între ei nu le spunea nimic, nu întreba niciodată nimic în plus şi înăuntrul lui clocotea îngrijorarea şi frica.

Şi, în sfârşit, într-o zi, când simţise că îl sufocă dorul şi teama, organiză o întreagă procesiune la casa Annei Weber. îşi luă cu el doi medici, trei surori, şi aşa, în halate albe, cu siriingi şi aparatul de tensiune în mână, străbătură aleile parcului sub un soare arzător. Tauber avea faţa nemişcată, rece, pasul sigur, ochiul preocupat: ceilalţi, fără să-şi dea seama, copiau expresia şefului, şi Minna, de la fereastra salonului, nu văzu decât un alai ceremonios şi lung. Inima îi bătu de plăcere la gândul că poate rivala ei se ducea pe copcă şi de teamă că sanatoriul n-avea poate să mai fie niciodată atât de bine administrat dacă „calului” i se întâmplă ceva.

Egon îi făcu un examen amănunţit Afinei, se linişti adânc când îşi dădu seama că ea merge, în adevăr, spre vindecare, dădu recomandaţii severe în legătură cu regimul ei viitor celor care îl însoţeau, îi vorbi cu tonul acela ridicat, grăbit şi vioi, cu care se vorbeşte pacienţilor ca să-i scuturi, şi sorbi din ochi

încăperea în care zăcea „ea”, încăpere cu imobilă curată şi lucioasă, patul îngust şi înalt cu dantele albe, etajera cu cărţi de la căpătâi, masa de scris pe care se afla călimara puţin crăpată ce fusese odată a lui şi pe care o înlocuise cu una mai mare, mai impunătoare, căpătată în dar de la un pacient vindecat. Ea îi ceruse atunci călimara asta, ca să aibă un lucru care fusese al lui, în clipa când, într-un elan de generozitate, el voise s-o dea unei colecte a Crucii Roşii pentru un bazar. Le sorbise pe toate cu marii lui ochi albaştri întunecaţi, ca să le ducă cu el şi să se poată gândi la ea, aşa cum arăta, mare şi osoasă, cu părul rar peste fruntea boltită, cu mâinile mari în sfârşit odihnite pe dantela cearşafului, între lucrurile în mijlocul cărora trăia când era departe de el. Îi sorbise şi privirea de gratitudine, privirea ei care îi spunea că se va face bine, pentru că ştie că el are nevoie de ea, pentru că trebuie să-l mai vadă, să-l mai ajute, să-l mai mângâie, să-l mai iubească.

În zilele astea de boală, cât zăcuse acasă la ea, Anna îşi dădu seama pentru prima oară ce înseamnă o dragoste fără confidenţi. Nici doctorul, nici ea nu-şi mărturisiseră vreodată dragostea’faţă de cineva. Ea râsese în gândul ei de nevoia femeiuştilor obişnuite de a se mărturisi, de a se povesti. Avea două prietene, pe doamna Weissmiiller, „şefa surorilor, şi pe doamna Klauss, soţia medicului secund. Se ducea câteodată duminica după-masă la ele sau le primea la ea, dar nu le pomenise niciodată nimic despre marea ei legătură, şi ele nu cutezaseră să facă nicio aluzie la ea, pentru că Anna Weber era şi în prietenie tot făptura energică, cu aere de comandant, cu gesturi bruşte, şi râsul ei, gluma ei, când se mai dezlănţuiau, rar, nu admiteau replică şi nu cereau răspuns. Acum ar fi avut nevoie să-i trimită câte un cuvânt, să aibă veşti de la el. Dar

nu deschise gura, încăpăţânată. Nu-l putea compromite, nu se putea compromite nici pe ea; se cuvenea să-şi îngroape taina în fundul sufletului. Ce bănuiau şi comentau ei, îi privea. De la ea n-avea să se afle niciodată nimic.

Odihna convalescenţei ei lungi îi făcu bine administratoarei. Se întoarse la sanatoriu cu puteri sporite, cu un fel de furie de muncă, arzând să-l despăgubească pe doctor pentru tot ce putuse pierde în lipsa ei. El o găsea întinerită, frumoasă. Rămânea cu ochii pironiţi asupra frunţii ei uriaşe acum, care începea să semene cu fruntea sărmanului Yorick, şl se gândea: Ce cap care gândeşte! Ce frunte de filosof are! Nu-şi completa însă niciodată gândul: Minna avea o frunte îngustă, netedă, peste care zulufii albi cădeau încă cochet, o frunte care nu adăpostise niciodată idei.

Războiul începuse. În oraş parte din populaţie triumfase şi continuă să triumfe încă vreme îndelungată. Câteodată, pe bulevardul cu copaci deşi şi trufaşi pe care era aşezat sanatoriul, răsunau cântece aspre, victorioase, strigate tare de tineretul care se întorcea de la exerciţii, sau treceau trupe. Uneori personalul ieşea la fereastră entuziasmat sau numai curios, dar doctorul Tauber rămânea la masa lui de lucru sau lângă cutia de instrumente pe care şi le pregătea, absorbit de lucru. Aştepta să vadă sfârşitul, ca să ştie lângă cine trebuie să se bucure. Mai văzuse el* un război care se isprăvise cu înfrângerea primilor victorioşi.

Niciodată nu aflase câte eforturi şi câtă pricepere o costase pe directoarea administraţiei izbânda ca şi de data asta sanatoriul să rămână particular, să nu fie rechiziţionat pentru război, afară de aripa mică, din stânga, care fusese de boli infectioase şi nu era de specialitatea doctorului Tauber. Doi medici erau pe

front. Klauss şi Tauber abia o scoteau la capăt cu chirurgia.

În cămara Minnei; alimentele începuseră să se strice iar ca în epoca 1914-1918, pentru că atunci când se găsea „o ocazie” se cuvenea să cumperi imult, să cumperi tot chiar dacă te ţinea punga, neştiind când ai să mai găseşti acelaşi lucru altă dată. Minna îşi făcu mult sânge rău clin pricina pagubelor astea. Dacă untul care se altera se putea topi şi păstra şi aşa, dacă carnea, când se cumpăra o jumătate de porc deodată, se putea afuma, existau şi lucruri care se stricau iremediabil, ca brânza de pildă, ca făina, şi Minna simţea că se îmbolnăveşte de supărare. În vremea războiului slăbi; rămase numai rotundă din groasă ce era, de atâtea pagube. încerca să cumpere mai puţin, şi pe urmă regreta prilejul pe care îl lăsase să-i scape, când mesele nu erau complete şi ducea dorul slăninii două săptămâni. învăţase zeci de reţete noi de conservare a ouălor, a cărnii, a legumelor, dar pagube tot se iveau şi Minna simţea că se îmbolnăveşte de nervi.Oamenii cereau preţuri mari, speculau ca nişte neruşinaţi, şi războiul nu se mai isprăvea o dată; Hitler nu mai cucerea o dată pământul! În oraş, când ieşea pe străzi, Minna se speria de mutrele urâte pe care le vedea, de ochii ostili şi rătăciţi ai oamenilor prost îmbrăcaţi; de zdrenţele pe care le purtau fără sfială pe strada principală, şi noaptea începu să se teamă de hoţi.

— Nu se poate, tu nu vezi că oamenii ăştia care se uită aşa de sălbatic la tine, ziua-n amiaza mare, au să înceapă să dea lovituri prin casele onorabile? îi spunea ea doctorului noaptea.

Când suna alarma nu ştia ce să facă: să rămână să păzească casa sau să-şi salveze viaţa în adăpostul din fundul grădinii? Pleca cu regret, îmbrăcată iarna

şi vara în haina de astrahan, cu valiza cu bijuterii în braţe şi tot timpul îl sâcâia pe doctor cu obsesia că în vremea asta apartamentul e jefuit.

Domnişoara Weber cobora în pivniţa casei ei, ca să nu-l incomodeze pe domnul doctor care era în adăpost cu soţia.

Oraşul însă nu fu niciodată bombardat şi Minna, fugind în adăpost regulat, gâfâind şi strângând la piept valiza mică, îl bodogănea pe doctor care venea mult mai puţin grăbit decât ea.

— Ce idee să fugi aşa din casa ta! Nu vezi că nu se întâmplă niciodată nimic?

Uneori, în nopţi liniştite, cobora din pat pe întuneric, îşi dibuia papucii cu picioarele ei groase şi oftând, gemând încetişor, se ducea să controleze dacă uşile sunt bine închise. O obseda ideea că era zadarnic să încuie poarta grădinii lor; doctorul nu voise niciodată să tragă un gard între sanatoriu şi casa lui, ca să aibă o privelişte largă asupra parcului, şi pe poarta sanatoriului putea intra noaptea oricine. Portarul, Laszlo, era bătrân; sigur că dormea dus noaptea, în loc să păzească.

— Dă-l afară pe Laszlo, Egon! Dă-l afară că tot e bătrân! Să-l mai ţină şi copiii lui, că tu l-ai ţinut douăzeci de ani.

Dar oameni tineri, rămaşi la vatră, erau puţini şi doctorul n-avea încredere în oricine.

Războiul începuse să-şi schimbe cursul. Feţele care până atunci se rotunjiseră de plăcere începeau să se lungească. În schimb altele, până atunci îngrijorate sau închise, se deschideau, se luminau. Minna se mira că vede acum chipurile crunte altădată, care îi făcuseră atâta teamă, zâmbind, cu toate că hainele lor erau tot vechi

HHMBHHHMMHMHMHHi şi decolorate, şi

pielea le era tot întinsă pe oase.

Când se sfârşi războiul,' doctorul Tauber se felicită înăuntrul lui că nu făcuse politică. Câteva neînţelegeri care se iviră la început, în jurul persoanei lui, se lămuriră repede: tot oraşul ştia că nu fusese fascist.

Un an, doi, trei, lucrurile merseră ca înainte. Bolnavii veneau, doctorul îi opera, domnişoara Weber îi executa băneşte. (Minna, numai, avea mereu dificultăţi cu aceleaşi cartele care nu se desfiinţau şi pe care se încăpăţânase să cumpere tot ce putea, deşi greutatea gospodăriei ei se bizuia pe proviziile cumpărate la negru, cu bani grei şi tocmeală amară.

— Ce ştii tu ce înseamnă greutăţile? îi spunea ea bărbatului ei. Să trebuie să faci gospodărie şi pe urmă să vorbeşti. Aduci bani şi gata, vii să mănânci. Şi mie mi-ar plăcea să câştig aşa de uşor şi să-mi dea cineva masa gata.

— Uşor? tuna Egon. Uşor e să faci patrucinci operaţii pe zi? Ajunge, Minna, destul!

Minna pleca fruntea, simţea aceeaşi voluptate pe care o încercase toată viaţa ei la auzul răcnetelor bărbatului, şi tăcea ca un mieluşel până a doua zi.

Avea ea oamenii ei, ţărani care veneau tocmai de la Arad unde seceta nu fusese atât de aprigă, care-i aduceau tot ce-i trebuie pentru bucătărie.

O mare jignire dureroasă simţi Minna în ziua în care se naţionalizaseră marile întreprinderi. Fusese luată şi fabrica lui Oskar, ca şi cum n-ar fi făcut-o Oskar, ca şi cum acolo nar fi intrat bani de-ai lui Egon şi tot spiritul de întreprindere, toată inteligenţa lui Oskar! Ce însemnau teoriile astea noi că orice capital e bunul poporului? Ce, poporul făcuse fabrica, sau Oskar Sommer? Muncitorii ştiuseră cel mult să muncească şi-i mâncaseră destul sufletul fratelui ei,

ba că vor leafă mai mare, ba că vor muncă mai puţină. Frumos aveau s-o conducă acum! Şi în definitiv s-o ducă şi de râpă, dacă Oskar a pierdut-o! Tot ce era Sommer în ea se răzvrătea.

— Tu pricepi ceva? îl întreba ea pe Egon.

Egon ridica, încruntat, din umeri. Nici el nu mai pricepea nimic.

— Societatea şi-a pierdut temeiurile sănătoase! hotărî el profesoral. Moravurile au decăzut, buna-cuviinţă a pierit şi organizaţia economică se prăbuşeşte. Nu mai avem de salvat decât propria noastră viaţă interioară şi de admirat decât rectitudinea noastră care n-a făcut şi nu face concesii.

Rectitudine numea el faptul că operase bine când fusese plătit bine, că nu-şi lăsase nevasta,, cu toate-că toată viaţa iubise altă femeie.

Şi într-o *zi*, pe capul doctorului se prăbuşise bolta cerească. Sanatoriul fusese trecut în patrimoniul statului.

De ce? De ce? se întreba el uluit, revoltat, rănit până în fundul măruntaielor. N-a fost clădit pe terenul moştenit de Minna, cumpărat de Sommer cu banii lui, agonisiţi pe moşia grofului? N-a fost ridicat cu banii câştigaţi de el cu aperaţiile? Îi dăduse cineva banii gratis? Îi furase din buzunarul cuiva? Bunul poporului, sanatoriul lui ca şi fabrica lui Oskar!

Oskar venea la ei şi stătea ceasuri întregi gemând şi blestemând:

— Ticăloşii! Cât m-am zbuciumat, cât am asudat, cât efort m-a costat fiecare investiţie şi fiecare sumă depusă la bancă. Acum au naţionalizat şi banca o dată cu fabricile. Poţi să-mi explici *cum* au să le conducă? *Cine* o să le conducă şi *pentru ce* le-ar conduce bine, dacă n-are interesul să câştige el personal, dacă îl plătesc cu un salariu? Şi eu ce-am să mă fac? Trebuia

să-i fi pus dinamită cu o săptămână înainte 1 Cine să fi ştiut! Acum ţi-a luat şi ţie sanatoriul! Ei, acum sper că mă înţelegi! Ai avut destui dintre ai lor în clinică în ultima vreme. Nu regreţi acum că le-ai dat doctorii şi i-ai operat? Să le fi datotravă, arsenic, ca la şobolani! N-aveai arsenic?

Fruntea doctorului se înnegura şi mai mult. Oskar îi răsucea şi mai tare sfredelul din inimă.

Anna Weber, care fusese crunt lovită şi ea, nu pricepea nimic şi nu putea decât să se zbată lingă doctor. Numai doctorul Schuldknecht, unul dintre medicii sanatoriului, înţelese „teza" stăpânirii şi i-o explică şi doctorului Tauber.

— Marxismul spune – îi lămurea el ca unui copil – că orice acumulare de averjS m-a fost cu putinţă decât prin exploatare. Că un moşier, un arendaş, un fabricant, un proprietar oarecare n-ar fi putut aduna capital fără să se folosească de muncă străină.

— Ei, şi eu cum m-am folosit? întreba nedumerit doctorul.

Schuldkneeht se sfia să-i spună lucrurile atât de crud cum le pricepuse el.

— Adică, vreau să spun că nu munca unui singur om creează.avere, ci exploatarea altora.

— Bine, bine, dar cum am exploatat eu? stăruia enervat doctorul. Oskar să ¿punem că a avut sute de muncitori, că a făcut mai puţin lucru cu mâna lui, dar eu?

— Mai întâi, averea domnului Sommer, după teoria comunistă, a fost adunată din munca ţăranilor de pe moşia grofului.

— Cum? Cum? Sommer bătrânul adică a stat pe divan? Dar averea mea personală? A mea? Munca mea?

— Ei spun că un personal întreg a muncit în jurul

dumitale şi sa ales cu salariul numai, pe când dumneata, pentru că ai fost patron, ai putut să aduni un capital.

— Sigur că patronul adună şi funcţionarii sunt plătiţi, se scandaliză Tauber. Am lăsat eu pe cineva rieplătit? Sau.ei, funcţionarii, trebuiau să facă.avere şi mie, patronului, să-mi dea o leafă? Aşa trebuia?

Schuldknecht tăcu jenat, şi el doar fusese angajatul lui Tauber. Dar doctorul nu-l slăbea:

— Dar statul n-are să vă dea tot leafă? Funcţionarii au să-şi împartă între ei venitul? N-are Să mai plătească niciun bolnav? Cum?

— Nu, statul e altceva.

— De cie?

— Pentru că el... Pentru că el e stat, e ţara, şi nimeni n-are să mai aibă capital, decât el.

Nici asta nu pricepea Tauber. Lumea se întorcea cu dosul în sus. Cine avea să mai facă instituţii, sanatorii de lux, prăvălii frumoase, fabrici? Statul poate? S-o vedem şi pe asta! Pe el îl nenorociseră, asta era cert.

I se propuse doctorului Tauber să lucreze, cu toată vârsta lui înaintajă, la spitalul oraşului. Era încă lipsă de medici, după pagubele omeneşti pe care le făcuse războiul, el era foarte preţuit ca chirurg şi nu i se putea aduce învinuirea că făcuse vreodată politică.

Refuză politicos, mulţumind cald, aşa cum ştiuse toată viaţa să scape cu abilitate, pretextând că e bătrân, că nu mai vede bine, că e vremea pentru el să stea în fotoliu, la colţul vetrei. #

Nu, el care fusese stăpân nu mai putea fi un simplu salariat. Să aibă şefi, să stea pe aceeaşi treaptă cu alţii, el, Tauber, să dea socoteală de munca lui cuiva pe lumea asta? Era cu neputinţă, mai bine se închidea în singurătate.

Peste puţin i se făcu o pensie, ceea ce îl surprinse plăcut, de vreme ce nu lucrase la stat, dar pensia era mică pe lângă veniturile lui de altădată, şi de câte ori o încasa zâmbea amar, ironic.

— Ce porcărie! bodogănea Minna. Asta e pensie? O ruşine!

O altă dramă iscată la etatizarea sanatoriului, o rană adâncă şi ea pentru doctor, era faptul că nu mai putea fi mereu alături de domnişoara Weber.

Acum ea venea câteodată în casa Tauber ca să aducă veşti noi din oraş, veşti de „care şi Minna era flămândă, părerea unuia sau altuia din vechea clientelă a doctorului asupra „grozăviilor” care se întâmplau, comentarii pline de simpatie relativ la nedreptatea care i se făcuse lui personal, şi rezultatul căutărilor ei, care umbla după o slujbă.

Dar lui Egon ceasurile astea rare nu-i ajungeau, mai ¡ales că nu era niciodată singur cu ea. îşi căuta acum toată ziua de lucru prin grădină, îşi descoperise o patimă nouă şi o mare pricepere pentru flori, ca să poată fi în drumul ei când ieşea şi când se întorcea din oraş.

Noaptea visa că operează, că sanatoriul „lui” clocoteşte de muncă, de preocupări, că n-are unde să mai aşeze bolnavii, ca încasează sume enorme pe care Anna Weber i le predă liniştită şi Minna le îngrămădeşte fcu mâini tremurătoare în dulap, că mânuieşte instrumente noi şi strălucitoare, repede, repede! Apoi se scula mahmur, întunecat, pleca în grădină şi până seara rătăcea printre alei, frământându-se şi răspunzând unor gânduri neformulate:

— Ah! Nu! Niciodată!

Dar domnişoara Weber îşi găsi curând o slujbă; fu numită econoamă ia o şcoală. Venea acasă târziu,

pe înserat, şi Minna, care observase tertipurile bărbatului ei, de la ora şapte începea să se agite pe afară, ca şi cum ar fi avut treabă, şi de lă ora opt să-l strige, de pe pragul casei:

— Egon, la cină! Egon, e opt!

Nu obosea să iasă şi de douăzeci de ori din casă, să-l strige cu acelaşi glas apăsat, încet, morocănos. Doctorul intra în sfârşit în casă, trist, tăcut, îngheţat.

Situaţia asta nu era de îndurat. Tăuber găsi o soluţie. Anumite oase mari din oraş, locuite de oameni puţini, erau golite ca să fie date unor familii mai numeroase sau unor instituţii care aveau activitate bogată şi nevoie de spaţiu. Foştilor locatari li se dădeau case mai mici, câte o jumătate de apartament. Tauber începu să-şi pregătească nevasta:

— – Ai să vezi că va trebui să părăsim casa. E prea mare pentru două persoane, după părerea dumnealor. Cine ştie în ce margine de oraş o să ne mutăm.

— Din casa *noastră*? întrebă înfuriată ea.

— Da, da! Ai să vezi. Ar trebui să luăm măsuri.

— Ce să facem?

— Să ne restrângem la etajul de sus şi să închiriem parterul.

— Să aducem oameni străini în casa *noastră*?

— Dacă nu vrei să ne aducă ei.

— Şi pe cine să aducem?

— Nu ştiu.

După^e au ştiu de multe ori la capătul unor discuţii provocate de el, Egon avu într-o zi o idee:

— Pe domnişoara Weber.

Minna rămase încremenită o clipă, cu gura căscată de mirare şi furie.

— Pe cine?

— Pe domnişoara Weber! răspunse liniştit’

bărbatul. Era ’pregătit de atac.

— Pe... pe ţăranca asta? Pe ţoapa asta? Pe prietena dumitale?

— Bi,ne, dacă nu vrei o persoană distinsă, curată, ordonată, corectă (şi Egon sublinia fiecare cuvânt), atunci să aşteptăm să ne aducă o familie cu câţiva copii care au să facă gălăgie şi stricăciuni, o familie cu care ai să te certi în fiecare zi, care are să-ţi intre în bucătărie când n-ai să fii acasă, are să-ţi fure din cămară şi n-are să-ţi plătească chiriia la timp. Sau să ne> ia toată casa, să ne ducă la mahala! Să aşteptăm!

Minna fu pătrunsă de adevărul cuvintelor lui. Protestă totuşi, dar plianul bărbatului ei începu să-şi facă loc în conştiinţa ei. Da, avea dreptate, domnişoara Weber plătea chiria la timp, nu primea vizite multe, era curată, era singură. O familie i-ar fi făcut pagubă şi murdărie. Mai era şi toată ziua la slujbă, nu putea sta mult de vorbă cu bărbatul ei care seara acum obosea şi se culca devreme. Ba poate că avea să le facă şi oarecare cumpărături acum, când nu mai aveAi bucătăreasa şi pe ea o dureau atât de tare picioarele.

Îi spuse într-o zi că se hotărî^e, dar că voia ea să trateze această chestiune cu domnişoara administratoare, să-i pună ea condiţiile pe care le întrevedea.

Anna Weber era pregătită. Când Minna Tauber se îndreptă pentru a doua oară în viaţă spre vila galbenă din fundul grădinii, fără pălărie de data asta, dar tot atât de marţială şi bosumflată, Anna o primi şi ea solemn şi discută cu cea mai mare seriozitate chestiunea, având aerul că nu cedează pe toate punctele şi învoindu-se de fapt cu cele la care Minna ţinea mai mult.

Familia Tauber îşi scoase de la parter mobila de

sufragerie, pe care o aşează în holul de sus, desfăcu cabinetul doctorului, pe care îl puse în vânzare, şi contopi salonul cu biroul. Cele mai grele probleme se puseră la bucătărie, de unde Minna voia să scoată faianţa de pe pereţi ca să căptuşească cu ea cămara mare de la etaj, unde avea să'facă bucătăria. Renunţă până la urmă, când lucrătorul adus anume îi spuse că aveau să se spargă cel puţin jumătate şi se mulţumi să scoată chiuvetele din perete. Domnişoara Weber trebui să facă cea mai mare investiţie din viaţa ei, cumpărând alte chiuvete şi instalând o baie de zinc în cotlonul de sub scară.

Lucrurile însă nu merseră chiar aşa cum crezuse Minna. Egon nu mai venea din grădină seara la cheimarea ei, şi când intra în casă se oprea îndelung la parter. Glasul nevestei răsuna regulat, ea bătaia unui ceasornic, în capul scării:

— Egon, la cină! Egon, e opt! Egon, e opt şi un sfert! dar Egon nici nu răspundea, nici nu se grăbea să urce. Când, în sfârşit, suia scara cu picioarele lui acum grele, se supunea cu răb< dare cicălelii necruţătoare, nesfârşite, a Minnei.

Anna auzea de jos ciocănitul ei neîntrerupt şi câteodată, rqr, glasul medicului care suna puternic şi violent:

— Destul, Minna, ajunge!

Apoi se făcea tăcere.

— Ce vorbeşti cu ea, ce vorbeşti? Ce-i fi găsind de vorbit cu o persoană atât de simplă? bodogănea la nesfârşit Minna. Nu ştii că eu gătesc, că mâncarea se răceşte, scade? Ce se poate vorbi cu ea?

Câteodată doctorul se îndura să explice cu un glas monoton:

— E o persoană foarte bine, foarte instruită, foarte corectă. E un om respectabil.

Minna ridica din umeri şi râdea ironic:

— De asta n-a găsit bărbat. Sau poate n-a vrut, o fi avut viaţa plină.

Doctorul lua o carte sau un ziar din care nu pricepea mare lucru şi oare îl plictisea.

Într-o zi funcţionarii oficiului de închiriere vizitară vila roz şi declarară că apartamentul de jos era prea mare pentru o singură persoană şi că în cel de sus se mai putea aduce cineva.

Doctorul Tauber se hotărî repede şi Minna, speriată, nu mai avu vreme să protesteze. Domnişoara Weber fu mutată în salon, mobilele ei şi ale familiei Tauber îşi schimbară toate locul, se adunară, se împărţiră, se înghesuiră, fură vândute unele, care nu mai păreau necesare. Minna preferă să-şi vândă „troacele”, domnişoara Weber şi ea să-şi ducă în pod inutilul.

Acum doctorului îi era mult mai uşor să stea. ceasuri întregi în odaia ei. I se părea că stă în propriul lui salon. Chiar aşa se şi exprima faţă de Minna.

— Eu mă duc în salon! şi pleca târându-şi papucii.

Uitase de grija grădinii, nu mai simţea nevoie să îngrijească de flori.

Slujba domnişoarei Weber se reglementase. Acum venea în fiecare zi la ora patru acasă. Tauber aştepta să-şi gătească repede prânzul, să mănânce, să-şi spele vasele, şi la ora şase fix trecea „în salon”. De La opt, Minna începea să se frământe în hol, să strige de la distanţă, din mijlocul odăii: „Egon, la oină”, dar frământarea asta ţinea până la nouă, până la zece, când Egon se îndura să se ridice şi să plece. Niciodată Minna nu intra în odaia domnişoarei Weber şi niciodată domnişoara Weber nu trecea pragul dormitorului soţilor Tauber.

Jos, la parter, unde, spre hol, dădeau multela şi marile odăi ale casei, se mutase o mulţime ciudată şi desperecheată. În fiecare odaie locuia altcineva, fără niciun fel de rudenie cu ceilalţi: o funcţionară de la telefoane, care se spunea că locuise până.atunci într-un sat destul de.departe de oraş şi care adusese cu ea şi o soră care urma la o şcoală tot în oraş, un inginer agronom care lipsea aproape mereu de acasă fiindcă se ducea (veşnic pe teren, cum spunea el, doi soţi zgomo-, toşi care vorbeau tare când veneau de la slujbă, el muncitor pe undeva, pe la căile ferate, şi ea vânzătoare la marele magazin de stat din centrul oraşului, cel care fusese odată al bătrânului Richter. Unii găteau în bucătărie şi Minna regreta acum şi mai amar că nu putuse scoate faianţa de pe pereţi când cedase parterul domnişoarei Weber.

— Ce nevoie au ăştia de baie? îl întreba ea de o sută de ori pe zi pe Egon. Ce-nevoie au de faianţă la bucătărie şi de apă curentă? Toată viaţa lor au făcut baie în.albie şi au gătit poate în şopron şi acum poftim, le trebuie civilizaţie!

Doctorul, care-şi petrecea întreaga zi citind cărţile pe care le mai citise o dată în viaţă, mormăia ceva, aprobator. Desigur, şi el se întreba ce nevoie aveau amărâţii ăştia de o casă ca a lui, aşa, repede, la câţiva ani după război. Ştia şi el că omenirea înaintează încet, cu paşi mici, spre progres, că e de dorit ca într-un viitor îndepărtat „pătura de jos” să se civilizeze, dar aşa, repede şi încă lipsind „pătura de sus” de bucuriile agonisite de ea şi păstrate cu sfinţenie din tată în fiu, nu era de conceput, nu era normal şi nu era elegant.

— Fetele alea care stau în cabinetul tău au bătut azi cuie în pereţi! îl informa Minna. Sau:

Vânzătoarea aia, nevasta muncitorului, şi-a adus

un lighean cu apă caldă în sufragerie, că în baie se scaldă acum inginerul. S-a întors de la câmp ca un porc de murdar şi sigur că aia udă acum parchetul 1

sMLnna era acum mult mai ocupată decât în trecut. Nu faptul că nu mai avea femeie de serviciu îi lua timpul în asemenea măsură, pentru că şi gospodăria lor devenise în acelaşi timp mult mai redusă şi cumpărăturile le facea foarte des doctorul, dar pentru că avea acum o permanentă grijă să ştie ce fac „cei de jos". La fiecare mişcare care se auzea-. la parter, Minna se ivea în capul scării, ascunsă după coloana mare, de stejar lustruit, care încheia parmalâcul, şi se uita la ceea ce se petrece jos. „Trece la bucătărie. A cumpărat morcovi! Spală rufe! A venit în vizită una cu părul cârlionţat şi cu rochie scurtă!" Toate observaţiile erau preţioase pentru ea, toate o interesau, şi dacă doctorul era la piaţă sau în grădină şi nu avea cui să le comunice, le mai repeta de câteva ori pentru ea, încet, cu un aer critic şi ironic.

Doctorul Tauber se ducea des la piaţă, cu o plasă, dimineaţa. Se îmbrăca îngrijit, îşi înnoda bine cravata, îşi încheia haina la doi nasturi oricât ar fi fost de cald, îşi punea pălăria mare de panama care îi stătuse totdeauna bine şi pornea grav, drept, cu paşi siguri şi niţel greoi. Dar era încă frumos, încă falnic, gesturile lui aveau încă uşurinţă şi graţie, mâinile lui cu degete lungi şi curate se mişcau ager şi delicat în coşurile cu ouă, cu zarzavat.

O dată, când alegea nişte pătlăgele, auzi un glas cunoscut în spatele lui:

— Bună ziua, domnule doctor, bună ziua!

Se întoarse cu vioiciune. Era doctorul Ern^t Schuldknecht.

— Ce faci, domnule doctor? Ce faci? Aşa îţi petreci dumneata zilele? Nu-i păcat?

Tauber se încruntă. Doctorul Schuldknecht lucra acum la spital. Se făcu că nu-i înţelege întrebarea.

— Soţia mea e suferindă] Trebuie să-i aduc un mic ajutor.

Schuldknecht însă nu voia să ia în seamă prefăcătoria lui Tauber. El îl trase de braţ pe o bancă din scuarul cât o palmă, vecin ci^ piaţa, şi începu să-l mustre respectuos şi solemn.

— Ai putea să mai lucrezi încă, domnule doctor, ai putea să mai operezi, şi dumneata faci piaţa ca o cumătră.

— Am peste şaizeci şi cinci de ani, protestă Tauber. Nu mai văd bine.

— Cum nu vezi? Te-am urmărit adineauri în piaţă, ai citit de la o distanţă respectabilă preţurile afişate pe tabla aprozarului. Degetele ţi se mişcau agere pe legume, de parcă ar fi fost instrumente, glumi Schuldknecht. Vedeai cea mai mică crăpătură pe o roşie şi o înlăturai. Ochelari la operaţii ai purtat şi înainte, ai purta şi acum. Dar mâinile, mâinile dumitale extraordinare n-au îmbătrânit. Şi nici „mintea.

— Stnt obosit! murmură Tauber.

— Eşti obosit pentru că nu eşti deprins să nu faci nimic. Ia adu-ţi aminte câţi mari chirurgi au mai operat şi după şaptezeci de ani. Te-ar primi cu braţele deschise. Cine nu ştie ce capacitate eşti dumneata? Ai primi şi decoraţii, şi premii, te-ar pofti la Academie. Ţi-ar goli şi casa de chiriaşi, să-ţi trăieşti bătrâneţele în tihnă.

— Am fost proprietar! râse amar Tauber. Nu m-ar ierta.

— Greşeşti! O personalitate ca dumneata nu mai rămâne proprietar, dar are loc în societatea actuală, dacă n-a făcut o politică duşmănoasă, dacă vrea să

pună umărul, dacă vrea să colaboreze 1

Tocmai asta nu voia Tauber. Se uita încăpăţânat la vârfurile lungi ale pantofilor lui.

— Ce, nu se fac lucruri frumoase? Nu se fac lucruri măreţe? În timpul regimului burghez se făcea mai bine? Sau gândeşte-te numai la dumneata: de ce nu te-au ales la Academie burghezii cărora le eşti fidel?

Tauber se ridică încet de pe bancă.

— Ai să fii dumneata, dragă Schuldknecht, spuse el, încet. Eşti mai tânăr şi îi iubeşti! mai strecură el cu un zâmbet perfid.

97

Şi ipleeă. Din ziua aceea începu însă să îmbătrânească vertiginos. II rodeau îndoielile, gândurile. Ştiuse, când refuzase din capul locului să lucreze la spital, că mai poate opera, că mai poate munci. I se păruse însă o dezonoare atât de mare ca el, şef de clinică şi proprietar, să devină an-

7 – Ultima Tauber gajat, un medic între alţii, încât se strecurase: cu mândrie şi se retrăsese demn. Ştiuse şi în ziua în care vorbise eu Schuldknecht că mai poate face treabă, dar tot nu voia să colaboreze cu cei care-i luaseră sanatoriul. Se întreba mereu dacă Schuldknecht nu minţea, nu se înşela, dacă; el, marele doctor Tauber, ar fi putut primi azi decoraţii, premii, ar fi putut fi academician. întrebările astea îl mâncau, îl măcinau. În adevăr, Schuldknecht nu fusese niciodată proprietar, dar nici nu dăduse dovezi că e comunist, şi acum totuşi, pentru că era medic bun şi conştiincios, pentru că lucra bine la spital şi renunţase din primul ceas la cabinetul lui particular ca să aibă destul timp pentru serviciu, era iubit, stimat, decorat chiar.

Doctorul Tauber gemea noaptea prin somn, se

zvârcolea, se scula şi se plimba prin odaie. Minna se plângea că o trezeşte şi că, obosită cum e de atâta menaj, are dreptul şi ea să se odihnească. Oskar, care mai venea câteodată la ei să se plângă şi să ocărască, îi împuia urechile” cu gemetele lui:

— Să vezi ce e în spitale! Mi-a spus un prieten, o murdărie rară. Oamenii de serviciu ş: surorile fac şedinţe şi-i fac pe doctori de două parale. M-am întâlnit cu profesorul Kint, moare de foame, deşi are o catedră. Îi opreşte jumătate de salariu pentru ziare!

Tauber se îndoia, dar nici nu socotea că minte pe deplin.

„Mi-ar da oare un titlu academic? se întreba el. Cine poate şti, cine te poate asigura dinainte? Dacă aş fi sigur! Dacă aş fi sigur că m-ar decora şi m-ar distinge dintre toţi ceilalţi, şi ar urma de aici şi avantaje materiale 1 Dar s-ar putea să lucrez încă zece ani, să-mi pun priceperea, puterea, în slujba ăstora care mi-au luai sanatoriul şi gloria, să lucrez pentru un moft de leafă, şi să mă uit cum se ridică alţii. Sigur că pot lucra încă, sigur că pot salva oameni, dar de ce s-o fac, după ce m-au deposedat? N-am fost niciodată unul între o sută, n-am să fiu nici ari I”

Egon începu să se încovoaie de atita zbucium, spatele lui larg şi drept se cocârjise, mâinile prinseseră să-i tremure. În acfcevăr acum, abia acum, n-ar mai fi fost bun de nimic. îşi dădea seama şi el, şi începu să fumeze mult. înainte fuma o ţigară sau două în biroul lui din sanatoriu sau, mai tirziu, în grădină, pentru că nevasta nu suferea fumul. Acum fuma îinsă zece ţigări pe zi, şi Minna îşi frângea mâinile die desperare. Asemenea cheltuială, asemenea cheltuială, după ce Banca Moser fusese etatizată cu economiile lor cu tot! Nu-i îngăduia nici acum să fumeze în

dormitor sau în hol; îl trimitea să-şi lase duhoarea în salon, pentru că fosta administratoare putea să suporte şi mirosul ăsta, ea caire fusese obişnuită în copilărie cu mirosuri şi mai rele, de grajd şi de cocină.

După-masă, de la patru% doctorul Tauber se aşeza în salon cu tabachera lângă el, cu o carte pe genunchi, şi aştepta cu răbdare întoarcerea Annei. Dacă întirzia, avea o şedinţă sau o treabă suplimentară, doctorul fuma.nervos o ţigară după alta. Gând venea Anna, se însenina. Punea cartea deoparte şi zâinbea cald, visător, privind-o cum se s'chimba, cum îşi punea şorţul şi papucii, cum se ducea şi venea de la bucătărie. O aştepta cu răbdare să spele vasele, şi pe urmă, cuibărit în fotoliul mare al Annei, care acum era numai' al lui, începeau să vorbească încet, agale. Anna cârpea, cosea, dregea, aşezată pe marginea patului.

Dincolo debuşa deschisă se auzeau paşii grei ai Minnei străbătând holul. Numai când o auzeau coborând scara ca să iasă în oraş sau să stropească grădina, doctorul se ridica anevoie, îşi deşira greu trupul înalt şi se aşeza şi el pe pat, cu capul pe genunchii Annei. Ea lăsa lucrul deoparte, îşi scotea ochelarii, şi începea să-i răsfire părul alb, să-i mângâie tâmplele, pomeţii slabi, cu gesturile deprinse de aproape treizeci de ani.

Doctorul povestea şi din când în când mai aprindea o ţigară pe caire o fuma de data asta liniştit, cu plăcere, cu voluptate.

Povestea despre lucruri pe care i le mai spusese poate vreodată în viaţă, despre operaţii grele şi izbutite, despre anii lui de studenţie de lia Viena (din car(s Mitzi, fireşte, era exclusă ca şi cum n-ar fi existat niciodată din respect pentru

SISl^^^SSBI

Anna), despre chipul cum izbutise, până în clipa naţionalizării, tot ce-şi (pusese în cap din adolescenţă şi alte amintiri mult mai vechi, care nu ieşiseră niciodată la iveală încă din străfundurile minţii lui unde erau îngropate de mult, amintiri despre taicâ-său, despre maieă-sa, despre prima lui jucărie, despre un căţel pe care-l avusese la patru ani, poveşti pe care le ştia de la părintele lui, despre bunicul ceasornicar care avusese o casă, moştenită din străbuni, sus, în vârful cetăţii, despre străbunica lui, care credea că vede duhuri rătăcitoare ieşind noaptea pe poarta cimitirului şi trăgând fără zgomot clopotul cel mare al catedralei, despre un bunic al tatălui lui, giuvaergiu şi el, care fusese prădat de hoţi, şi grozava poveste a acelei nopţi de jaf care sărăcise familia, pe care i-o istorisise bunica. „Un Tauber... începeau invariabil aceste poveşti:., un Taubar din familia tatii", sau: „un Gerhardt, din familia Gerhardt din care cobora mama, un om foarte respectabil din breasla fierarilor..." Toţi oamenii aceştia trăiseră aşa cum se cuvenea, trăiseră corect, onorabil, el însuşi trăise onorabil şi făcuse din el însuşi pe marele doctor Tauber.,

Uneori îşi-aduceau aminte, şi atunci povesteau amândoi într-un glas, de cele două călătorii pe care le făcuseră împreună.

— Ţii minte, Anna, cum am cules noi atunci albăstrele?

— Nu, *mein Engel*, erau cicori.

— Erau albăstrele, draga mea, cum ai uitat?

— Erau cicori, domnule doctor, era doar în august şi albăstrelele se trecuseră.

— Ai dreptate, era în august. Tu ai făcut un buchet mare şi l-ai uitat pe urmă lângă izvorul în care ne-am scăldat.. Seara, în tren, îţi părea atât de rău că îl uitaseşi. Şi erai arsă de soare, şi părul ţi-era încă ud.

— Şi tu erai atât de frumos, că toată lumea din tren se uita la tine. Eu eram atât de fericită 1 Ce multă fericire mi-ai dat tu, *mein Engel*! Câte zile de fericire!

Domnişoara Weber nu se gindea niciodată: „Ce puţine zile pline am avut lângă el 1”. Ar fi putut fi mai multe! Recunoştinţa ei nu se împiedica în cântăriri şi măsurători.

Mai vorbeau uneori, acum mai rar, de „nedreptatea” care i se făcuse doctorului, lui Oskair, altor mari proprietari de întreprinderi din oraş, despre lucrurile neînţelese şi radicale care se petreceau în târg şi în lume, dar Tauber trecea repede peste ele, pentru că asta îi amintea convorbirea’ avută eu doctorul Schuldkneeht şi gândul că poate el greşise de la început. El care avusese atâta tact sub toate regimurile! Când îl vedea frământându-se, când pornea să vorbească despre asta sau, tăcând chiar, să se gândiească la asta şi să-i tresară o sprânceană, ca în ceasurile grele, semn pe care Anna îl cunoştea de mult, ea îl potolea cu glas energic şi înăbuşit;

— Lasă, *mein Engel*, nu se ştie dacă te-ar fi cinstit cum meriţi. E mai bine să te odihneşti. Ar fi fost nedirepţi cu dumneata, nu-i vezi cum se poartă în toate? Acum fac o bibliotecă în casa lui Mihăilescu, moşierul. Poftim, îl mută pe Mihăilescu în două odăi lângă biserica lutherană şi fac bibliotecă pentru popor în saloanele lui. Are poporul nevoie de lectură!

Când şe auzeau paşii Minnei ureând scara, Egon se ridica suspinând „9e pe genunchii Annei şi trecea la loc, în fotoliul lui, deşi uşa era închisă şi Minna nu intra niciodată „în salon”.

Apoi, de la opt, Minna începea să-si strige bărbatul.

— Vin, v,în! răspundea el din timp în timp, dar

până la zece nu se urnea din fotoliu. Se uita în tabachera în care pusese de cu ziuă zece ţigări şi stătea până când le isprăvea. Pe măsură ce înainta seara, fuma la răstimpuri din ce în ce mai mari.

— Să mâncăm la zece, ca neoamenii! Cine a mai pomenit să se servească cina la zece? „Numai nebunii ăştia de jos se foiesc ca diavolii până la zece-unsprezece!

Doctorul tăcea şi-şi mânca încet supa de zarzavat, compotul de cireşi cil zahăr puţin. Rair, din ce în ce mai rar, glasul doctorului se ridica tunător, mai puţin clar, mai îngroşat parcă, mai şovăielnic, dair tot clocotind de o furie ameninţătoare:

— Destul, Minna! Destul! Ajunge!

Chiriaşii ascultau atunci cu” plăcere marea linişte care se întindea la etaj. Nici paşii nevestei doctorului nu mai răsunau parcă atât de grei şi importanţi.

Mizerie nu era în casa doctorului Tauber. Pensia, chiriile mici dar multe pe care le primea, banii luaţi pe instrumente şi pe mobila somptuoasă, ca nouă, a biroului şi cabinetului lui medical de acasă, banii pe care îi luase pe o tabacheră grea, de aur, primită odată de la un pacient şi pe care Oskar le-o vânduse pe ascuns, făceau ca în casa Tauber să.fie un trai bun şi îndestulat.

Şi totuşi, doctorul se topea pe picioare. Nu voia să se arate nici unui doctor din oraş, nici chiar celoir care lucraseră sub ordinele lui. îşi pusese singur diagnosticul: era probabil un cancer şi orice tratament era inutil.

Minna se speriase şi se resemnase repede: dacă era în adevăr cancer, putea să mai dureze încă mulţi ani, leacul se poate găsi în vremea asta,”gândea ea înţelepţeşte, doctoirul trebuie bine hrănit, trebuie să

ţină un regim, ea nu ştia care, dar regim era neapărat necesar pentru că aşa face orice om bolnav, şi cine ştie dacă nu tot ea avea să moară înaintea lui, deşi era mai tinără, să moairă de oboseală, şi să-l lase cu cancerul şi cu Annia lui să împărăţească la etajul de sus! Ti vorbea mereu bărbatului despre boala lui, despre prudenţa pe care trebuia s-otaibă, îl sfătui să se culce devreme, să nu mai fumeze, să stea în pat cit mai mult, să-i ceară şi domnişoarei Weber, care avea putere cât un cal, să mai facă piaţa pentru el, că doar mâncase pâinea lui treizeci de ani, ciât îi fusese funcţionară.

Doctorul Tauber însă schimbă puţine obiceiuri din viaţa lui de pensionar. Continuă să se ducă la piaţă, dar numai de două ori pe săptămână, când îşi făcea cumpărăturile mai amplu. În fiecare zi, la patru, se instala în salon, ieşea la zece, dar se întorcea după ce mâncase, spre turbarea Minnei, se cufunda în marele fotoliu şi-şi scotea tabachera în care acum punea cincisprezece ţigări. îi'mai rămăseseră trei-patru, trebuia să le fumeze în tihnă după cină. îşi petrecea viaţa între nevasta lui şi iubita lui, şi ar fi murit de mâhnire numai, dacă o clipă una dintre ele ar fi uitat că e în slujba lui.

Minna nu se culca. Rătăoea prin hol cu boneta de noapte. înfundată până în sprâncene, bodbgănind, strigând din când în. când egal şi morocănos:

— Egon, e unsprezece! Egon, vino la culcare!

Egon insă, după ce povestea puţin, începea să aţipească cu bărbia în piept, cufundat în fotoliu. Din când în când se trezea, privea uimit în jurul lui, zârnbea fericit oând o vedea pe Anna pe aceeaşi margine de pat, cârpind sau tricotând, şi aţipea iar.

Ea nu-i pomenea niciodată despre boala lui. încercase la început să-l ducă cu sila la un medi-c, şi la

refuzul lui încăpăţânat fusese sigură că doctorul nu îşi greşise diagnosticul, aşa cum nu greşise niciodată niciun diagnostic. La ce bun să-l mai ducă şi ea? N-ar fi făcut decât să-i ţină mereu prezentă, vie, ideea bolii lui!

Nici el nu vorbea de suferinţa lui, o urmărea în gând obiectiv, ca şi când ar fi fost vorba de un pacient străin, şi-şi îndrepta, cu toate puterile rămase, toată făptura sufletească spre orele pe care le petrecea eu Anna. De când se scula până la ora patru, când se întorcea ea, nu avea decât un singur gând! să vină! S-o vadă venind! Să închidă uşa salonului şi să rămână împreună, singuiri, cu amintirile lor, cu intimitatea lor. Suporta mult mai bine cicălelile Minnei de când nu mai avea auzul fin de altădată. Nu mai ieşea în oraş şi nu mai avea niciun fel de durere, dar slăbea; devenea pe zi ce trecea mai palid, de o paloare ceroasă, străvezie, şi simţea că-şi pierde forţele.

Anna stătea pe ghimpi toată ziua la şcoală, îşi făcea treaba repede şi conştiincios, critica în gândâul ei tot ce era altfel decât la sanatoriul Taubeir, n-ar fi fost necăjită dacă şcoala ar fi luat într-o zi foc cu toţi elevii în ea (nu avea niciun sentiment de bucurie când vedea copii de ţăran veniţi la oraşe ca ea altădată şi învăţând ce le dorea inima), dar ea însăşi era corectă, exactă, pentru că aşa era deprinsă, pentru că primea o leafă, pentru că nu ştia să facă altfel. Ajungea acasă cu sufletul la gură şi cântărea repede, eu ochi sigur, fizionomia doctorului. Apoi, după ce mânca şi apăla vasele, se aşeza pe marginea patului, în faţa lui, şi încerca să-l înseninеze, să-l amuze, să-l însufleţească.

— Mai râzi, Anna, mai râzi ca altădată! se ruga el, nădăjduind să audă hohotul ei puternic şi sănătos, urmat de mişcarea repede, copilărească, a mâinii ei mari cu care-şi acoperea gura, dar Anna, cu toate că

încerca, nu mai putea râde ca odinioară. Glasul i se făcuse aproape bărbătesc, chipul bărbătesc, călca larg şi puternic cu picioarele ei enorme şi osoase, şi un fel de îngrijorare concentrată îi rămânea pe faţă* chiar când era numai cu el, chiar când era fericită lângă el, chiair când voia să-l înveselească.

Doctorul continua să vină în salon şi după cină. Cu toate că mergea greu, refuza să poarte baston şi se sprijinea uşor, discret, de mobilele printre care trecea. Dar după cină adormea repede în fotoliul lui. Tresărea la chemările Minnei şi adormea iar.

— Domnule doctor, poate ar fi mai bine să te duci! şoptea Anna, ţrecându-i mâna prin păr. Are să se supere şi are să ţipe iar. Uite ce obosit eşti!

Doctorul deschidea marii lui ochi albaştri, o privea cu duioşie, îşi lipea obrazul de mâna ei mare, ciolănoasă, şi aţipea iară. Când îl vedea adormit adânc, de nădejde, Anna deschidea uşor uşa şi şuiera tare:

— Onorată doamnă! Doamnă doctor!

Minna, încruntată, cu boneta până în ochi, venea până în mijlocul holului. Anna îl ridica încetinel pe doctor de subsuori (se făcuse acum atât de uşor!), îl ridica aproape pe sus în braţele ei puternice, îl ducea până în mijlocul holului, unde Minna îl lua şi ea de celălalt braţ, fără să-l susţină prea tare ca să nu se obosească, dar atât cât să fie evident că îl preia în stăpânirea ei, că îşi ia partea ei de bărbat, şi, tăcând amândouă, îl aşezau pe patul conjugal. Apoi Anna ieşea repede din domnitorul în care altfel nu călca niciodată, şi Minna. bodogănind, ocărind, sporovăind, îl dezbrăca si-l culca.

Într-o zi Anna Weber, când se întoarse de la ’scoală, nu-l erăsi pe doctorul Tauber în..salon”. Neliniştită, tulburată, intră în bucătăria în care nu se

întâlnea niciodată cu Minna. conform, nropramului araniat dintru început, şi o găsi pe doamna doctor făcând un ceai.

— A mâncat prea mult, îi e rău! bombăni Minna.

— Ce temperatură are?

— Nu ştiu. nu i-am luat-o.

— Am să i-o iau eu! hotărî brusc Anna. Era prea speriată ca să nu treacă de data asta peste obiceiurile consfinţite.

Când intră în odaie, îşi dădu seama nuimaidecât că se isprăvise. Faţa doctorului era de o paloare păimântie, ochii îi crescuseră uriaş, respiraţia îi era grăbită, gâfâită, sfredelitoare.

— O indigestie! A vărsat! bodogănea Minna privindu-l pe lingă umerii ei. I-am spus să nu mănânce găluşti.

Faţa trasă de un iei de desperare a doctorului se lum,ină puţin când o văzu pe Anna, dair respiraţia îi rămase aceeaşi prin gura întredeschisă şi ochii tot căscaţi.

— Ceai, Minna, ceai! şuieră el cu buze uscate.

Minna trebui să iasă.

— Aşa e bine, Anna, aşa am vrut!

Anna nu înţelese.

— Aşa, să cad la pat numai în ceasul morţii. Altfel n-aş mai fi putut veni în salon, dacă zăceam!...

Şi nu putu vorbi mai departe.

Domnişoara Weber, prinsă de o nevoie grozavă de acţiune, ca şi cum fapta ar mai fi putut aduce ceva, mai putea, schimba ceva, îi făcu una după alta două injecţii de ulei eamforat să-i întărească inima care bătea neregulat şi slab, îi puse sticle cu apă caldă la picioare, străbătu oraşul în fugă, ca un mânz scăpat din grajd, ca să-l aducă pe doctorul Klauss care veni şi plecă dezolat, fără să poată recomanda nimic, şi pe

urmă încremeni pe un scaun, la picioarele patului. Acolo îşi petrecu toată noaptea, privindu-l pe doctor cu desperare, pe când Minna dormea cu un sforăit unic, ca un fâsâit, pe canapeaua de lângă sobă, obosită de spaimele zilei.

El părea câteodată că o vede, că e mulţumit de prezenţa ei, şi alteori că se gândeşte adânc la ceva, aşa cum stătea cuochii în gol, arzători, tulburi şi ficşi. În alte clipe, domnişoara Weber avea impresia că nu mai gândeşte, că nu mai simte nimic, că doarme cu ochii deschişi sau pluteşte undeva, între conştient şi neştiinţă. Numai inima şi plăimânii lui păreau că-şj mai.continuă activitatea, din ce în ce mai greu, cu piedici mai imari.

Dimineaţa, domnişoara Weber-trebui să se ducă la şcoală. Doctorul nu-i era rudă, nu putea cere concediu pentru o boală grea în familie. O trezi pe Minna care făcu ochi mari când îi văzu chipul aplecat peste al ei şi se crispa-apoi toată la amintirea împrejurărilor din ajun, a zilei şi mai grele care o aştepta.

La şcoală, făcând socoteli, împărţind raţiile zilei, comandând provizii noi, Anna Weber avu un singur gând: să-l mai găsească în viaţă. Se ruga lui dumnezeu fierbinte şi încăpăţânat ca în copilărie, şi cântărea, măsura, drămuia.

Când ajunse acasă, Oskar Soimimer, care îi ţinuse companie Minnei, se ridică să plece şi el. Luase un serviciu de paznic de noapte la un atelier imare, trebuia să doarmă puţin, înainte de a se prezenta seara la post.

Respiraţia doctorului» era şi mai rea, faţa lui şi mai spăiimântătoare, islabă cum.era cu ochii holbaţi şi gura mereu uscată şi întredeschisă. După ce Anna însă intrase în odaie, el păruse că o priveşte lung, că

se linişteşte puţin, că se destinde.

Avu chiar un ceas întreg de luciditate.

„Uite-o pe Anna imea – se gândea el – stă şi acum lângă mjne în ultimele ceasuri, mă veghează aşa cum m-a vegheat toată viaţa, face tpt ce trebuie, conştiincios şi exact, a^a cum a făcut totdeauna, nu se dezlipeşte de patul meu, Anna imea harnică, bună, deşteaptă şi frumoasă. Mă înveleşte în privirea ei caldă, mă ţine în gândul ei şi acuim în braţe, mă strânge şi acum la piept, în gândul ei.

Uite-o şi pe Minna, nevastă-mea. A fost toată viaţa o demnă soţie de medic, o adevărată doamnă Tauber, care n-a pătat numele familiei noastre. Nu m-a compromis, nu m-a minţit, a ştiut să arate întregului oraş că suntem ofamilie unită, o familie onorabilă, aşa cum au fost părinţii şi strămoşii”.

Şi cum aimândouă stăteau aplecate asupra lui, una ca să-i umezească cu o linguriţă de ceai buzele uscate şi cealaltă ca să-i şteargă fruntea, ridică spre ele ochii lui mari, încercănaţi, arzători, ochii lui de agonie, şi încercând să zâmbeaşcă şopti încet:

— Vă mulţumesc, dragile mele.

Minna înţelese că le mulţumea pentru osteneala pe care şi-o dădeau acum cu el, şi răspunse politicos, satisfăcut:

— N-ai pentru ce, Egon.

Anna nu-i mulţumi, pentru că pricepuse la ce se gândea doctorul şi mai crezu că citise în privirea lui şi o sarcină grea pe care i-o dădea acuim, dar pe care trebuie s-o primească, pentru că venea de ’la el: aceea de a avea grijă de nevasta lui care rămânea văduvă.

Apoi Egon Tauber intră în aceeaşi stare de inconştienţă. Peste noapte, când Minna dormea pe canapea, Anna îi văzu degetele lungi, curate, tremurătoare, mototolindu-şi cămaşa pe piept, pătura

pe coapse, încercând parcă să smulgă de pe trupul lui'chinuit veşmintele, şi-şi dădu seama că ultima clipă se apropia. Văzuse de atâtea ori gestul ăsta.

O trezi încet pe Minna şi aprinse o luminare. Minna se sperie, începu să strige, şi la strigătele ei veniră şi vecinii de jos, care cu ce putuse îmbrăca în grabă.

Stăteau toţi adunaţi în jurul patului lui Tauber, privindu-l cu ochi trişti şi încă împăienjeniţi de somn. Funcţionara de la telefoane îşi trecu braţul în jurul mijlocului doamnei doctor ca s-o poată susţine în clipa cea mai grea, vânzătoarea de la magazinul de stat avea mereu grijă de mucul luminării, bărbatului ei aştepta, la picioarele patului, să i se ceară un serviciu mai însemnat, ca singurul bărbat ce se afla între atâtea femei, şi eleva se lipise de sora ei, funcţionara, privind speriată ¡şi curioasă cum moare un om, cu ochii plini de lacrimi pe care şi le ştergea repede, ca să vadă mai bine.

Numai domnişoara Weber stătu mai departe, încremenită, ţeapănă, mare, şi din ochii ei întunecaţi izvora parcă un râu nemăsurat de dragoste.

şi durere care inunda odaia, scălda în apele lui trupul slab şi vlăguit de horcăieli.

Când în fereastră se iviră zorile, doctorul Tăuber îşi „dădu sufletul.

Chiriaşul plecă repede după o femeie care să-l spele, după formalităţi, ¿Pupă Oskair pe care trebuia să-l anunţe, vecinele o culcară pe Miâina şi o acoperiri cu un pled. Funcţionara rămase lângă ea ca*să-i frece fruntea cu colonie şi fetiţa se duse să se culce.

Anna Weber ieşi ţeapănă din odaie, intră în salon şi încuie uşa. Stătu dreaptă în mijlocul camerei o jumătate de ceas, poate mai mult, gemând cu dinţii încleştaţi, scrâşnind şi şoptind cu sufletul la gură:

„*Mein Engel*! *Mein Engel*!” Apoi se trânti pe pat cu faţa în jos, cu degetele încleştate în aşternut, şi zăcu aşa încă un ceas, scormonind cearşaful cu unghiile ca doctorul în ultimele lui cjipe.

La şase şi jumătate se ridică, se spălă, se pieptănă şi plecă la şcoală cu paşi mari, grei, cu ochii tulburi, cu chipul împietrit. Nu vedea unde calcă şi nu vedea lumea din calea ei.

La trei şi jumătate, când ieşi din serviciu, nu se îndreptă spre casă ca de obicei, ci spre marginea oraşului, unde se afla o seră. Avea aceiaşi ochi tulburi, acelaşi chip împietrit. Cumpără acolo cei mai frumoşi trandafiri pe care-i găsi, un mănunchi uriaş de trandafiri, şi porni cu paşi mari spre casă. În hol, unde doctorul era aşezat frumos într-un sicriu cu dantele, între luminări groase, se adunaseră cunoştinţe, foşti pacienţi, foşti funcţionari ai sanatoriului. Lumea venea şi pleca după ce privea curios la doctor, după ce punea o floare la picioarele lui Tauber, după ce strângea mina văduvei îmbrăcate în negru, crispată şi solemnă. Annf se apropie şi ea, scoase trandafirii din hârtie cu o mişcare bruscă şi-i aşeză încet, cu grijă, aşa cum i-ar fi pus o compresă, pe piept, pe locul unde bătuse inima lui scumpă. Apoi intră în bucătărie.

Minna o privi aspru şi nu făcu nicio mişcare. Când se ivi o clipă în care unii vizitatori plecaseră şi alţii nu intraseră încă, văduva apucă cu brutalitate trandafirii, îi azvârli într-un colţ al odăii, pe jos, şi scutură haina răposatului cu mâna ei scurtă, pe locul:pe care stătuseră florile.

Anna ieşi din bucătărie şi se opri iar lângă sicriu. Era frumos, era frumos doctorul, aşa cum fusese în tinereţe, cu toţi muşchii întinşi pe chipul lui slab, cu pleoapele lăsate ca atunci când se culca pe genunchii ei, cu crisparea ultimelor zile pierită, ştearsă ca prin

minune, cu un imic zâmbet de fericire pe gura lui bine desenată. După ce îl contemplă lung, flămând, Anna văzu că trandafirii ei dispăruseră.

Minna stătea ca o santinelă de cealaltă parte a sicriului. Când veniră alte cunoştinţe, şi Minna, cu glas plâns le povestea în domnitor cât de frumos şi cald îi mulţumise bărbatul ei pentru că îl îngrijise cu dragoste, cât de amabil fusese el până în ultim,a clipă, Anna profită că n-o privea nimeni, culese iar florile de pe jos şi le aşeză la locul lor, pe inima doctorului.

În cele ¡trei zile, cit timp trupul doctorului Tauber stătu solemn, între făclii şi plante, în mijlocul holului casei lui, trandafirii fură aruncaţi de văduvă de nenumărate ori sub masă, sub un fotoliu, într-un colţ, şi ridicaţi de iubită, care îi pun,ea la loc cu încăpăţânare, murmurând neauzit: „*Mein Engel*, *mein Engel*, sunt ai tăi!”

În ziua înimorrnântării, Anna veni într-un suflet de la şcoală cu un ceas mai devreme. înainte de a ajunge la poartă se întâlni cu prietena ei, doamna Weissmuller. Domnişoara Weber îi prinse braţul cu degete de fier, ca într-o cange, şi-i spuse repede, şuierat:

— Să nu imă laşi singură! Să stai lângă mine!

8 ’

115

Alaiul se întocmi solemn. În urma dricului mergea soţia în voaluri lungi până la pământ (nu fusese nevoie să se ia un cupeu, pentru că până la aleea care suia la cimitir pieptiş, şi pe care nu putea urca o trăsură, erau câţiva paşi, chiar sicriul trebuia dus pe umeri de la poalele acestei alei), susţinută de un braţ de doctorul Klauss şi de celălalt de Oskar Sommer. În urma lor veneau rudele mai îndepărtate ale familiei Tauber şi Sommer, după ei prietenii care

fuseseră în vizită cu familia, apoi foştii angajaţi ai lui Tauber, foştii pacienţi, cunoştinţe şi necunoscuţi cărora le plăcea întotdeauna să vadă cum avea să se desfăşoare o înmonmântare. Curiozitatear oraşului era aţâţată şi de felul cum avea să se comporte domnişoara Weber, în ce rând al convoiului avea să stea, dacă avea să plângă vizibil sau să se ţină bine, cum avea să se comporte văduva faţă de ea. Unii dintre ei, care aveau acurp o figură abătută şi gravă, îşi întrebaseră nevestele râzând, înainte de a-şi pune hainele negre: „Ce zici? Pe *ea o* condolăm sau nu?”

Dar dotnnişoara Weber stătuse aproape la coada convoiului, purta obişnuitul ei pardesiu verde, nu plângea, nu vorbea, numai mâna ei ca o gheară încleşta din ce în ce mai strâns braţul doamnei Weissmüller.

Doctorul Klauss ţinu un discurs scurt şi plin de respect, în care vorbi despre meritele de om de ştiinţă şi de organizator ale doctorului Tauber, iar profesorul Kühle, pe care doctorul îl salyase de la-moarte când venise la el în al doisprezecelea ceas, vorbi emoţionat despre „salvatorul de vieţi, Egon Tauber”. Văduva suspina tare şi cunoştinţele dădeau aprobator din cap.

’Când sicriul fu închis, domnişoara Weber făcu doi paşi către groapă, târând-o după ea pe doamna Weissmüller ca pe un săculeţ atârnat pe braţul ei puternic, mai; privi o dată spre chipul lui şi porni, tot cu doamna Weissmüller agăţată de ea, pe o alee îndepărtată, mărginaşă.

Apoi, după ce cimitirul se linişti, când toată lumea părăsi aleile acum cuprinse de răcoarea serii, ea se mai întoarse o dată la imormântul proaspăt, se aşează pe o lespede alăturată fără niciun fel de grijă eă se murdăreşte pe haine, îşi puse capul pe braţele încrucişate pe genunchi şi plânse puternic, cu hohote

tari, scuturată toată de sughiţuri, plânse până se înnoptă, toată durerea pe care o ascunsese atât de bine zile întregi.

Apoi îşi trecu braţul pe după umerii doamnei Weissimuller care. tremura de frig-şi de spaimă, o strânse lângă ea ca s-o încălzească şi porni spre oraş.-

După câteva zile-de la îranorimântarea bărbatului ei, Minna Tauber simţi că parcă i se ia o greutate de pe inimă. Menajul ei devenise mult mai uşor, nu-i.mai cerea nimeni nimic, nu mai trebuia să respecte şi să cinstească pe nimeni mai mult decât pe ea însăşi, nu mai pândea neliniştită la uşa salonului şi n-o mai rodea amărăciunea că Egon se simte bine în odaia cealaltă, se simte mai bine decât lângă ea, mai bine decât se poate simţi ea. În definitiv, doctorul, în ultimii ani, nu mai avea efectiv niciun fel de influenţă, nu putuse înlătura din viaţa Minnei supărările, nu putuse opri instalarea de chiriaşi în casa lor, nici aduce venituri mari jn gospodărie, nici face cumpărături mai ieftine decât ceilalţi gospodari. Dacă era o cinste în faţa lumii să fii doamna doctor Tauber, ea rămânea cu cinstea asta şi eu o. pensie, pe când altă persoană, care profitase poate de un anumit respect pentru că avea unele legături cu el, rămânea acum anonimă, domnişoara

X. fată bătrână, silită să muncească şi la bătrâl neţe, biată funcţionară fără familie, fără nume, fără nimic.

începu să mănânce bine, cu spor, ca să se despăgubească de mesele neregulate şi pe apucate din ultimele zile, să bea vinuri tonice ca să-i crească pofta de mincare, să doarmă ceva mai târziu dimineaţa şi, fireşte, să se culce mai devreme seara, pentru că nu avea pe cine aştepta.

Numai noaptea îi era cam uirât, nedeprinsă să se

culce singură, şi lăsa deschisă uşa spre hol, să audă zgomotul casei. Dar nici cu uşa deschisă somnul nu-i pria, pentru că se temea' să nu vină careva s-o fure, acum, când bărbatul nu imai era.

Cu domnişoara Weber se purta ca şi cu o necunoscută, răspundea înţepat şi mândru la salutul ei, avea grijă să n-o întâlnească în bucătărie şi o dată, când găsise pe masă nişte coji de ouă uitate acolo de Anna care fusese chemată pe neaşteptate la şcoală, îi lăsase pe bufet un bilet scurt şi poruncitor:

„Domnişoară Anna Weber, te rog să nu mai laşi bucătăria, murdară, dacă vrei să nu iau măsuri severe. Hermina Dr. Tauber." Anna nu răspunse nimic, nici în scris, nici verbal, şi-şi văzu de treaba ei. Acum, când nu mai avea pe cine iubi, toată puterea făpturii ei încă robuste, în ciuda semnelor de bătrâneţe pe care le purta pe chip şi pe trup, se aduna într-un dispreţ feroce faţă de toţi şi toate. Nimic nu era ca la Sanatoriul Tauber, nimeni nu semăna cu el. Făcea de dimineaţa până seara, cu nesaţ, comparaţia asta şi toate ieşeau în favoarea nemaipomenitului răposat 1

„Ăştia sunt profesori? se gândea ea. Să fi fost profesor aici doctorul Tauber, ar fi îngheţat copiii de frică, ar fi fost în clase! o linişte de cimitir, nu i-ar mai fi ars nimănui să zâmbească. Asta e ordine? Dacă ar fi el director, tot corpul profesoral şi administrativ s-ar fi temut să mai aibă idei ca acum, la şedinţe. Ar fi tăcut imâlc şi l-ar fi lăsat să gândească el, să hotărască el. Ce risipă! Ce risipă! Să le dea copiilor carne atât de des, când se ştie că copilul are nevoie de zarzavaturi ca să crească. Pionierii fac şedinţe, au iniţiative şi U.T.M.¯ul se plânge corpului profesoral când e nemulţumit! Asta e anarhie, asta e nebunie! Ştiu tinerii ce le trebuie, ce e bine şi drept, sau ştiu oamenii bătrâni şi cuvântul lor e sfânt şidefinitiv?"

Aşa gândea, cu amărăciune, domnişoara Weber şi muncind cu dinţii strânşi, aşa cum cerea regulamentul, nu era în stare să simtă nicio fărâmă de afecţiune pentru niciun om din instituţie, pentru niciunul dintre copiii aceia, băieţi sau fete, cu obrajii rumeni, cu ochii strălucitori, cu gânduri şi sentimente bogate.

O dată îi ceruseră şi ei un articol la gazeta de perete, un articol despre' disciplină, găsindu-se că tema era cea mai apropiată de ea. Domnişoara W.eber scrise un fel de Table ale Legii atât de cumplite şi de amare, încât responsabilul gazetei, un oim tânăr, profesor de romînă, veşnic cu un zimbet şi un vers pe buze, ca să nu i-l refuze, lucră o zi întreagă să-l îndulcească şi,i-l arătă apoi,, cerându-i totuşi îngăduinţa să lase semnătura ei. Domnişoara Weber îl citi, zâmbi ironic, ridică din umeri şi-l semnă.'Era inutil să vrei să-i înveţi ceva, nu se prindea nimic de ei şi era mai bine aşa. De ce să se trudească ea să-i aducă pe calea cea bună pe cei care luaseră Sanatoriul Tauber şi făceau numai prostii? Nici „el" nu voise să colaboreze, n-avea să colaboreze nici ea: Treaba pentru care primea un salariu da, asta trebuia s-o facă biryî, şi nimic în plus.

Pe doamna Weissimiiller o tcoli o bucată de vreme, de ruşine că se dezvăluise aşa în faţa ei, în ziua înimonmântării. Pe doamna |Oauss o vedea rar, pentru că şi aceea luase o slujbă. Alte prietene nu mai avea. Venea acasă de la şcoală fără grabă, îşi gătea, mânca, făcea curat în urma ei ca un automat şi pe urmă intra în „salon". Cârpea, citea pe marginea patului şi -ridica des ochii la fotoliul gol din faţa ei. Atunci stătea câteva minute cu acul în aer, încercând să şi-l închipuie acolo şi să înţeleagă cum fusese cu putinţă atâta fericire. '

Minna însărcu toată tihna ei nouă, cu toată impresia pe care ojjvusese la început că e liberă şi fericită, începuse să se simtă apăsată de singurătate. O viaţă întreagă cicălise şi bodogănise pe cineva, acum nu mai avea pe cine. Avusese pe cine aştepta şi acum, neimaiaşteptând, îşi pierduse parcă rostul. încercase să facă câteva mizerji chiriaşilor de la parter, dair funcţionara de la telefoane, care în ziua morţii doctorului o ţinuse atât de afectuos de talie, ridică din umeri şi nici nu stătu de vorbă; sora ei; eleva, pufni în râs ca de un lucru foarte comic, ca şi cum doamna, doctor ar fi fost o persoană ridicolă. Şi vânzătoarea îi spuse un cuvânt crud, îi spuse „babă ţâcniţă”! când Minna voi să-i interzică să mai primească musafiri după nouă seara, ca să nu intre în casă hoţi. Cine ştie ce i-ar mai fi spus încă, dacă bărbatul ei n-ar fi tras-o de braţ în casă, spunând: „Dacă vezi că e ţicnită, ce te măi întinzi la vorbă?” Oameni fără educaţie, de familie.proastă! Minna se temu să mai rişte alte observaţii, şi interdicţii.

O dată, într-o zi de toamnă, când se duse să-şi ridice pensia, Minna întârzie de vorbă cu doctorul Klauss, pe car^ îl întâlni în piaţă. Fără să ia aminte că se înnorase, că ea nu-şi luase umbrela, stătu ţintuită locului, ca să-l audă spunându-i că avusese ca bărbat un oim excepţional, şi ca să-i spună şi ea lui că fusese cea mai răsfăţată femeie din lume, că doctorul-o apărase de toate loviturile vieţii, că o adora şi o respecta infinit.

Inţierbântată de conversaţia asta, Minna porni repede către casă, când începură să cadă primele, picături de ploaie. Se grăbea pe picioarele ei scurte, grase şi strâmbate de gută, asuda, gâfâia,- dar ploaia se prefăcuse în puhoi, o udă până la piele. Când ajunse în sfârşit acasă, apa îi mustea din pantofi, îi

curgea şiroaie de pe marginile pălăriei mici, i se scurgea din haine pe parchet. Până şi cămaşa îi era udă leoarcă. Minna se duse repede în baie, ca să-nu murdărească odaia, se dezbrăcă acolo, stătu goală ca să-şi scurgă hainele, şi când se întoarse în dormitor, nici capotul de flanelă, nici pătura, nici papucii groşi de pâslă ai lui Egon n-o mai încălziră. Se băgă în pat dârdâind şi nu putu adorimi multă vreme de frig. Aspirinele nu-i ajutară la nimic. Toată noaptea aceea tremură şi visă întrerupt şi tulbure că înoată într-o apă mare, urâtă, şi că Egon nu izbuteşte s-o tragă la mal. „Nu de picioare! Nu de picioare. Mă dor!” striga ea, şi el îi răspundea îâzând batjocoritor: „Dacă te-ai îngrăşat aşa!”

A doua zi rămase mai tot timpul în pat, se târî greu la bucătărie să-şi gătească ceva şi îşi dădu seama că are temperatură. Ar fi vrut să trimită pe cineva după Oskar, dar nu voia să ceară ajutorul chiriaşilor de jos, cu care se socotea supărată, nici al domnişoarei Weber, căreia nu-i adresase niciun cuvânt de la moartea doctorului.

Noaptea, Anna Weber auzi un geamăt scurt, des, regulat, pornind din odaia cu uşile deschise a doamnei doctor Tauber. Se ridică în aşternut şi-şi aţinti urechea: da, geamătul se auzea întrerupt din când în când de vaiete mai prelungi..îşi puse repede halatul, papucii, traversă holul şi se opri în uşa Minnei. Aici se auzea limpede că bătrâiia bolborosea ceva între gemete, spunea parcă: „Ceaşca asta s-a spart. Ceaşca asta s-a spart şi muşcă cu cioburile!”

Anna intră repede în odaie, aprinse lampa de la căpătâi, privi faţa încinsă, cu ochi arzători şi năuci a Minnei, îşi lipi palma de fruntea ei îngustă, netedă, arzătoare şi porni la treabă. Îi puse termometrul, îi dădu o aspirină, îi puse pahare, îi făcu o frecţie.

Văzuse în odaia de baie, în ajun, hainele ei ude, întinse la uscat şi pricepu numaideeât ca Minna e răcită.

Temperatura bolnavei scăzu puţin, o sudoare binefăcătoare o scăldă-, delirul pieri, şi Minna spuse cu buzele strânse, ca ofensată că trebuie să-i fie datoare cu ceva:

— Mulţumesc, domnişoară Weber! Apoi sc întoarse pe partea cealaltă.

Peste zi, când era la şcoală, domnişoara Weber avu grijă să-i trimită vorbă, printr-un băieţel care pleca acasă, domnului Oskar Sommer că doamna doctor era bolnavă.

Oskar se duse în grabă la ea, îl aduse şi pe doctorul Klauss şi află că Minna avea o pneumonie. Când Anna se întoarse acasă, Oskar o pofti ceremonios în odaia bolnavei, o puse la curent cu starea ei, şi-i spuse că deşi ar fi vrut din toată inima să rămână lângă sora lui, aşa cum cere şi datoria de familie, îi era peste putinţă, de vreme ce avea o slujbă de noapte şi ziua se prăbuşea de somn. La vârsta lui, un om care muncise toată viaţa, ce vrei? îşi puse însă mare nădejde în domnişoara Weber care locuia la acelaşi etaj, avusese meseria asta şi fusese atâţia ani subalterna doctorului Tauber, venerabilul soţ al doamnei Minna Tauber.

În vremea asta Minna se uita în tavan cu ochii ei decoloraţi, ca şi cum n-ar fi auzit, n-ar fi priceput despre ce e vorba. Nu voia să fie datoare mai târziu pentru serviciile pe care Oskar i le cerea acum fostei administratoare. Ea nu participa cu nijnic.

Anna dădu din cap, murmură ceva din care se înţelese vag: „E o chestiune ’de omenie... e „normal...”, apoi se instală la eăpătâiul bolnavei, cu o legătură de ciorapi de cârpit.

Către seară, febra Minnei crescu iar. Cu toate ’medicamentele şi penicilina prescrisă de Klauss şi făcută de Anna Weber din şase în şa:se ore, ea intră iar în delir. Anna Weber văzu ’că n-are să se poată depărta toată noaptea de patul ei. Cruntă, cu mişcări repezi, îşi aduse aşternutul din odaia ei şi-l întinse pe canapeaua pe oare dormise Minna în nopţile în care agoniza doctorul.

Patru zile, în care îşi luă concediu fără leafă, şi patru nopţi nu se clinti Anna de la eăpătâiul Minnei. Îi schimba cămăşile ude de năduşeală, îi făcea frecţii-pe tot trupul, cu dinţii strjnşi de dezgust şi furie. Toată carnea asta albă şi roz, încă netedă şi pufoasă, dormise ani de zile lângă domnul doctor, toată carnea asta fragedă, de purcel de lapte, se lipise de trupul lui maie, musculos, curat. Anna se trudea în mintea ei să spele imaginea doctorului de slănina asta trandafirie care îi murdărea amintirea şi punea cu grijă prişntte pe spatele rotund, pe pieptul prea plin, freca picioarele groase, şi rotunde, se trudea să facă să treacă acul siringii dincolo de pătura grasă, de grăsimea care învelea coapsa.

În ultima zi de febră a Minnei se întâmplă ceya care răsturnă ordinea lucrurilor stabilite după moartea doctorului Tauber.

Cei de la oficiul de închiriere vizitară îndelung parterul, stătură de vorbă cu chiriaşii şi urcară apoi la etaj cu o propunere: toti cei de la parter să se mute, în alte locuinţe, din altă parte a oraşului; afară de inginerul agronom căruia Anna Weber să-i lase odaia ei. Cele două doamne bătrâne puteau foarte bine să stea într-o singură încăpere, mare cât un hangar, cum de fapt şi stăteau de atâtea zile. Jos, la parter, se muta o familie întreagă,

Anna Weber rămase încremenită. Protestă

énergie, dar fără rezultat. Odaia era mare. Funcţionarul vedea că doamnele trăiesc acum într-o desăvârşită intimitate, dar la nevoie camera putea fi despărţită în două printr-un mijloc oarecare. Anna se rugă şi obţinu ca măcar să se aştepte vindecarea doamnei doctor, ca să ştie şi ea ce i se cere.

Peste trei zile, funcţionarul se întoarse. În vremea asta chiriaşii de jos, afară de inginer, se mutaseră, şi Minna îşi recăpătase cu desăvârşire luciditatea. încă şubredă, mult mai laşă decât Anna, nedepransă să-şi apere singură interesele, furioasă că Anna nu se învrednicise să descurce singură tot, frământată şi de gândul ascuns că era poate şubrezită pentru tot restul vieţii ei, că Anna Weber avea -â-o îngrijească mai departe, vrând-nevrând, dacă rămâneau în aceeaşi încăpere, că n-avea să-i mai fie frică noaptea în tovărăşia ei, Minna opuse foarte puţină rezistenţă şi după câteva refuzuri ofensate, acceptă, cu o mutră de dezgust şi resemnare demnă.

Anna Weber trebui să-şi mute patul, dulapul, biroul în odaia din care Minna doctor Tauber îşi scoase bombănind canapeaua, ou mâinile Annei, bineînţeles, pentru că ea stătea în pat, convalescentă şi înţepată. Îi mai porunci domnişoarei Weber să facă din marile ei dulapuri un fel de zid despărţitor între ele, şi pentru că zidul nu ¡ajungea destul de aproape de uşă, domnişoara Weber, cu un fel de furie hotărâtă, îl prelungi şi cu dulapul ei.

Dar în curând, Minna îşi dădea seama că e sănătoasă de tot, că prinde puteri, că şi-a revenit. începu să regrete că se lăsase convinsă, că-şi împărţise odaia eu Anna. Nu mai avea nevoie de ea! Numai noaptea, când se trezea de frica hoţilor şi când ciulea urechea şi auzea respiraţia tare, egală, aproape bărbătească a Annei, se bucura că o aude acolo. Dacă

ar fi îndrăznit să vină inginerul ăsta care dormea în sa-Ion s-o jefuiască sau zugravii care curăţau apartamentul de jos şi sigur că ziua ochiseră casa, domnişoara Weber, voinică cum era, i-ar fi luat de beregată.

Alteori se întreba dacă nu chiar Anna asta, care îl dusese de nas o viaţă întreagă pe bărbatul ei, n-avea *s#*-\ dea cea mai cruntă lovitură în lipsa ei, când se ducea la pefisie sau la piaţă. Când era singură, Minna încuia uşa de două ori, se aşefca pe pat cu cutia de bijuterii în poală şi începea să le înşire pe o-pernă, ca să le mai numere o dată şi să se bucure de ele. Şi le găsea la locul lor! Se mira totdeauna cu acelaşi zâmbet ironic, neîncrezător, ca faţă de altcineva a cărui încredere în domnişoara Weber trebuia s-o slăbească, şi înăuntrul ei se liniştea adânc. Erau acolo şi lanţul gros de aur pe care i-i dăruise tatăl ei când împlinise optsprezece ani, şi perlele primite de la Egon la cinci ani după căsătoriie, pe care le purtase des, şi crucea de briliante dată de el la aniversarea *a* douăzeci şi-cinci de ani, pe care n-o pusese niciodată de frică să nu piardă vreo piatră, şi inelul cu smarald mare, dat tot de Egon la aniversarea a treizeci de ani, pe care îl pusese numai în ziua aceea, şi cerceii de safir care alcătuiau o garnitură întreagă cu pandantivul şi inelul, şi broşele mici, de opal, de peruzele, de ametist, de perle şi coraliu, pe care le purtase des, şi ceasul înconjurat de briliante, neîntors niciodată, pus bine, ca să nu se strice, rezervă pentru la bătrâneţe. Minna se bucura că nu vânduse; niciodată nicio bijuterie. Trimitea câteodată la târgul de vechituri câte o haină veche scoasă din cufărul din pod, felicitându-se că avusese prudenţa să le adune acolo din primul an al căsniciei, şi spunându-i femeii care se însărcina cu vânzarea:

— E ultimul lucru pe care îl mai am. Nu mai am nimic de valoare. Domnul doctor cheltuia prea mult cu sanatoriul lui, cu instrumentele, cu medicamentele, cu hrana bolnavilor, cu salariile angajaţilor. N-a avut grijă să agonisim ceva.

Aşa era bine, aşa era prudent, femeia avea să povestească în târg că doamna doctor e săracă şi cei ce ar fi avut poftă să vină s-o fure s-ar fi lăsat păgubaşi.

Când femeia se întorcea cu bani puţini, Minna o privea cu neîncredere şi se înfuria.

— Ziceau că-s demodate, cucoană. Că ce mai pot face din ele, când sunt tăiaite ca acum cincizeci de ani?

— Da’ ce, lor le trebuie moderne? Omul săfac poartă orice. Să poftească la magazinul de stat, să-şi cumpere moderne, dacă au înnebunit de tot! Nu mai există modestie, nu mai ştie nimeni să-şi vadă lungul nasului, în lumea de azi. Domnul doctor s-ar supăra pe dumneata, dacă ar vedea ce bani puţini îmi aduci.

Şi femeia se prăpădea de frica supărării domnului doctor!

129

La parter se mută o familie întreagă, cum spuseseră cei de la oficiul de închiriere: doi soţi medici cu copilul lor şi o fetişcană de. la ţară care îngrijea de copil şi de gospodărie. Minna se uită pe fereastră să le vadă mobila şi rămase destul de dezgustată: lucruri noi, cumpărate de aici, din oraş sau din altul, nimic prea elegant, nimic foarte solid. Mobilele astea, în douăzeci de ani, aveau să se strice, să-şi piardă lustrul. Copilul, un băieţel de vreo patru ani, îmbrăcat ca un ursuleţ, fu adus în” braţe şi când trecu pe sub o ramură plină de zăpadă – de două zile ningea – îşi trase mânuţele şi se agăţă râzând de ea.

Avea să meargă greu, foarte greu, dacă oamenii ăştia aveau de gând să-şi lase copilul şi la vară să se agaţe de ramuri, să strice florile şi să mănânce fructele ei, din grădina ei 1 în orice caz, ea n-avea de gând să se mai sperie, ca data trecută de ceilalţi chiriaşi, şi avea să se poarte cu ei foarte sever. Doctorul cel nou, chiriaşul, un bărbat slab, iuzfe,- tânar, ridică ochii spre fereastră, o zări şi o salută amabil. Minna răspunse scurt, grav şi se retrase de la fereastră. Când veni primăvara, Minna se învioră de tot: Mânca iar bine, se ocupa de grădină, înfofolită în zeci de şaluri şi o dată Anna o auzi cântând ou glasul ei adânc, puternic, încă tânăr, cu acel glas pe care ea nu-l cunoştea, dar care i. se povestise că e minunat. Anna recunoscu în sinea ei că e frumos, dar fu răscolită de revoltă la gândul

9 – Ultima Tauber că femeia asta, care avusese fericirea să fie nevasta „lui", mai putea cânta ctnd el era în mormânt. An na se ducea la cimitir vinerea, ca să nu se întâlnească cu Minna care se ducea sâmbăta. Dar cum trecând pe acolo, întâmplător, în două duminici, nu mai văzu pe mormânt florile puse de ea, pricepu cine le ridică şi-şi schimbă ziua. Se ducea acum duminica. Trăgea uşor florile văduvei spre capătul mormântului, pe picioarele răposatului după socotelile ei, şi le punea pe cele aduse de ea în dreptul inimii.-

încet, pe nesimţite, din surplusul de viaţă pe care îl simţea gâlgâind în ea, Minna începu iar să bodogănească. O bodogănea acum pe domnişoara Weber. Cicăleala ei se ridica monotonă, stăruitoare şi impersonală din dosul paravanului de dulapuri:

— Cine a mai, pomenit să lase cineva robinetul picurând? Ce idee! Un robinet se strânge o dată, de două, de trei ori, pâină când nu se mai prelinge nicio

picătură. Apa costă! Fiecare picătură de apă costă bani!

Domnişoara Weber se făcea că n-aude.

— Eu am fost bolnavă. Cine deschide fereastra la bucătărie, când găteşte, trebuie să aibă grijă s-o închidă după ce s-a aerisit. De ce să laşi ferestrele deschise? Ca să răcească cine vine încălzit sau să le spargă vântul? De ce să laşi ferestrele deschise? Cine deschide o fereastră poate, ou aceeaşi mână, s-o închidă!

O dată, după multe zile, Anna nu se mai putu stăpâni şi izbucni cu glasul ei violent, bărbătesc, de dincolo de paravan.

— Isprăveşte, onorată „doamnă! Gata, doamnă doctor!

Minna1 încremeni, străbătută de un fior adânc de plăcere. În ea se făcu o mare linişte, ar fi cântat de bucurie, dacă n-ar fi ştiut că e auzită. Două zile tăcu ca un pui, mult mai blândă şi mai amabilă, când se încurca, anume, în drumul domnişoarei Weber.

A»pOi începu s-o bodogăne iar, până la o nouă izbucnire..

îşi recăpătase, în adevăr, tot echilibrul de altădată.

Avea şi o mare preocupare. Aflase că pe doctorul de la parter îl cheamă Drucker, Kurt Drucker, şi-l căutase în grabă pe Oskar să facă amândoi cercetări. Cine era acest Drucker? Pe el nu-l izbea numele acesta? Pe Oskar îl izbi, bineînţeles; prea suferise mult de nervi, din pricina unui păcătos de Drucker, cândva.

Şi află că şeful de gară, cel care îi dăduse o slujbă văduvei lui Drucker odinioară şi îi băgase fiul la liceu, nu fusese adversarul iui politic, aşa cum crezuse el, oi un adversar mult mai rău, un comunist care intrase în acel partid oficial în serviciu comandat. Nu

trăise de loc cu văduva Drucker oi o ajutase ca pe nevasta unui tovarăş şi făcuse să ajungă la ea şi banii daţi de Ajutorul Roşu.

În asemenea lume trăise bietul Oskar, ca şi bietul doctor Tauber şi habar n-avuseseră. Şeful ăsta făcuse servicii serioase partidului lui cit fusese la C.F.R.! Ce dracu făcea poliţia noastră? se întreba dezolat Oskar.

Băiatul lui Drucker urinase, în adevăr, medicina după 23 August, se însurase cu o fată de profesor, nici mai mult nici mai puţin, doctoriţă şi ea, era unul şi acelaşi cu doctorul cel slab, cu mişcăm iuţi, care locuia la parterul vilei Tauber şi era acum medic ia spitalul înfiinţat în fostul Sanatoriu Tauber.

Intâi Minna fu cutremurată de un fior de teamă, când află grozavul adevăr, apoi, văzân'd viaţa paşnică a familiei de la parter, se linişti, plină de dezgust pentru o asemenea vecinătate.

O dată, când săpa în grădină gâfâind, tânărul Drucker care venea de la spital se opri lângă ea, îi luă hârleţul din mână şi săpă în locul ei. Altă dată doctoriţa, soţia lui Drucker, o întâlni în piaţă ducând o plasă grea şi i-o luă din mână, ca să i-o aducă acasă. Minna mulţumi cu un zâmbet stăpânit şi se feri din calea lor. Pesemne că nu ştiau că e sora fostului fabricant Oşkar Sommer, care pricinuise moartea muncitorului Drucker! Dacă aveau să afle într-o zi (Qskar nu mai călca la sora lui de frică să nu-i întâlnească), aveau să se răzbune şi pentru trecut, şi „pentru amabilitatea lor de acum, avută desigur numai pentru soţia celebrului doctor Tauber.

Mirarea ei fu nemărginită în ziua în care îşi dădu seama că doctorul Drucker ştia că ea e născută Sommer.

Se afla în grădină, unde culegea primele căpşuni, cu mişcări furişate, lăsată pe vine, gemând, privind

mereu spre casă, cu teama ca bă-BHBBSi^BBSSBiB ieţelul chiriaşilor care se juca pe nisip în faţa intrării să nu afle unde e locul căpşunilor. Prost păzit cum era de fetişcana care şi gătea (dumnezeu ştia ce şi cum!) putea veni să se înfrupte şi el din ele! Portiţa grădinii scârţâi lung şi un om înalt, cu o cămaşă albastră, fără cravată, cum purtau acumia toţi netrebnicii, se îndrepta spre intrarea casei. Cum nu văzu decât copilul şi la soneria sa nu răspunse nimeni, îşi îndreptă ochii spre grădină şi o zări.

— Tovarăşul doctor Drucker nu-i acasă? strigă el.

— Nu, la ora asta nu-i niciodată acasă.

— Nu e unu şi jumătate? mai întrebă omul privind cu părere de rău.

— Sigur că nu e! răspunse îndesat Minna.

— Atunci vă rog să-i spuneţi că l-a căutat Mihai, tovarăşul Mihai. Bună ziua!

Poftim, acum mai trebuia să le facă şi servicii, se cuvenea să vină şi ziua în care avea să plătească că-i adusese plasa de la piaţă! Să facă comisionul ţoapei ăsteia care spunea bună ziua unei doamne!

Drucker veni la prânz cu sufletul la gură şi o găsi mâncând pe banca de sub tei în grădină. Venea aşa, cu tava cu supă, mlâncare şi compot, de două ori pe săptămână, marţea şi vinerea, când programul nou al Annei Weber era să vină mai devreme acasă. Nu voia să se întâlnească cu ea în bucătărie.

— Doaijină doctor, nu. m-a căutat cineva?

— Parcă da, răspunse ea bosumflată.

— Un tovarăş voinic, unu, aşa, mai înalt decât mine?

Minna dădu afirmativ din cap.

— N-a spus că e Mihai de la fabrica „7 Noiembrie”?

Minna se gândea adânc ce fel de, fabrică o mai fi

şi asta.

— De la fosta fabrică Sommer, care era a fratelui dumitale? stăruia Drucker. N-a spus când mai vine?

Minna încremeni cu lingura în gură. O trecu un fior. Ştia!

— Nu, n-a spus. Mihai zicea că-l cheamă, era un om voinic, dar n-a spus când mai vine. Nu părea supărat! se grăbi ea să dea amabil cât mai multe lămuriri.

Drucker o salută şi intră în casă. Minna se linişti încet, treptat. Chiriaşul n-avuse˙se de loc aerul supărat când pomenise numele fratelui ei. Pesemne că ştia de mult, avusese grijă lumea să-l informeze, şi uite că n-o pedepsea pe ea pentru că îi era soră, n-o batjocorea, nu-i întorcea măcar spatele! Ciudaţi oameni! Pesemne că n-aveau spirit de familie, onoare, tradiţie! Parcă n-ar fi saşi, s-au schimbat şi saşii! conchise ea şi un dispreţ grozav o cuprinse pentru perechea tinerilor doctori.

Din ziua aceea nu mai simţi faţă de ei altceva decât o cumplită superioritate. Ca şi pe cei pe care îi avusese înaintea lor, îi urmărea mereu de la fereastră şi din capul scării, ascunsă după coloana de_ stejar a rampei. Ce lume amestecată venea la ei, şi doar n-aveau cabinet *acasă! Cu toţi: şi cu cei cu pălărie, şi cu cei cu şapcă erau cordiali! În ceasurile de odihnă de după masă, doctorul Drucker se deranja oricând dacă îi venea un bolnav grăbit, şi îl auzise ea însăşi, cu urechile ei, spunându-i unui bătrân care se încăpăţâna în hol să-i bage ceva în buzunar: „Fii serios, tovarăşe! Nu mă plăteşte spitalul? N-ai fişă acolo? Fii cuminte.” Auzi, avea leafă la spital! Asta n-avea să facă niciun fel de avere, n-avea să-i cumpere neveste-si nici blană, nici bijuterii! Noaptea, şi doctorul şi ea, doctoriţa, se trezeau cu uşurinţă dacă erau sculaţi pentru vreun caz

urgent, el la spital, ea acasă, în circumscripţia ei. Plecau râzând, parcă ii chema la vreo bucurie, la vreun câştig 1

Nu-i dădeau copilului niciun fel de creştere, îl lăsau să le spună „tu”, îl purtau călare pe gâtul lor pe aleile grădinii, alergând şi nechezând ca nişte cai, îi dădeau fructe coapte, şi foarte rar compot! Pomeneau – Minna îi auzise prin ferestre – că la toamnă îl vor da la creşă! Minna” se înfiorase de dispreţ. La creşă 1 Dar îi înţelegea. Nu venise el însuşi, acest Kurt Drucker, de mână cu mama lui, când era ceva mai mare decât fiul lui acum, şi nu călcase cu nişte picioare slabe şi nătângi pe aceleaşi alei pe care umbla, acum ca un stăpân? Cât era de jigărit, de galben! Pentru el ereşa era un progres. Se pare că acolo copiii erau hrăniţi cu terci. Minna credea că era destul de bine, dacă le dădea o cantitate suficientă, când părinţii lor nu mâncaseră niciodată pe săturate!

Da, da, de asta făcuse doctorul Tauber un asemenea sanatoriu, ca să zacă în el toţi nespălaţii şi să se vindece toţi muncitorii! De asta făcuse asemenea vilă şi parc, ca copilul puşcăriaşului de Drucker să se plimbe ca un prinţ, seara, pe aleile cu trandafiri şi iasomii! Nu, lumea nu putea rămâne aşa, aveau să se întoarcă o dată lucrurile la locul lor, şi Minna spera că va trăi până atunci, să le vadă, să se bucure şi să profite de ceea ce era de drept moştenirea ei de la bărbat. Să mai aibă o dată Sanatoriul Dr. Tauber, să fie ea proprietară, s-o aibă funcţionară pe domnişoara Weber, şi să trăiască ca un stăpân!

Acum, din când în când, glasul ei se ridica peste paravanul de dulapuri ca să comenteze viaţa chiriaşilor:

— Am auzit din bucătărie cum în odaia de baie a chiriaşilor era mare discuţie. Ea se scălda probabil, că

se auzea apa clipocind, şi vorbea cu el. Zău, cred că femeia asta neruşinată se scaldă goală în faţa bărbatului ei.

— Nicio mirare, oameni grosolani! răspundea scurt Anna Weber.

Foarte rar, vecinii vorbeau şi ei despre proprietăreasă.

— E complet ţicnită, Kurt. Azi a mutat lăzile de gunoi tocmai în fundul grădinii, după ce totdeauna au stat în dosul bucătăriei. E foarte greu să te duci tocmai acolo, când eşti grăbit sau când plouă. Mă tem că într-o zi am să-i spun ceva.

— Las-o, Mariechen, e bătrână, e ţicnită, e 136 văduvă, a fost bolnavă. Ce să discuţi cu ea? Nu vorbim aceeaşi limbă. Mie mi-e şi milă de ea, când o văd târându-se ca un greiere borţos pe alei. Nu mai poate face alt rău, deeât atât cât ne face nouă. Ce-ţi pasă? Nu mai are mult de trăit.

— Şi ce zulufi îşi face încă pe frunte! izbucnea în râs doctoriţa.

Minna nu contenea s-o cicălească pe Anna zile întregi, până când aceasta striga:

— Onorată doamnă, destul! Gata!

Acum, deşi îşi găteau tot separat, deşi înâncau tot separat, una în casă şi cealaltă în bucătărie, şi în zilele calde de vară amândouă în grădină, fiecare pe altă bancă,”sub alt pom, totuşi Minna mărise sfera observaţiilor:

— Cine a mai pomenit să vină cineva aşa de târziu acasă? mormăia la bucătărie, cu spatele la Anna, căutând ceva în dulap. Sau: Cine a mai văzut să cârpeşti ciorapi după zece seara, când ochii sunt obosiţi? bodogănea seara, din dosul paravanului.

Într-o zi Minna primi pe neaşteptate vestea morţii lui Oskar. îşi îmbrăcă hainele de doliu bine

păstrate, pe care le făcuse la moartea lui Egon, şi se duse la căpătâiul lui, apoi la înmormântare, cu multă tristeţe susţinută.

Cum însă tocmai atunci chiriaşii de jos făceau o transformare în apartament, ridicau un zid de-a latul coridorului care unea bucătăria cu curtea, lucru pe care Minna visase şi ea să-l facă pe când trăia doctorul şi ocupau toată casa, pentru că în bucătărie trăgea, nu-i tihni nici înmormântarea, nici ifosele doliului. Trebuia să cârtească, să se îndoiască că vor face treaba bine, că o vor face destul de solid, fără să-i strice casa.

Mult mai grea însă decât moartea lui Oskar Sommer fu pentru ea altă moarte.

Se deprinsese acum să aştepte pe Anna Weber aşa cum îl aştepta pe ’ vremuri pe doctor, nerăbdătoare, enervată, furioasă că îi e poate bine în altă parte, că o lasă singură, că nu preferă jumătatea ei de odaie oricărui alt loc din lume.

Şi într-o seară, domnişoara Weber nu veni acasă.

— Doarme pe la prietene sau... pe la prieteni! bodogănea în pat, pe întuneric, Minna, zvârcolindu-se şi îmbătându-se de propria ei furie.

Anna nu veni nici a doua zi la prânz, nici seara. În schimb, pe la şapte veni un curier de la şcoală, care-i spuse Minnei că Anna fusese internată ieri de dimineaţă la spital (şi arătă cu mâna sanatoriul), că fusese lovită brusc de o boală grea, cu călduri şi friguri,. şi că fusese trimis mai devreme, ipentru că ştiau că tovarăşa Weber n-are familie şi uitaseră că are o gazdă prietenă.

Primul gând care-i veni Minnei, fu: „Se face ea bine. E tare ca un cal!”

Apoi începu să se îngrijoreze. Dacă.avea o boală foarte grea? Dacă avea să lipsească mult de acasă? Ce

iavea să se facă ea singură, atâtea nopţi? Doctorul Drucker îi spuse şi el a doua zi de dimineaţă, când o văzu în grădină, că domnişoara Weber e foarte bolnavă şi care sunt zilele de primire.

Nici nu se gândea să se ducă joi sau duminică la spital. Ce-ar fi zis lumea? Ce-ar fi zis chiar domnişoara Weber că-i face atâta cinste doamna doctor? Şi să intre în spitalul în care bărbatul ei fusese stăpân, să intre ca oricine, poate să-şi arate şi buletinul la poartă? Niciodată! Aştepta acasă, trântind vasele (nu prea tare, să nu se spargă), bodogănind singură, furioasă pe această Anna Weber care avuessfe chef să se îmbolnăvească rău.

în spital, Anna se cufunda într-un soi de delir pe oare şi-l conducea singură. Ignora cele patru bolnave care o înconjurau, ignora feţele necunoscute ale doctorilor, chiar faţa cunoscută a doctorului Drucker, şi nu dădu niciun semn de luciditate când veni doamna Weissmuller. Vorbea ceasuri întregi cu doctorul Tauber, pe care îl chema la patul ei: „Mă doare, *meiti Engei* – murmura ea – dar tu ai să mă vindeci. Tu, cu mâinile tale frumoase şi iubite. Aşează-te aici, pe marginea patului meu, culcă-te lângă mine 1 În sanatoriu nu e nimeni, toţi s-au culcat. N-are cine să ne vadă. Tu eşti boinav, nu eu? Da, da, am să-ţi fiac un masaj pe tâmple şi am să te legăn în braţe. N-ai să mori, n-ai să mori, *mein Engel*, am eu grijă să te scap 1”

Cu teate eforturile depuse de doctorul Drucker şi de ceilalţi medici, domnişoara Weber muri în marţea următoare de icterul infecţios care se încuibase în ficatul ei bătrân. Avea şaizeci djtt ani.

Inmormântarea ei fu simplă. O urmară câţiva foşti funcţionari ai sanatoriului, doamna Weissmiiller şi doamna Klauss, directorul şcolii în care lucra de

cinci ani şi o mică delegaţie de elevi, până la cimitirul din deal, unde fu îngropată departe de doctorul Tauber.

Minna rămase singură în odaia cea mare. Dădu dulapurile la o parte, pe lângă pereţi, ca să nu i se pară noaptea că respiră cineva dincolo de paravan. Acum bodogănea singură la bucătărie, în grădină şi în dormitor, bodogănea chiriaşii care n-o auzeau, n-o ascultau şi nu răspundeau niciodată. Lăsa din nou uşa odăii deschisă spre hol, ca să audă zgomotele casei, îşi gătea mult şi bine, ca după moartea lui Egon, ca să nu slăbească de frica singurătăţii, şi câteodată ridica glasul şi striga ceva nelămurit, un fel de: „Ajunge 1 Gata!” ca să se desfete cu propriul ei ţipăt. Rezultatul nu era exact acelaşi, dar era totuşi ceva. Rupea monotonia tăcută, închisă între pereţii odăii de dormit.

îşi făcea injecţii tonice şi bea un sirop întăritor ca să suporte urâtul, singurătatea. Voia să trăiască până în ziua în care avea să i se dea din nou sanatoriui înapoi. Avea ea să găsească altă persoană cinstită şi energică în locul domnişoarei Weber, care să-i conducă administraţia. Şi cum avea atunci să-l mai zboare din post pe Drucker ăsta, pe prostcrescutul ăsta care-şi săruta nevasta ziua-n amiaza mare în mijlocul grădinii când o întâlnea venind de la dispensar şi care, după ce venise cu maică-sa de mână, cu picioarele lui subţiri ca chibriturile în grădina asta, călca acum nesinchisit, pe alei, de gemea nisipul sub pantofii lui şi mai venea’ şi o droaie de păcătoşi să-l caute, cu nădejde sau cu dragoste, de parcă ar fi fost cine ştie cine!

Atunci, în ziua pe care o aşteptia, toţi oamenii ăştia noi din oraş, care n-o cunoşteau, care n-o apucaseră în zilele ei de glorie, aveau să vadă cine e Minna doctor Tauber (din familia Tauber), născută

Sommer (din familia Sommer) 1

Dat la cules 02.01.56. Bun de tipar 09.04.56. Tiraj 15.100 ex. Htrile carii şcolare sul de 65 gr. m.p. Ft. *700X1.000/32. Coli ed. 5,40. Coli de tipar 4,5. Ediţia 1. Comanda 2.320.* A *nr. 06590. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 8 R-32.*

Tiparul executat sub com. nr. 188 la Combinatul Poligrafic Casa Scânteii „I. V. STALIN", Bucureşii R.P.R.

Lel 1,50